

Programmabegroting 2026-2029

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Inleiding	7
Programma 1. Samen zorgen wij voor Valkenswaard	11
1.1 Paradijs voor opgroeiende kinderen	13
1.2 Verbonden met elkaar	15
1.3 Oog voor iedereen	17
1.4 Actief in beweging	22
Wat mag programma 1 kosten?	24
Ontwikkelingen programma 1	25
Programma 2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	31
2.1 Samen werken	33
2.2 Verbonden met de regio	35
2.3 Bouwen voor onze toekomst	38
2.4 (on)Herkenbaar centrum	43
Wat mag programma 2 kosten?	44
Ontwikkelingen programma 2	45
Programma 3. Samen recreëren wij in Valkenswaard	49
3.1 Valkenswaardse trots	51
3.2 De tuin van Brainport	53
3.3 Recreatie in Dommelland	56
Wat mag programma 3 kosten?	59
Ontwikkelingen programma 3	60
Programma 4. Samen vertegenwoordigen wij Valkenswaard	63
4.1 Bestuurlijke samenwerking	65

4.2 Wijzer door participatie	66
4.3 Samenwerking in de regio	68
Wat mag programma 4 kosten?	70
Ontwikkelingen programma 4	71
Programma 5. Samen in dienst van Valkenswaard	73
5.1 Organisatie	75
5.2 Dienstverlening	77
5.3 Financiën	79
Wat mag programma 5 kosten?	82
Ontwikkelingen programma 5	83
Wat mag overhead kosten?	85
Wat brengen de algemene dekkingsmiddelen op?	86
Wat mag onvoorzien kosten?	87
Wat mag de vennootschapsbelasting kosten?	88
Verplichte beleidsindicatoren	89
Paragrafen	93
Lokale heffingen	95
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	104
Onderhoud kapitaalgoederen	111
Financiering	126
Bedrijfsvoering	130
Wet open overheid (Woo)	134
Verbonden partijen	135
Grondbeleid	143
Subsidieverstrekking	147
Financiële begroting	151

Overzicht van baten en lasten	153
Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld.....	155
Overzicht incidentele baten en lasten	158
Overzicht reserves en voorzieningen	163
Investeringen.....	180
Uiteenzetting financiële positie	182

Inleiding

Aanbiedingsbrief

Geachte leden van de raad van Valkenswaard,

Voor u ligt de Programmabegroting 2026-2029 van de gemeente Valkenswaard. De basis voor de beleidsinhoud van deze begroting is het collegeprogramma 2023-2026. Dit programma is uitgewerkt in de te bereiken doelen, onderverdeeld in de programma's (Wat willen we bereiken). Per programma en programmaonderdeel is aangegeven wat er concreet in 2026 gedaan gaat worden.

In deze begroting worden dus de ambities en financiële consequenties voor 2026 uiteengezet. In juni 2025 heeft uw raad de Nota Kaders 2026-2029 vastgesteld. Dit is de basis geweest bij het opstellen van de begroting die nu voor ligt.

De begroting 2026-2029 sluit met een meerjarig positief saldo en een gezonde reservepositie. Dit was een van de speerpunten uit het collegeprogramma. Uit de financiële indicatoren blijkt dat de gemeente Valkenswaard voldoet aan alle normen, een mooie basis voor een nieuwe bestuursperiode.

Er zijn in deze bestuursperiode veel mooie resultaten bereikt voor de inwoners en bezoekers van Valkenswaard, deze zijn verwerkt in een infographic die voorafgaand aan de commissievergadering van de begrotingsbehandeling wordt gepubliceerd.

Ravijnjaar en bezuinigingen

Bij de behandeling van de begroting 2025 was al duidelijk dat er grote financiële uitdagingen lagen. In aanloop naar de Programmabegroting 2026-2029 is er een intensief bezuinigingstraject doorlopen, de resultaten zijn verwerkt in de Nota Kaders. 2026 stond bekend als het 'Ravijnjaar'; gemeenten zouden minder algemene uitkering van het Rijk krijgen en de tekorten op jeugdzorg zouden niet gecompenseerd worden. Na publicatie van de Meicirculaire 2025 is gebleken dat er toch een grote tegemoetkoming van het Rijk komt ingaande 2026, waardoor nu een structureel sluitende meerjarenbegroting gepresenteerd kan worden. Echter, zonder de gelopen bezuinigingsopgave was het nog niet mogelijk geweest om een sluitende begroting te presenteren. Uit de bandbreedte blijkt dat de jaarschijven 2028 en 2029 negatiever zijn dan de voorgaande jaren, dat wordt veroorzaakt door de compensatie uitgaven Jeugd en WMO die voor de jaarschijven 2026 en 2027 zijn toegekend. De financiering van jeugd en WMO blijft een onzekerheid voor het meerjarenperspectief. De komende jaren moet vanuit het Rijk duidelijk worden hoe deze financiering eruit gaat zien en wat de consequenties zijn voor de gemeenten.

Ontwikkelingen in 2026

In maart 2026 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. De Programmabegroting 2026-2029 is de laatste begroting van de huidige bestuursperiode. Om een nieuw te vormen raad en college voldoende financiële ruimte te geven, is de begroting beleidsarm opgesteld. In de huidige begroting worden geen keuzes gemaakt met een dusdanig meerjarig effect.

Beleidsarm betekent hier echter niet dat het college geen rekening houdt met ontwikkelingen die zich in de toekomst gaan voordoen. Met een aantal ontwikkelingen die in 2026 gaan spelen wordt bewust rekening gehouden, maar een verdere invulling hiervan dient nog uitgewerkt te worden. Zo zijn er ontwikkelingen op het gebied van woningbouw, ontwikkelingen in het Sociaal Domein en ontwikkelingen rondom de Schaalsprong in de regio die meegenomen worden in de begroting. Daarnaast worden alle (bijna) alle lopende projecten afgerond in 2026, waardoor een nieuwe raad hier nieuwe ambities aan kan toevoegen.

Beleidsmatige uitgangspunten

In de voorliggende begroting vindt de afronding plaats van het collegeprogramma 2022-2026. Zoals eerder in de Nota Kaders 2026-2029 aangegeven zal de begroting daarom weinig nieuwe beleidsvoornemens hebben en ligt de focus op afronding van de openstaande punten uit het collegeprogramma.

Daarnaast zijn ontwikkelingen opgenomen die in de periode tussen het opstellen van de Nota kaders en de Programmabegroting inzichtelijk zijn geworden. Met het vaststellen van de Nota Kaders worden de daarin genoemde beleidsvoornemens niet verder toegelicht. Enkel wanneer hier nog een mutatie op heeft plaatsgevonden, of er een nieuwe ontwikkeling is, zal deze worden toegelicht in het programma.

Financiële uitgangspunten

Met het vaststellen van de Nota Kaders 2026-2029 zijn ook de financiële uitgangspunten voor het opstellen van de begroting vastgesteld. Aanvullend hierop zijn er in de Programmabegroting een aantal belangrijke financiële effecten verwerkt, ten opzichte van de Nota Kaders:

- Verwerking Meicirculaire 2025
- Definitieve doorrekening personeelsbegroting
- Definitieve doorrekening indexaties en vrijval stelposten
- Doorrekening meerjarige kapitaalslasten

De begroting wordt daarnaast voor een deel in lopende prijzen opgesteld. Bij posten waarbij indexering een belangrijke impact heeft op de meerjarige raming, wordt hier op basis van de indexpercentages een stelpost opgenomen. Hiermee wordt voorkomen dat bij vaste afspraken over indexaties er jaarlijks nog grote mutaties op deze posten moeten plaatsvinden. Dit ziet met name toe op salariskosten, verbonden partijen en de ontwikkelingen bij sociale partners waar contractuele afspraken onder liggen. Deze stelposten worden jaarlijks geactualiseerd op de tot dan toe bekende indexatiecijfers.

Ten opzichte van de Nota Kaders 2026-2029 zijn er op programmaniveau een aantal onderwerpen en budgetten verschoven. Deze verschuivingen hebben geen invloed op het saldo, maar zijn in de begroting op een correcte wijze verdeeld over de verschillende programma's. Hiermee sluit de opzet van de begroting volledig aan bij de gestelde eisen van de toezichthouder, provincie Noord-Brabant.

De effecten van de Septembercirculaire 2025, welke na het vaststellen van de Miljoenennota door het Rijk gepubliceerd wordt, zijn niet verwerkt in de begroting. Hierover wordt de raad voor de begrotingsbehandeling geïnformeerd middels een raadsinformatiebrief.

	2026	2027	2028	2029
Loonindex	2,0%	5,1%	4,2%	4,5%
Prijsindex	2,1%	2,2%	2,2%	2,2%

Voor de indexatie van de baten (ozb en leges) wordt het trendmatige percentage van 1,5% gehanteerd.

In de programmatabellen bij 'Wat mag het kosten' is bij een aantal onderdelen een asterix (*) geplaatst. Dit betekent dat er na de Nota Kaders nog een verschuiving naar een ander programma heeft plaatsgevonden.

Financieel beeld

De programmabegroting 2026-2029 is voor alle jaarschijven structureel en reel sluitend, vanuit het oogpunt van de toezichthouder (exclusief incidentele baten en lasten). Vanuit het oogpunt van de bandbreedte is er in 2028 en 2029 een negatief saldo. Het saldo van de bandbreedte is echter inclusief incidentele baten en lasten. De incidentele lasten kunnen worden opgevangen door inzet van incidentele middelen uit de algemene reserve. Deze dekking wordt begrotingstechnisch nog niet direct verwerkt.

Het saldo van de Algemene Reserve blijft de komende jaren rond de 15 miljoen euro.

Voor een verdere duiding van de financiële positie en de risico's verwijzen wij u naar de paragrafen Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Tabel financieel beeld

Bedragen x € 1.000

	2026	2027	2028	2029
Bandbreedte	1.287	1.221	-1.311	-568
<i>Ontwikkeling AR (stand per 1 januari boekjaar)</i>	15.743	15.104	14.512	13.968
<i>Bandbreedte exclusief incidentele baten en lasten (toetsingskader provincie)</i>	3.239	2.457	333	472

Bedragen x € 1.000

	2026	2027	2028	2029
<i>Bandbreedte voor Nota Kaders (besluitvorming raad 31-5-2025)</i>	-2.946	-1.692	-2.453	-2.453
Effect Nota Kaders 2026-2029	181	148	397	-549
Effect amendementen Nota Kaders 2026-2029	-90	-47	-47	-47
Effect verwerking Meicirculaire 2025	3.362	3.089	1.680	6.296
<i>Saldo na verwerking Nota Kaders 2026-2029 en Meicirculaire 2025</i>	507	1.498	-423	3.247
Effect ontwikkelingen en mutaties Programmabegroting 2026 - 2029	-501	-752	-867	-1.509
Effect actualiseren kredieten (gewijzigde kapitaallasten)	541	23	-106	-529
Effect overige mutaties (personeel, lokale heffingen, reserves/voorzieningen en financiering)*	740	452	85	-1.777
<i>Bandbreedte Programmabegroting 2026-2029</i>	1.287	1.221	-1.311	-568
Bandbreedte exclusief incidentele baten en lasten (toetsingskader Provincie)	3.239	2.457	333	472
Reeds besloten raadsbesluiten (aankoop de Haak en aanvullend krediet HOD)	-227	-259	-259	-259
Bandbreedte exclusief incidentele baten en lasten (toetsingskader Provincie) inclusief reeds genomen raadsbesluiten	3.012	2.198	74	213
* Het relatief grote verschil in 2029 op overige mutaties is het verschil dat wordt veroorzaakt doordat de beginstand van de bandbreedte van 2028 is overgenomen.				

Foto's

De foto's in de online versie van de begroting zijn gemaakt door Jurgen van Hoof en Igor Vermeer.

Programma 1. Samen zorgen wij voor Valkenswaard

Programma 1 algemene informatie

Product	Portefeuillehouder	Team
Paradijs voor opgroeiende kinderen	A.J.F. Potters M.H. Theus	Sociaal en economisch beleid
Verbonden met elkaar	B.F.B.J. Bots H.J. Looijen R.A.J. Pijnenburg M.H. Theus	Sociaal en economisch beleid
Oog voor iedereen	B.F.B.J. Bots A.J.F. Potters M.H. Theus	Sociaal en economisch beleid
Actief in beweging	B.F.B.J. Bots A.J.F. Potters R.A.J. Pijnenburg M.H. Theus	Sociaal en economisch beleid

1.1 Paradijs voor opgroeiende kinderen

Wat willen we bereiken?

1.1.1 Onderwijsachterstanden vroegtijdig aanpakken

We sporen onderwijsachterstanden vroegtijdig op en pakken deze aan. Zodat kinderen beter kunnen meekomen met hun leeftijdsgenoten en een kansrijkere jeugd krijgen. Armoede onder jeugd wordt actief gesignaleerd en opgepakt.

Wat gaan we ervoor doen?

Aanbod VVE-peuterprogramma

Peuters van 2,5 tot 4 jaar kunnen, op indicatie, voorschoolse educatie volgen. Het programma is bedoeld voor kinderen met een risico op achterstand en kinderen die een achterstand hebben in hun ontwikkeling op gebied van taal, rekenen, motoriek of sociaal emotioneel. Doel is de achterstand te voorkomen, te verkleinen of op te lossen, zodat zij zo goed mogelijk kunnen starten op het basisonderwijs. Samen met de kinderopvang, onderwijs en GGD spant de gemeente zich in om het bereik te vergroten zodat kinderen die het nodig hebben dit programma kunnen volgen.

We volgen het bereik door middel van een jaarlijkse peutermonitor.

Aandacht voor bestaanszekerheid rond de doelgroep jeugd

Ook in 2026 is er extra aandacht voor de doelgroep jeugd. We blijven betrokken bij het programma Kansrijke Start, waarin ook bestaanszekerheid een thema is.

Bestrijden van taal- en ontwikkelingsachterstanden bij kleuters

Er is binnen het basisonderwijs speciaal aandacht voor ontwikkelingsachterstand bij jonge kleuters in de groepen 1 en 2. Dit aanbod sluit zoveel mogelijk aan op het VVE-peuterprogramma, met in bijzonder aandacht voor taal, rekenen, motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling. Hier maakt de gemeente samen met het basisonderwijs resultaatafspraken over.

Wat willen we bereiken?

1.1.2 Doorgaande ontwikkellijn

We realiseren een doorgaande ontwikkellijn. Dit betekent dat we kinderopvang, basisonderwijs en voortgezet onderwijs vloeiend op elkaar laten aansluiten. Daarbij kijken we zoveel mogelijk wijkgericht naar wat nodig is op het gebied van onderwijs, kinderopvang, sport en cultuur.

Wat gaan we ervoor doen?

Sterke pedagogische basis

We werken wijkgericht aan een sterke pedagogische basis voor de jeugd in Valkenswaard van 0 t/m 18 jaar. We sluiten preventieve activiteiten en (universeel) preventief aanbod zoveel mogelijk op elkaar aan. Van Kansrijke Start (1e 1000 dagen) naar kinderopvang, basisonderwijs en het voortgezet onderwijs. Daarnaast versterken we de samenwerking met kinderopvang, onderwijs en het CJG. Het schoolmaatschappelijk werk heeft een belangrijke rol in het vroegtijdig signaleren en voorkomen van (zwaardere) problematiek en werkt hierin preventief. Daarom wordt voorgesteld het schoolmaatschappelijk werk uit te breiden, zodat deze inzet op iedere school kan plaatsvinden.

Universeel sport- en cultuuraanbod voor de jeugd

We werken samen met kinderopvang, onderwijs, gemeente en andere partners aan een passend sport- en cultuuraanbod voor alle jeugdigen ter versterking van hun ontwikkeling.

Wat willen we bereiken?

1.1.3 Inbedden brede welvaartsagenda

We bedden de brede welvaartsagenda die in de Brainportregio wordt ontwikkeld, onder andere op het gebied van onderwijs en veiligheid, in onze werkwijze.

Wat gaan we ervoor doen?

Internationalisering onderwijs

We zijn nauw betrokken bij de ontwikkelingen in de Brainport. Vanuit verschillende gremia denken we mee op de regionale uitvoeringsagenda van Brainport over de internationalisering van het onderwijs.

Wat willen we bereiken?

1.1.4 Samenwerking scholen en bedrijfsleven

We stimuleren samenwerking tussen scholen en het bedrijfsleven om het onderwijsaanbod optimaal en op maat aan te kunnen bieden binnen de gehele Brainportregio.

Wat gaan we ervoor doen?

Duurzame samenwerking op werkgelegenheid

We zijn in gesprek met Were Di en VicV over een duurzame samenwerking op het gebied van werkgelegenheid voor jongeren. Dat kan zijn in de vorm van korte en langere stages, maar ook als dienstverband voor uitstromende jongeren.

Wat willen we bereiken?

1.1.5 Goede onderwijshuisvesting

Samen met schoolbesturen, kindpartners, zorgpartners en wijkbewoners verbeteren we (de inrichting van) onze schoolgebouwen. Goede onderwijshuisvesting is heel belangrijk voor goed onderwijs.

Wat gaan we ervoor doen?

Concretisering nieuwbouw

In 2026 zal de vervangende nieuwbouw voor de Pionier worden afgerond en zal de planontwikkeling voor Agnetendal, Sint-Martinus en de Smelen verder vorm krijgen. Ook wordt het IHP geactualiseerd.

1.2 Verbonden met elkaar

Wat willen we bereiken?

1.2.1 Behoud sociale cohesie

We zetten actief in op het behoud van een sterke sociale cohesie, zodat onze inwoners kunnen deelnemen aan de vele activiteiten en verenigingen die Valkenswaard heeft en elkaar kunnen ontmoeten en ondersteunen.

Wat gaan we ervoor doen?

Ondersteuning van diverse activiteiten om samen te bewegen en vitaal te blijven

Door middel van wijkbudgetten, subsidies en personele inzet ondersteunen we activiteiten. Deze activiteiten leiden niet alleen tot meer gezondheid en vitaliteit, maar leveren ook meer contacten tussen inwoners en onderlinge steun op.

De vitality clubs in Valkenswaard worden verder uitgebreid, zodat meer mensen in beweging blijven.

Versterken van de positie van mantelzorgers

Voor mantelzorgers is het belangrijk om een (informeel) netwerk te hebben, dat hen kan ondersteunen. In het kader van mantelzorgondersteuning gaan we ook het netwerk tussen mantelzorgers versterken. We zorgen voor ondersteuningsaanbod, passend bij de verschillende doelgroepen van mantelzorgers en onderzoeken daarnaast een passende manier van waarderen.

Versterking en ondersteuning van netwerken van vrijwilligers

Op basis van de conferentie die we in 2025 hebben gehouden, ontwikkelen we deze versterking in 2026 door. Het vrijwilligerswerk is zeer divers en de ondersteuningsbehoefte loopt sterk uiteen. In overleg met de vrijwilligersorganisaties en Cordaad gaan we een maatwerkaanpak ontwikkelen.

Wat willen we bereiken?

1.2.2 Ondersteunen informele netwerken en samenwerking

Hiervoor blijven we informele netwerken en samenwerking ondersteunen, met directe partners en professionals en vrijwilligers onderling. Dit trekken we ook breder, om zo onderwijs, wonen, sport, cultuur en economie intensiever bij het sociaal domein te betrekken.

Wat gaan we ervoor doen?

Evaluatie woonleefcirkel

Een kernteam is in 2024 gestart met de uitvoering van de pilot woonleefcirkel De Bogen. Een van de doelen is het versterken van de verbinding tussen de formele en informele zorg en hulpverlening. In 2026 evalueren we de pilot en nemen we een besluit over voortzetting en/of uitbreiding in andere wijken. Via het Coronaherstelplan en de algemene voorzieningen Wmo zijn middelen beschikbaar om in 2026 het project voort te zetten.

Integraal uitvoering geven aan het GALA en IZA

In het kader van GALA en IZA ondersteunen we een aantal projecten die de samenwerking tussen aanbieders van zorg en ondersteuning en andere partners in het sociale domein versterken. Deze projecten maken de transformatie van zorg en ondersteuning concreet: laagdrempelige, informele zorg en ondersteuning alsmede sociale cohesie worden hiermee bevorderd.

Wat willen we bereiken?

1.2.3 Betere ondersteuningsstructuur wijken

We richten de ondersteuningsstructuur in onze wijken nog beter in, zodat de betrokkenheid bij en veiligheid in wijken toeneemt.

Wat gaan we ervoor doen?

Implementatie ondersteuningsstructuur (ondersteuners, netwerkers)

De wijknetwerkers zijn gestart. In 2026 geven we de samenwerking met andere betrokkenen in de wijk en in de wijkondersteuning verder vorm.

Wat willen we bereiken?

1.2.4 Wijkgerichte vertaling aanpak

Onze aanpak vertalen we wijkgericht. Oftewel: we hebben aandacht voor wat nodig is in elke wijk en spelen daarop in. Daarbij kijken we bijvoorbeeld naar ontmoetingsplekken in de wijken.

Wat gaan we ervoor doen?

Opstellen en uitvoeren wijkagenda's

We maken een start met het opstellen van wijkagenda's, met input van informatie van wijkbewoners en professionals en cijfermatige informatie.

Wat willen we bereiken?

1.2.5 Extra aandacht voor ondermijnende digitale criminaliteit

We hebben extra aandacht voor de thema's ondermijnende en digitale criminaliteit en brengen dit ook over aan onze inwoners, ondernemers en publiek-private samenwerkingsverbanden. Goede onderlinge verbondenheid heeft hierop een preventieve uitwerking.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoering Actieplan Ondermijning

De acties staan uitgewerkt in het Actieplan ondermijning 2025-2026. Deze zijn gericht op verhoging van de weerbaarheid op bedrijventerreinen en in het buitengebied. Daarnaast loopt het project 'Voorkomen van jonge aanwas in de criminaliteit', door in 2026. We organiseren in Dommelstroomverband een 'Maand van de weerbaarheid', waarin de weerbaarheid tegen ondermijnende criminaliteit binnen de eigen organisatie verhoogd wordt.

We praten daarnaast mee over de ontwikkeling van de Brabantse norm weerbare overheid 2.0.

Wat willen we bereiken?

1.2.6 Menselijke opvang en huisvesting vluchtelingen

We dragen ons steentje bij aan een menselijke opvang van vluchtelingen en voldoen aan de opgave voor huisvesting van statushouders.

Wat gaan we ervoor doen?

Opvanglocaties

Wij realiseren samen met het COA meerdere kleinschalige opvanglocaties voor vluchtelingen. Daarbij houden wij rekening met de (voorlopig) verhoogde taakstelling van 103 opvangplaatsen én uitgangspunten zoals vastgesteld in de nota van uitgangspunten vluchtelingen.

1.3 Oog voor iedereen

Wat willen we bereiken?

1.3.1 Positieve gezondheid

We gaan uit van het principe van 'positieve gezondheid'. We kijken daarbij naar wat mensen wél kunnen en wat zij daarvoor nodig hebben; gezondheid is meer dan alleen 'niet ziek zijn'. We werken steeds meer preventief en zetten de middelen van SPUK Gala in om aan alle punten van positieve gezondheid aandacht te geven.

Wat gaan we ervoor doen?

Gedachtegoed positieve gezondheid als basis voor gemeentebreed beleid

Het gedachtegoed vanuit Positieve Gezondheid staat aan de basis van ons gemeentelijk beleid in het sociaal domein en alle initiatieven die vanuit de IZA- en GALA- middelen worden georganiseerd. Vanuit sociaal domein is positieve gezondheid leidend principe bij onder andere de ontwikkeling van de Omgevingsvisie.

Sluitende ketenaanpakken

In de regio worden vijf sluitende ketenaanpakken ingericht. Lokaal maken we hier een doorvertaling van, zodat mensen die hulp nodig hebben in een netwerkaanpak geholpen worden.

We geven verdere uitvoering aan de lokale plannen vanuit het GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord). Daarnaast werken we vanuit het Integraal Zorgakkoord (IZA) samen met de regio aan de ontwikkeling van sluitende ketenaanpakken: Kansrijke Start, Welzijn op Recept, Gecombineerde Leefstijlinterventie Volwassenen en Valpreventie.

Wat willen we bereiken?

1.3.2 Preventie en vroegsignalering

De kern van ons beleid is preventie en vroegsignalering ter voorkoming van armoede, schulden, eenzaamheid, gezondheidsproblemen en een (gespecialiseerde) zorgvraag. We stellen een nieuw, integraal, preventief armoedebeleid op voor onze gemeente.

Wat gaan we ervoor doen?

Bijstandsverlening

De gemeente biedt (tijdelijke) inkomensondersteuning aan inwoners die financieel kwetsbaar zijn en moeite hebben om rond te komen. Deze ondersteuning is bedoeld om bestaanszekerheid te waarborgen en om te voorkomen dat mensen in problematische schulden terechtkomen. Inwoners die door omstandigheden, zoals werkloosheid, ziekte of een plotselinge inkomensdaling, tijdelijk niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien, kunnen een beroep doen op diverse regelingen. Denk hierbij aan algemene of bijzondere bijstand, BBZ, IOAW of IOAZ.

Participatiewet in balans

We gaan uitvoering geven aan de wetswijziging Participatiewet in balans, waarmee het Rijk de Participatiewet eenvoudiger, mensgerichter en effectiever wil maken. Deze wijziging bevat ruim twintig maatregelen die gericht zijn op het vergroten van de kans op werk, het verbeteren van de dienstverlening en het versterken van de menselijke maat.

De wetswijziging biedt gemeenten meer ruimte om maatwerk te leveren, bijvoorbeeld door soepeler om te gaan met terugwerkende kracht bij aanvragen of door het aantrekkelijker te maken om (deeltijd) te werken naast een uitkering. Ook wordt het aanvraagproces vereenvoudigd en krijgen mensen meer financiële zekerheid bij wisselende inkomsten.

We bereiden ons voor op een gefaseerde invoering van de maatregelen, waarvan de eerste per 1 januari 2026 van kracht kunnen worden.

Uitvoering van GALA

In de lokale plannen vanuit GALA staat de beweging naar preventie en vroegsignalering centraal. Hier geven we verder uitvoering aan.

Vroegsignalering en schulddienstverlening

Vroegtijdige signalering en begeleiding zijn essentieel om financiële problemen beheersbaar te houden en erger te voorkomen. Via externe partners, zoals woningbouwcorporaties, zorgverzekeringen en energieleveranciers, krijgen wij signalen over het niet betalen van rekeningen. Op deze manier kan al in een vroeg stadium met inwoners welke (beginnende) betalingsachterstanden hebben contact worden gezocht en hulp worden aangeboden. Zo zijn wij ook betrokken bij het Bestaanszekerheidplatform. In 2026 gaan we verder met resultaten meten met betrekking tot de instroom van inwoners met financiële zorgen en problematische schulden.

De ondersteuning varieert van advies en budgetcoaching tot schuldhulpverlening en saneringstrajecten. Het doel is om inwoners weer grip te geven op hun financiële situatie en perspectief te bieden op een schuldenvrije toekomst.

We gaan in 2026 met de partners in de keten van geldzorgen een sluitend geheel vormen door ketenpartnerregie.

In 2025 is besloten de financiering van de Vroegsignalering in stand te houden en hier geen bezuinigingen op te doen. Daarom blijft de reguliere bekostiging van de vroegsignalering overeind.

Wat willen we bereiken?

1.3.3 Verbeteren toegankelijkheid zorg

We verbeteren de toegankelijkheid van onze zorg (indien mogelijk via één loket).

Wat gaan we ervoor doen?

Doorontwikkelen ondersteuningsaanbod in de sociale basis

We organiseren collectief aanbod, afgestemd op de behoefte vanuit de zorgvragen en signalen vanuit de wijken en/of professionals. Individuele hulpvragen bundelen we tot collectief aanbod.

Verbeteren informatie en advies in de wijken

We zorgen ervoor dat informatie en advies over wonen, zorg en welzijn laagdrempelig beschikbaar is voor mensen die minder goed in staat zijn om op een andere manier aan deze informatie te komen. We zijn beschikbaar op de logische vindplaatsen voor de verschillende doelgroepen; op scholen voor ouders en in de wijkpunten voor ouderen en mantelzorgers.

Verbeteren regievoering op het ondersteuningsaanbod van de professionele partners

Vanuit de doelstellingen, zoals die zijn beschreven in het beleidskader sociaal domein, verlenen we opdrachten aan partners die bijdragen aan het behalen van de geformuleerde doelstellingen en opgaves.

Wat willen we bereiken?

1.3.4 Ontwikkelen en transformeren gespecialiseerde jeugdhulp

We gaan aan de slag met het ontwikkelen en transformeren van het lokaal en regionaal stelsel van (gespecialiseerde) jeugdhulp, zodat deze passend en toekomstbestendig wordt en we zetten in op jeugdwerk.

Wat gaan we ervoor doen?

Opgaven uit de Hervormingsagenda Jeugd

We werken aan de opgaven uit de Hervormingsagenda Jeugd. We nemen deel aan regionale projecten om de jeugdhulp beheersbaar te maken, te houden en te ontwikkelen. Deze opgaven vertalen we naar onze lokale (preventieve) aanpak.

Versterking jongerenwerk

We blijven het jongerenwerk versterken door hen goed te positioneren in de wijk, op scholen en in overlegstructuren met professionals. Ook hebben zij een rol in jongerenparticipatie.

Vroegtijdig signaleren en oppakken van (zorg)vragen

Samen met kinderopvang, onderwijs en andere partners maken we afspraken om (zorg)vragen zo vroeg mogelijk te signaleren en op te pakken. Waar mogelijk zoeken we een oplossing in het voorliggend veld. Waar nodig wordt passende zorg ingezet. Het schoolmaatschappelijk werk heeft hierin een belangrijke rol. Daarom wordt voorgesteld het schoolmaatschappelijk werk uit te breiden, zodat deze inzet op iedere school kan plaatsvinden.

Wat willen we bereiken?

1.3.5 Wmo beheersbaar krijgen

We ontwikkelen specifieke maatregelen om de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) beheersbaar te krijgen als gevolg van het abonnementstarief en de vergrijzing.

Wat gaan we ervoor doen?

De kracht van inwoners beter benutten om zelf of samen het leven vorm te geven

We zetten in op het beter benutten van de kracht van inwoners om hun leven zelfstandig of samen vorm te geven. Dat doen we door een gezonde en actieve leefstijl te stimuleren, met aandacht voor thema's als eenzaamheid, overgewicht, mentale gezondheid, valpreventie en positieve gezondheid. Daarnaast ondersteunen we mantelzorgers via initiatieven zoals Mantelzorg Verlicht, en door tijdige inzet van vrijwillige en professionele cliëntondersteuning.

We investeren in preventie en een integrale aanpak, in samenwerking met partners zoals GGD, huisartsen, zorgverzekeraars en regiogemeenten. Landelijke akkoorden zoals GALA, IZA en de SPUK-regeling bieden hierbij kansen om sport, cultuur en welzijn met elkaar te verbinden en de transformatie in het sociaal domein te versterken.

Ontwikkelingen abonnementstarief volgen

De vraag naar Wmo-maatwerkvoorzieningen is toegenomen, mede door het huidige abonnementstarief. Hoewel er een wetsvoorstel ligt om per 1 januari 2027 de inkomensafhankelijke bijdrage opnieuw in te voeren, is de behandeling hiervan voorlopig uitgesteld. Wij blijven de ontwikkelingen nauw volgen en bereiden ons voor op mogelijke wijzigingen. Het doel blijft om ondersteuning beschikbaar te houden voor inwoners die deze echt nodig hebben.

Verordening en beleidsregels uitvoeren volgens de bedoeling van de Wmo

We voeren de Wmo-verordening uit zoals bedoeld: gericht op passende ondersteuning voor inwoners die dit nodig hebben. We werken intensief samen met partners om onveiligheid te voorkomen, tijdig te signaleren en adequaat te handelen. Daarnaast dragen we bij aan (boven)regionale afspraken om de uitvoering te versterken en de maatschappelijke participatie van inwoners te bevorderen.

Wat willen we bereiken?

1.3.6 Grip individuele voorzieningen Wmo

We zetten in op meer grip krijgen op individuele voorzieningen en op de doorontwikkeling van het aanbod aan dagbesteding en begeleiding.

Wat gaan we ervoor doen?

Bijsturen inzet hulpmiddelen

In 2026 zetten we in op gerichte bijsturing en verdiepend onderzoek naar de inzet van hulpmiddelen en vervoersvoorzieningen binnen de Wmo. Dit doen we onder meer via een nieuwe aanbesteding van Taxibus per maart 2026, waarbij kwaliteit en prijs leidend zijn. Ook wordt onderzocht hoe scootmobielen slimmer en doelmatiger kunnen worden ingezet, bijvoorbeeld via hergebruik, leenmodellen en roulatie. Daarnaast verkennen we bredere mogelijkheden om de inzet van voorzieningen toekomstbestendiger en efficiënter vorm te geven.

Borgen van passende ondersteuning voor inwoners met een aantoonbare hulpvraag

We richten onze inzet op inwoners die daadwerkelijk ondersteuning nodig hebben. Daarbij stimuleren we eigen regie en het benutten van het sociaal netwerk of eigen middelen. We maken een zorgvuldige afweging tussen ondersteuning vanuit de Wmo, de Zorgverzekeringswet en de Wet langdurige zorg, zodat hulp terechtkomt bij wie het echt nodig heeft.

Collectief vervoer opnieuw aanbesteden

De 21 regiogemeenten en de Provincie Noord-Brabant hebben het doelgroepenvervoer (Taxibus en Bravoflex) en het mobiliteitscentrum opnieuw aanbesteed. Het nieuwe contract gaat in op 1 maart 2026 en heeft een looptijd van zes jaar met een verlengingsoptie. Na gunning start een zorgvuldig implementatietraject met alle betrokken partners, gericht op een soepele en tijdige overgang naar het nieuwe vervoerssysteem.

Verkleinen van de afstand tussen maatwerkvoorzieningen en het voorliggend veld door betere afstemming en samenwerking

We verkleinen de kloof tussen het voorliggend veld en geïndiceerde ondersteuning door gerichte, wijkgerichte inzet op basis van de opgaven uit het beleidskader sociaal domein.

Wat willen we bereiken?

1.3.7 Innovatieve ontwikkelingen technologie en netwerkversterking

We zetten in op innovatieve ontwikkelingen, technologie en netwerkversterking binnen de (informele) zorg. Vrijwilligers, mantelzorgers en andere zorgverleners worden actief ondersteund en gewaardeerd. Zodat zij gemotiveerd blijven en dat extra steentje kunnen bijdragen aan de zorg die nodig is in een tijd waarin steeds meer ouderen leven. We verkennen o.a. de mogelijkheden van leefcirkels.

Wat gaan we ervoor doen?

Doorontwikkeling van regionale samenwerking binnen het sociale domein

Regionale samenwerking wordt steeds belangrijker, onder andere in verband met schaa sprong. Zo bepalen we onder andere opnieuw onze bestuurlijke samenwerking op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang, en bouwen aan een toekomstbestendige samenwerking binnen de jeugdwet.

Onderzoek naar (technische) innovaties in ondersteuning en zorg

We onderzoeken mogelijke innovaties in slimme zorg en hulpmiddelen, in samenspraak met (toekomstige) aanbieders.

Wat willen we bereiken?

1.3.8 Waar nodig ondersteuning bieden

We geven inwoners waar nodig hulpmiddelen en ondersteuning zodat zij de mogelijkheid hebben om mee te doen.

Wat gaan we ervoor doen?

Maatwerkondersteuning waar nodig

Als het inwoners niet zelf lukt met behulp van hun sociale netwerk en voorliggende voorzieningen, bieden we ondersteuning vanuit de Jeugdwet en Wmo.

Sterke sociale basis

We dragen zorg voor een sterke sociale basis waarin inwoners een beroep (op elkaar) kunnen doen voor ondersteuning. De sociale basis bestaat uit voorzieningen, sociale netwerken en initiatieven in de leefomgeving van mensen, waar zij ondersteuning vinden, anderen ontmoeten en participeren.

Wat willen we bereiken?

1.3.9 Armoedebelief

We stellen een nieuw, integraal, preventief armoedebelief op voor onze gemeente.

Wat gaan we ervoor doen?

Breed minimabeleid

Voor inwoners met een laag inkomen verzachten, verminderen en voorkomen wij armoede door uitvoering van het vastgestelde breed minimabeleid. Dit beleid richt zich op het bieden van financiële ondersteuning en het vergroten van de participatiemogelijkheden van mensen die rond of onder het sociaal minimum leven.

Door het inzetten van gerichte regelingen en voorzieningen helpen we inwoners om volwaardig mee te doen in de samenleving en financiële problemen te voorkomen. Daarbij streven we naar maximale benutting van de regelingen en een toegankelijke uitvoering.

Na de vaststelling van het breed minimabeleid in de raad is het uitvoeringsplan door het college vastgesteld in 2025. Het uitgangspunt voor de uitvoering is het werken naar een proactieve dienstverlening richting de inwoners. In 2026 wordt verdere uitvoering gegeven aan het uitvoeringsplan.

1.4 Actief in beweging

Wat willen we bereiken?

1.4.1 Bevorderen toegang tot sporten en bewegen

We bevorderen toegang tot sport en bewegen, zodat meer mensen fitter worden, een gezondere leefstijl hebben en makkelijker mee kunnen doen in de samenleving.

Wat gaan we ervoor doen?

Volwassenfonds Sport en Cultuur

Via het Volwassenfonds Sport en Cultuur kunnen volwassen die het zelf niet kunnen betalen (inkomen lager dan 120% van het minimumloon) wel deelnemen aan activiteiten en lid worden van een vereniging.

In 2025 is een pilot gestart met het Volwassenfonds Sport en Cultuur en er is gebleken dat er veel vraag is. Vanaf 2026 staan de middelen structureel in de begroting opgenomen, zodat de deelnemers kunnen blijven meedoen met de activiteiten.

Wat willen we bereiken?

1.4.2 Diversiteit aan sporten en focussen op breedtesport

We zetten in op een diversiteit aan sporten en focussen op breedtesport. Onder dat laatste verstaan we sport als vrijetijdsbesteding, die toegankelijk is voor verschillende (doel)groepen inwoners.

Wat gaan we ervoor doen?

Sportaanbod beweegaanbieders

De beweegregisseurs van sportief Valkenswaard stimuleren aanbieders om het sportaanbod te verbreden of aan te passen om zoveel mogelijk mensen in staat te stellen om mee te doen. Voorbeelden hiervan zijn wandelvoetbal, wandelrugby, no-jump volley etc. Ook beweegvormen waarin competitie minder van belang is en plezier het belangrijkste onderdeel vormt, worden gestimuleerd.

Wat willen we bereiken?

1.4.3 Openbare ruimte die uitnodigt tot bewegen

We werken aan een openbare ruimte die jong en oud op een laagdrempelige manier uitnodigt om (samen) te bewegen en te ontmoeten. Dit zie je terug in goede fietspaden, speeltuintjes en pleintjes waar je een snelle workout kunt doen.

Wat gaan we ervoor doen?

1.4.3.B Gebruik bestaande sportparken

We gaan verder stimuleren en bemiddelen dat de bestaande sportparken beter benut worden. Het Were Di college maakt al zeer regelmatig gebruik van alle sportvoorzieningen, maar ook verenigingen onderling wisselen, waar mogelijk, steeds vaker de velden met elkaar uit.

1.4.3.C Speelplaatsen openbaar toegankelijk

Met scholen wordt overleg gevoerd om de speelplaatsen openbaar toegankelijk te maken. Hierbij wordt gekeken of er in de wijk voldoende beweeg- en speelvoorzieningen zijn en/of eventuele verplaatsing van toestellen gewenst is.

Gebruik voorzieningen openbare ruimte

In 2025 zijn weer enkele voorzieningen gerealiseerd in de openbare ruimte. We stimuleren inwoners en verenigingen om hier zoveel mogelijk gebruik van te maken. Daarnaast kijken we in 2026 of de openbare beweegplekken goed verdeeld zijn over de wijken en of er toestellen bij moeten komen of verplaatst worden.

Wat willen we bereiken?

1.4.4 Aantrekkelijke multifunctionele sportvoorzieningen

We werken aan aantrekkelijke, multifunctionele sportvoorzieningen waarbinnen sportverenigingen elkaar versterken. Hiervoor is nauwe samenwerking en het delen van kennis, expertise, ruimte en menskracht heel belangrijk.

Wat gaan we ervoor doen?

Aanspreekpunten sportparken

De sportregisseurs hebben de taken verdeeld. Hierbij heeft ieder een eigen wijk toebedeeld gekregen en zijn daarmee het vaste aanspreekpunt voor de sportverenigingen in die wijk. Daarnaast is er een overkoepelende verenigingsondersteuner die de algemene zaken oppakt.

Sportvoorzieningen op peil

De gemeente zet in op het op peil houden en waar nodig verbeteren van de Valkenswaardse sportaccommodaties. Concreet wordt ingezet op het overnemen en vervangen van de veldverlichting bij AVV door energiezuinige ledverlichting en het realiseren van duurzame verlichting bij TWC. Bij SVV wordt nieuwe veldverlichting op veld 5 en 6 aangebracht.

Wat mag programma 1 kosten?

Wat mag programma 1 kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Begroting 2025 (incl. klad en wijzigingen)	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Lasten						
1 Samen zorgen wij voor Valkenswaard						
1.1 Paradijs voor opgroeiende kinderen	5.017	5.498	4.915	5.017	6.236	6.137
1.2 Verbonden met elkaar	2.766	1.544	1.598	1.285	1.284	1.282
1.3 Oog voor iedereen	44.284	43.930	44.338	43.912	43.452	43.413
1.4 Actief in beweging	8.572	5.867	5.742	5.998	5.991	5.999
Totaal 1 Samen zorgen wij voor Valkenswaard	60.638	56.838	56.592	56.212	56.963	56.831
Baten						
1 Samen zorgen wij voor Valkenswaard						
1.1 Paradijs voor opgroeiende kinderen	597	612	740	999	1.009	1.009
1.2 Verbonden met elkaar	2.695	609	546	546	546	546
1.3 Oog voor iedereen	10.770	9.926	9.919	9.529	9.529	9.529
1.4 Actief in beweging	1.923	2.238	1.889	1.695	1.694	1.694
Totaal 1 Samen zorgen wij voor Valkenswaard	15.984	13.386	13.094	12.770	12.779	12.779
Saldo voor bestemming	-44.655	-43.453	-43.498	-43.442	-44.184	-44.052
Stortingen						
1 Samen zorgen wij voor Valkenswaard	535	115	115	115	115	115
Onttrekkingen						
1 Samen zorgen wij voor Valkenswaard	1.736	1.271	282	142	127	141
Mutaties reserves	1.201	1.156	167	27	12	26
Saldo na bestemming	-43.453	-42.297	-43.331	-43.415	-44.172	-44.026

Ontwikkelingen programma 1

Ontwikkelingen

Hieronder zijn de ontwikkelingen van programma 1 gepresenteerd. In onderstaande tabel staan de ontwikkelingen van de Nota kaders 2026 - 2029, amendementen van de Nota Kaders 2026-2029 en de ontwikkelingen van de Programmabegroting 2026-2029 weergegeven. Voor een toelichting naar de mutaties van de Nota Kaders verwijzen we naar dat document. Als er ten opzichte van de Nota Kaders nog mutaties op deze posten hebben voorgedaan worden deze toegelicht. De ontwikkelingen van de Programmabegroting 2026-2029 zijn eveneens toegelicht onder de tabel.

Bedragen x € 1.000				
Omschrijving	2026	2027	2028	2029
<i>Ontwikkelingen Nota Kaders 2026 - 2029</i>				
Verwerking SPUK GALA uitgaven	-12	0	0	0
Verwerking SPUK GALA inkomsten	12	0	0	0
Nieuwbouw de Vets uitgaven	24	24	24	24
Nieuwbouw de Vets inkomsten	6	6	6	6
Servicekosten Belleman	36	36	36	36
Vrijval post inhuur sportief Valkenswaard	28	28	28	28
Bijstelling inkomsten sportief Valkenswaard	-25	-25	-25	-25
Huurinkomsten de Vets	1	1	0	0
Omzetting wijknetwerkers	-155	-155	-155	-155
Meerjarenraming Veilig Thuis	-37	-37	-37	-37
Verwerking raadsvoorstel Coronaherstelplan	113	0	0	0
Verwerking raadsvoorstel Coronaherstelplan (nieuw)	-120	0	0	0
Mutatie dekking uit reserve	7	0	0	0
Overeenkomst Jeugdzorg Plus	-81	-81	-81	-81
Overeenkomst Samen voor Jeugd	-23	-28	-33	-37
Overeenkomst 21 voor de Jeugd	-50	-50	-50	-50
Jeugdzorgkosten voor specialistische jeugdhulp	-300	-300	-300	-300
Op te nemen subsidieclusters**	-218	-508	-763	-1.049
Speelvoorzieningen uitgaven	0	0	-9	-23
Speelvoorzieningen dekking reserve	0	0	9	23
Participatie Ergon	-122	-129	-135	-141
SPUK-inburgering uitgaven	-558	-558	-558	-558
SPUK-inburgering inkomsten	558	558	558	558
WMO voorzieningen - Begeleiding: Structureel effect jaarrekening 2024	200	200	200	200
WMO voorzieningen - Begeleiding: Indexering 2026	-78	-78	-78	-78
WMO voorzieningen - Hulpmiddelen: Indexering 2026	-23	-23	-23	-23
Toezicht en inspectie kinder- en gastouderopvang	-10	-10	-10	-10
Consulenten Jeugd in ISR in eigen dienst nemen 5,6 fte - loonkosten	522	522	522	522
Consulenten Jeugd in ISR in eigen dienst nemen 5,6 fte- dekking vanuit subsidiecluster	-522	-522	-522	-522
Investering in preventie en toegang Jeugdzorg	-250	-250	0	0
Ontmoeten in Geenhoven uitfasering	35	35	35	35

Participatie, dekking uit subsidie	50	50	50	50
Onderbrengen subsidie Cordaad aan SPUK Inburgering	25	25	25	25
WMO voorzieningen - Huishoudelijke ondersteuning	100	100	100	100
Bijstelling inkomsten binnensporttarieven	20	20	20	20
Huurinkomsten kinderopvang	160	160	160	160
Natuurspeeltuin	-4	-4	-4	-4
Wijziging Buitensport MIP	0	26	-1	7
Verbonden partij GGD	-62	-62	-62	-62
Verbonden partij Ergon	-72	-72	-72	-72
<i>Amendement Nota Kaders 2026 - 2029</i>				
Minimabeleid	-60	-60	-60	-60
Ledlampen AVV	0	-3	-3	-3
Ledlampen TWC de Kempen	0	-4	-4	-4
<i>Ontwikkelingen begroting 2026 - 2029</i>				
WMO-verzekeringen	7	7	7	7
IHP-jaarschijf 2029-2030	0	0	0	-38
Zwembad Wedert buitenbad	0	-17	-17	-17
Amendement Sport- en Cultuurfonds voor volwassenen	0	-25	-25	-25
Reiskosten inburgering	-134	-134	-134	-134
Corrigeren participatie, dekking uit subsidie	0	-50	-50	-50
Inkomsten collectief vervoer	38	38	38	38
0,5 fte jeugdconsulent vanuit inhuurbudget KCZ	0	0	0	0
Subsidie cluster**	-55	-55	-55	-55
Minimabeleid	-26	-81	-81	-81
Individuele studietoeslag	-20	-20	-20	-20
Kunstgrasvelden en kleedkamers SVV	6	-60	-60	-60
Kleedlokalen TVV	1	-22	-22	-22
<i>Totaal</i>	-1.069	-1.588	-1.631	-1.957

* Deze bedragen zijn in de nota kaders per abuis in een ander programma gepresenteerd.

** Deze post heeft betrekking op meerdere programma's maar is gepresenteerd onder programma 1.

Toelichting ontwikkelingen

WMO-verzekeringen (€ 7.000 voordeel)

Dit betreft een administratieve wijziging. Gezien het bedrag wordt deze ontwikkeling niet verder toelicht.

IHP-jaarschijf 2029-2030 (€ 38.000 nadeel in 2029)

In het verleden is het integraal huisvesting plan vastgesteld. De financiële planning van dit voorstel is voor de jaarschijven 2029-2030 toegevoegd in de begroting volgens planning van het IHP.

Zwembad Wedert buitenbad (€ 17.000 nadeel vanaf 2027)

Voor het renoveren van het buitenbad Wedert zijn er twee opties namelijk; het coaten van het buitenbad of het gebruik van folie. In voorgaande jaren is uitgegaan van coaten. Dit betreft op korte termijn een lagere investering dan folie, maar de levensduur van folie is langer en daarmee op lange termijn folie een duurzamere oplossing. Daarom wordt het krediet opgehoogd met € 275.000. Gezien de voorgaande kapitaallasten niet juist in de begroting waren verwerkt, heeft dit voorstel toch een negatief effect op de bandbreedte van € 17.000, maar per is het feitelijk een goedkopere en duurzamere optie.

Amendement Sport- en Cultuurfonds voor volwassenen (€ 25.000 nadeel vanaf 2027)

Sinds 1 januari 2025 is de gemeente Valkenswaard aangesloten bij het volwassenenfonds Sport en Cultuur. Het gaat hier om pilot met een looptijd van 2 jaar, waarvoor incidentele middelen beschikbaar zijn gesteld vanuit de SPUK GALA. Voor structurele voortzetting van deze regeling binnen het breed minimabeleid is een structureel budget noodzakelijk van € 25.000, - vanaf begrotingsjaar 2027.

Reiskosten inburgering (€ 134.000 nadeel)

Personen die een re-integratietraject volgen krijgen reiskosten vergoed en inburgeraars die reiskosten maken voor hun inburgeringstraject krijgen deze eveneens vergoed. Deze lijn is doorgetrokken. Tot 2024 werden deze reiskosten voor de inburgeringstrajecten ten laste gebracht van de SPUK-inburgering. Bij de controle voor de jaarrekening 2024 is door de nieuwe accountant gesteld dat deze kosten niet meer via de SPUK-inburgering gedeclareerd mogen worden bij het Rijk. Het betreft hier geen nieuw beleid en geen nieuwe wetgeving, het betreft hier een correctie bij het uitvoeren van al bestaand beleid. We mogen (met terugwerkende kracht vanaf 2024) de reiskosten niet meer via de SPUK- inburgering declareren. Dit betekent dat dit vanuit de algemene middelen bekostigd moet worden vanaf 2024. Vanaf de begroting van 2026 wordt dit begroot.

Het al dan niet verstekken van de reiskosten betreft een beleidsvrijheid, echter inwoners in reguliere re-integratietrajecten krijgen wel reiskostenvergoeding. Als ervoor gekozen wordt om de reiskosten voor inwoners in inburgeringstrajecten niet te vergoeden, zouden de mensen in de inburgeringstrajecten benadeeld worden t.o.v. de regulieren trajecten. Er is geen andere mogelijkheid deze kosten te dekken. Bij een eventuele actualisatie van de voorwaarden voor de SPUK-inburgering zal gekeken worden wat de mogelijkheden zijn om deze reiskosten alsnog onder de subsidie te brengen.

Bij de berekening van de reiskosten is er gekeken naar kostenbesparing en is deze doorgevoerd. De reiskosten zijn berekend op basis van het goedkoopste buskaartje maal het aantal inburgeraars. Dit komt neer op een begroot bedrag van € 134.000 (€ 1.152 maal 116 personen).

Correctie participatie, dekking uit subsidie (€ 50.000 nadeel vanaf 2027)

In de Nota Kader is onder de gepresenteerde bezuinigingen van hoofdstuk 1 een structurele bezuiniging van € 50.000,- opgenomen voor de re-integratiemiddelen (participatiebudget). Dit is het budget welke ingezet wordt om trajecten gericht op re-integratie te bekostigen. Deze subsidie moet nog door het projectbureau ESF goedgekeurd worden. Het gaat hier om een incidentele subsidieaanvraag voor begrotingjaar 2026. Voor 2027 en verder dient dit afgeraamd te worden.

Inkomsten collectief vervoer (€ 38.000 voordeel)

Voor cliënten die worden vervoerd met de Taxibus geldt dat zij per zone een eigen bijdrage betalen. Deze inkomsten van €38.000 zijn de afgelopen jaren niet begroot.

0,5 fte jeugdconsulent vanuit inhuurbudget KCZ (budgetneutraal)

In de Nota Kaders is al vastgesteld dat de consulenten jeugd per 2026 in dienst komen bij de gemeente Valkenswaard, waar zij nu via subsidierelaties worden ingezet. In de Nota kaders is 5,6 fte vastgesteld, dit kan worden uitgebreid naar de huidige en benodigde inzet van 6,1 fte. Dekking hiervoor zit binnen de begroting in de uitvoeringskosten jeugd. Door deze toe te voegen aan dit budget, kunnen we binnen begroting de consulenten met het huidige aantal fte's in dienst nemen. Hiermee is het een uitbreiding van de formatie van 0,5 FTE.

Subsidie cluster (€ 55.000 nadeel)

Op basis van de ontvangen subsidieaanvragen 2026 is geïnventariseerd of het subsidieplafond toereikend is danwel bijgesteld dient te worden. Hierbij is ook rekening gehouden met de wensen 85 t/m 89 en 96 zoals opgenomen in bijlage 1 "Totaal niet verwerkte wensen" in de Nota Kaders. Dit leidt tot een bijstelling van €55.000.

Minimabeleid (€ 26.000 nadeel in 2026, oplopend tot € 81.000)

Op 15 april 2025 heeft de raad het Breed Minimabeleid 2025-2027 vastgesteld. Welke in lijn is met het college- en raadsprogramma. Met het Breed Minimabeleid 2025-2027 wordt ingezet op het vergroten van het bereik van onze minimaregelingen. In de periode van 2025 tot en met 2027 zullen er meerdere acties ondernomen worden om deze doelstelling te realiseren. Met de verwachte toename van het bereik van de minimaregelingen nemen ook de uitgaven toe t.o.v. eerdere jaren. Er wordt een toename van 10% verwacht van het aantal inwoners dat gebruik maakt van de regelingen. Er wordt geïnvesteerd in het verbeteren van zowel de interne als externe communicatie. Daarnaast wordt de toegankelijkheid van de minimaregelingen verbeterd en wordt ingezet op het harmoniseren van regelingen tussen de drie gemeenten. De bijraming is een direct gevolg van het vaststellen van het breed minimabeleid bedoeld om het aantal daadwerkelijk gebruikte regelingen te kunnen bekostigen, niet voor overige kosten zoals communicatie. De ophoging is een aanvulling op het al aangenomen amendement, omdat de kosten die tijdens de Kadernota besproken zijn en waar het amendement op ingediend is een schatting waren. Nu het beleid er definitief ligt en er een uitvoeringsplan opgesteld wordt, is er een meer realistische raming gemaakt. Dit leidt tot een meerjarige bijstelling van € 81.000. Voor jaarschijf 2026 kan een bedrag van € 55.000 nog gedekt worden uit de middelen van het Corona Herstelplan.

Individuele studietoeslag (€ 20.000 nadeel)

Er is sinds 2024 een duidelijke toename zichtbaar van het gebruik van de individuele studietoeslag. Dit doordat er meer bekendheid is gekomen over de regeling waardoor meer mensen de regeling kennen en aanvragen en er in 2022 een aanpassing in de wetgeving is geweest (vermogenstoets is eruit gegaan). Deze ontwikkeling (de stijging in beroep op de toeslag) is landelijk zichtbaar. Het verstrekken van de studietoeslag is verplicht en W&I voerde dit al uit. De toeslag vloeit voort uit de Participatiewet en deze wetgeving biedt geen ruimte om hiervan af te wijken. Daarom wordt het budget met € 20.000,- opgehoogd.

Kunstgrasveld en kleedkamers SVV (€ 60.000 nadeel vanaf 2027)

Voetbalvereniging SV Valkenswaard kent een sterke ledengroei, waardoor de afgelopen jaren een tekort is ontstaan aan kleedcapaciteit en veldruimte. In overeenstemming met de door de Raad aangenomen motie wordt voorgesteld te investeren in extra kleedlokalen en een extra kunstgrasveld, zodat de vereniging toekomstbestendig wordt en sportdeelname kwalitatief kan worden gefaciliteerd.

De bestaande kleedlokalen zijn momenteel eigendom van de vereniging. In lijn met het gemeentelijk beleid is het wenselijk deze op termijn in gemeentelijk eigendom te brengen, zodat een eenduidige eigendomssituatie ontstaat en SVV gelijk wordt behandeld aan andere buitensportverenigingen. Hiervoor is echter nader onderzoek nodig naar de staat, onderhoudsbehoefte, verduurzamingsopgave en juridische overdracht. Op basis daarvan kan een verantwoord advies worden uitgebracht. De financiële effecten die hieruit voortvloeien worden, zodra bekend, verwerkt in de daaropvolgende P&C-producten. Voor de realisatie van de extra kleedlokalen en het extra kunstgrasveld worden kredieten geraamd van respectievelijk €380.000 en €750.000.

Kleedlokalen TVV (€ 22.000 nadeel van 2027)

De kleedlokalen van Tennisvereniging Valkenswaard (ca. 1.500 leden) zijn op dit moment eigendom van de vereniging. Door onvoorziene lekkageproblematiek met bijkomende renovatiekosten komt TVV echter in financiële problemen en heeft de vereniging de gemeente om ondersteuning gevraagd. Conform de eerdere toezegging dat de gemeente in zo'n situatie zou meedenken, is ondersteuning nu aan de orde. Het voorstel is om de kleedlokalen te deprivatiseren en terug te brengen in gemeentelijk eigendom. Daarmee kan de gemeente de renovatie zelf uitvoeren en aansluitend huur in rekening brengen bij TVV, conform het buitensporttarievenbeleid. Zo wordt de investering beleidsmatig ingepast en ontstaat een structurele inkomstenstroom die bijdraagt aan de dekking van de kosten. Daarnaast is het vanuit juridisch oogpunt aangewezen dat de gemeente opdrachtgever wordt. Als TVV de renovatie zou laten uitvoeren en het eigendom daarna zou overdragen, kan dit de indruk wekken dat aanbestedingsregels worden omzeild. Met een krediet van €304.000 kan dit traject worden uitgevoerd. De werkzaamheden starten begin

2026 en het doel is deze voor het nieuwe tennis- en padelseizoen afgerond te hebben. Hiermee wordt de continuïteit van een grote sportvereniging veiliggesteld en wordt duurzame inpassing gerealiseerd in de gemeentelijke sport- en vastgoedkaders.

Verbonden partijen

Bij de realisering van de doelstellingen van programma Samen zorgen wij voor Valkenswaard zijn betrokken: de gemeenschappelijke gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost Brabant (GGD) en het werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven (Ergon). Voor aanvullende informatie per partij wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen.

Programma 2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard

Programma 2 algemene informatie

Product	Portefeuillehouder	Team
Samen werken	M.H. Theus	Sociaal en economisch beleid
Verbonden met de regio	B.F.B.J. Bots R.A.J. Pijnenburg	Ruimtelijk beleid Programma's en projecten
Bouwen voor onze toekomst	B.F.B.J. Bots R.A.J. Pijnenburg A.J.F. Potters	Ruimtelijk beleid Programma's en projecten
(on)Herkenbaar centrum	R.A.J. Pijnenburg	Ruimtelijk beleid Programma's en projecten Sociaal en economisch beleid

2.1 Samen werken

Wat willen we bereiken?

2.1.1 Economisch beleidskader

We gaan ons economisch beleidskader vernieuwen, en maken hierbij de verbinding met andere beleidsdomeinen.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoering geven aan de doelstellingen zoals geformuleerd in de Economische Visie 2026-2030

In de Economische Visie 2026-2030 zijn doelstellingen geformuleerd die fungeren als kapstok voor onderliggende uitvoeringsprogramma's en -projecten op verschillende onderwerpen die we verder gaan uitwerken.

Wat willen we bereiken?

2.1.2 Brainport agenda

We leveren onze bijdrage aan de agenda van Brainport en benutten de kansen die deze samenwerking biedt. Brainport is het economische succesverhaal van onze regio. We zetten daarom in op het vergroten van het aanbod van de leisuresector: de sector van vrijetijdbesteding. Ook hebben we aandacht voor de kwaliteit van dit aanbod.

Wat gaan we ervoor doen?

Verdere concretisering en uitvoering geven aan de agenda Regionale Programmering Werklocaties

In samenwerking met de A2-gemeenten werken we de Regionale Programmering Werklocaties verder uit.

Wat willen we bereiken?

2.1.3 Aansluiting economie-onderwijs-sociale zaken

We willen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter op elkaar laten aansluiten, door economie, onderwijs en Werk en Inkomen meer en beter te laten samenwerken.

Wat gaan we ervoor doen?

Leren, werken, inkomen en arbeidsmarkt

De gemeente moedigt (gezamenlijke) initiatieven vanuit het bedrijfsleven, onderwijs en andere organisaties aan die tot doel hebben mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar passend werk toe te leiden. De gemeente gaat een actieve verbindende rol vervullen binnen de triple helix-samenwerking (gemeente – onderwijs – bedrijfsleven), met als doel een veerkrachtige, inclusieve en op de toekomst voorbereide arbeidsmarkt. We wijzen inwoners en werkgevers actief op bestaande ondersteuningsstructuren, zoals het Huis naar Werk, dat begeleiding biedt bij het vinden van werk, personeel of scholing.

Uitvoering geven aan de Werkgelegenheid doelstellingen zoals geformuleerd in de Economische Visie 2026-2030

In de nieuwe Economische Visie 2026-2030 zijn doelstellingen geformuleerd die fungeren als kapstok voor onderliggende uitvoeringsprogramma's en -projecten op verschillende onderwerpen die we verder gaan uitwerken.

Wat willen we bereiken?

2.1.4 Nieuwkomers

We hebben voldoende aandacht voor nieuwkomers. Zo betrekken we hen op tijd bij onze omgeving, zodat zij kunnen meedoen en zich zo snel mogelijk thuis voelen.

Wat gaan we ervoor doen?

Duale trajecten

Nieuwkomers die inburgeren in onze gemeente doen actief mee in de samenleving. De gemeente biedt iedere nieuwkomer een goede basis, zodat zij kunnen bouwen aan een onafhankelijk toekomstperspectief. We zetten in op duale trajecten, waarbij inburgering en participatie hand in hand gaan. Leren en meedoen worden gecombineerd, zodat nieuwkomers niet alleen de taal leren, maar ook ervaring opdoen in de praktijk, bijvoorbeeld via (vrijwilligers)werk, stages of werkervaringsplekken.

De begeleiding vindt plaats in samenwerking met partners die expertise hebben op het gebied van taal, werk en maatschappelijke ondersteuning. De voortgang van iedere deelnemer wordt periodiek gemonitord, zodat tijdig kan worden bijgestuurd en maatwerk mogelijk blijft. Met deze aanpak bieden we nieuwkomers niet alleen ondersteunen bij hun inburgering, maar geven we hun ook de kans om volwaardig en zelfstandig deel te nemen aan onze samenleving.

Reiskosten

Inburgeraars die reiskosten maken krijgen deze vergoed, net zoals personen die een re-integratietraject volgen. Tot 2024 werden deze reiskosten ten laste gebracht van de SPUK-inburgering. Bij de accountantscontrole 2024 is geconstateerd dat de reiskosten via de SPUK-inburgering gedeclareerd mogen worden bij het Rijk. Dit betekent dat de reiskosten ten laste komen van de algemene middelen van de gemeente.

Wat willen we bereiken?

2.1.5 Onderwijsachterstanden

We sporen onderwijsachterstanden bij inwoners vroeg op, zodat zij beter kunnen meekomen op school, in hun werk én verdere leven.

Wat gaan we ervoor doen?

Digitaalhuis

In het Digitaalhuis worden cursussen gegeven aan laaggeletterden. Zowel op het gebied van taal en rekenen als digitale vaardigheden. Hierbij wordt veel aandacht geschonken aan de gezinsaanpak, zodat het hele gezin ondersteund wordt.

Wat willen we bereiken?

2.1.6 Verduurzaming bedrijventerrein

We verduurzamen ons bedrijventerrein verder, zodat klimaatadaptatie ook hier goed geborgd is en we klimaatverandering tegengaan.

Wat gaan we ervoor doen?

Stimuleren van verduurzamingsmaatregelen

We informeren de huidige bedrijven over mogelijke maatregelen en subsidies en verplichten bij nieuwe ontwikkelingen relevante duurzaamheidsaspecten. Circulaire kansen voor de bedrijventerreinen worden in beeld gebracht.

2.2 Verbonden met de regio

Wat willen we bereiken?

2.2.1 Gebiedsakkoord N69

We upgraden de oude grenscorridor N69 tot een gezonde, duurzame leefomgeving samen met de betrokken partners.

Wat gaan we ervoor doen?

Gebiedsgerichte aanpak N69-Zuid

We participeren in de planstudie vanuit de Provincie voor een gebiedsgerichte aanpak van de N69 Zuid (vanaf de bebouwde kom in zuidelijke richting naar België). Dit is nu geland in de Gebiedsgerichte Aanpak Grenscorridor.

Integrale aanpak Zuidelijke Randweg

De benodigde werkzaamheden kunnen op zijn vroegst plaatsvinden na realisatie van de Valkenswaardse Poort. Het ontwerptraject wordt herstart in de volgende bestuursperiode.

Uitwerking van afspraken Gebiedsakkoord

Afspraken die, na realisatie van de Valkenswaardse Poort, nog opgevolgd moeten worden zijn het oppakken van de Gebiedsgerichte Aanpak N69-Zuid en de realisatie van het Haakje op kosten van de provincie. Voor dat laatste geldt eerst nog een afhankelijkheid van de uitspraak van de Raad van State die nog moet plaatsvinden.

Valkenswaardse Poort

In 2026 wordt gewerkt aan het gedeelte buiten bebouwde kom. De verwachting is dat deze werkzaamheden eind 2026 gereed zijn.

Wat willen we bereiken?

2.2.2 Mobiliteitsplan en parkeerbeleid

We actualiseren ons gemeentelijk mobiliteitsplan en starten met de uitvoering van het daaraan gekoppelde uitvoeringsplan. Hierbij wegen we de toenemende verkeersdruk mee in het stellen van prioriteiten binnen onze projecten. Ook actualiseren we ons parkeerbeleid.

Wat gaan we ervoor doen?

Fietsnetwerk

Met de projecten zoals opgenomen in het Mobiliteitsplan 2023 geven we invulling aan de kwalitatieve opwaardering van het primaire fietsnetwerk om fietsen binnen de gemeente te stimuleren. Het opwaarderen van het secundaire netwerk wordt doorgaans met gepland onderhoud opgepakt.

HOV Eindhoven-Valkenswaard

Maatregelen die betrekking hebben tot het bevorderen van de doorstroming hebben een relatie met het traject waarin de verkeersregelininstallaties worden opgewaardeerd naar intelligente verkeersregelininstallaties.

Voor de haltes/haltevoorzieningen geldt dat dit jaar is gestart met het ontwerptraject. Naar verwachting wordt begin 2026 gestart met de werkzaamheden op halte Valkenierstraat. De inzichten die naar aanleiding daarvan ontstaan kunnen worden gebruikt voor de opwaardering van overige haltes.

Planstudie De Vest

Afhankelijk van de voortgang van andere infrastructurele projecten zal in een latere jaarschijf de planstudie voor De Vest worden opgepakt. Daarbij wordt onderzocht of er mogelijk voordelen zijn het project te combineren met de herinrichting van de Zuidelijke Randweg.

Planstudie Leenderweg

De planstudie van de Leenderweg zal opgepakt worden ten behoeve van de nieuwe bestuursperiode.

Wat willen we bereiken?

2.2.3 Laadinfrastructuur

Doordat er meer elektrische voertuigen in onze samenleving komen, moeten we als gemeente ook bijblijven met de faciliteiten voor deze voertuigen met laadinfrastructuur.

Wat gaan we ervoor doen?

Begeleiding plaatsen nieuwe laadinfra

De gemeente streeft ernaar om te voldoen aan de groeiende vraag naar openbare laadcapaciteit en doet dit via een concessie met de provincies Noord-Brabant en Limburg, waarbij Vattenfall tussen 2024 en 2028 laadpalen plaatst. De gemeente begeleidt dit datagestuurde proces door locaties te toetsen aan beleidscriteria, verkeersbesluiten te organiseren en als aanspreekpunt te fungeren voor elektrische rijders.

Wat willen we bereiken?

2.2.4. OV-hubs

Om onze dorpen nog beter bereikbaar te maken, zetten we in op het realiseren van OV-hubs. Dit zijn (kleinschalige) knooppunten waar je kunt overstappen van eigen vervoer naar openbaar vervoer en omgekeerd.

Wat gaan we ervoor doen?

Hub Valkenierstraat

In 2025 zijn middelen beschikbaar gesteld voor het opwaarderen van de halte Valkenierstraat tot volwaardige HOV-halte. Inmiddels is gestart met het ontwerptraject. Naar verwachting kan begin 2026 worden overgegaan tot realisatie van de maatregelen.

Wat willen we bereiken?

2.2.5 Routenetwerken

We zetten in op een goede toegankelijkheid en veiligheid voor voetgangers en fietsers. Hiervoor realiseren we een uitnodigend en goed onderhouden routenetwerk voor fietsen op basis van het hoofdrouthenetwerk. Dat doen we ook voor wandelen en paardrijden. Zo wordt goede mobiliteit ook met recreatie verbonden.

Wat gaan we ervoor doen?

Kwaliteit routenetwerken

We waarborgen de kwaliteit van de routenetwerken en optimaliseren deze in samenwerking met Brabant partners/ Routebureau Brabant.

Wat willen we bereiken?

2.2.6. Stimuleren milieubewust vervoer

We stimuleren het gebruik van (hoogwaardig) openbaar vervoer, de fiets, elektrisch rijden en andere milieubewuste vervoersmogelijkheden. Natuurlijk stimuleren we dit ook als werkgever.

Wat gaan we ervoor doen?

Campagnes fiets + OV inwoners

Om het gebruik van (hoogwaardig) openbaar vervoer en de fiets te stimuleren, brengen we dit onder de aandacht van onze inwoners en medewerkers. Met een campagne stimuleren we het gebruik van de fiets en het OV als vervoermiddelen voor inwoners, waarbij we de samenwerking zoeken met vervoerder Hermes en de buurtbus. Ook onder medewerkers willen we fiets en OV onder de aandacht brengen, samen met Brainport Bereikbaar kijken we hoe fiets en OV beter aan kunnen sluiten bij de vervoerswensen en -patronen van onze medewerkers.

Kleine maatregelen haltevoorzieningen, fietsinfra en fietsparkeren

Het aantrekkelijker maken van openbaar vervoer doen we ook door kritisch te kijken naar de infrastructuur en deze met kleine ingrepen aantrekkelijker te maken. Denk daarbij aan haltevoorzieningen, verbeteringen van fietsinfrastructuur en fietsparkeren.

Wat willen we bereiken?

2.2.7 Verkeerssituatie Markt

We dringen intensief verkeer in het centrum terug en bevorderen de doorstroming van onze 'centrumruit', zodat het centrum rustiger wordt en de wijken en kernen in onze gemeente beter bereikbaar worden.

Wat gaan we ervoor doen?

Evaluatie Verkeersmaatregelen Masterplan Centrum: aanpak Dijkstraat

De pilot Dijkstraat wordt definitief gemaakt en naar verwachting in het voorjaar 2026 gerealiseerd.

Evaluatie Verkeersmaatregelen Masterplan Centrum: planstudie Kerkhofstraat

De Kerkhofstraat wordt heringericht als toegangsweg tot het centrum. Deze studie wordt in de 1e helft van 2026 uitgevoerd.

2.3 Bouwen voor onze toekomst

Wat willen we bereiken?

2.3.1. Betaalbare en bijzondere woonvormen

In de woonvisie richten we ons onder andere op betaalbaar wonen, op woon-zorgcombinaties en op alternatieve woonvormen. We hebben dus oog voor woningzoekenden uit verschillende groepen van de samenleving.

Wat gaan we ervoor doen?

Betaalbaarheid

Conform de uitgangspunten van woonvisie en de (herijkte) woondeal sturen we bij nieuwbouwprojecten op betaalbaarheid.

Wat willen we bereiken?

2.3.2 CO₂-uitstoot

We gaan voor een flinke afname van de CO₂-uitstoot, in lijn met het Nationaal Klimaatakkoord. Hiervoor gaan we actief aan de slag met het uitvoeren van onze duurzaamheidsvisie.

Wat gaan we ervoor doen?

Duurzaamheidseducatie

Als gemeente vinden we het belangrijk dat kinderen en jongeren bewust worden gemaakt van het belang van een duurzame leefomgeving. Via projecten op basisscholen en het voortgezet onderwijs geven we hier invulling aan.

Duurzame gemeente

Als gemeentelijke organisatie nemen we maatregelen om stapsgewijs onze impact te verkleinen door o.a. ons eigen vastgoed, de openbare verlichting en onze bedrijfsprocessen te verduurzamen. Hiermee geven we ook het goede voorbeeld richting inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

Duurzame warmte

In 2026 werken we de transitie visie warmte verder uit in een warmteprogramma. In het warmteprogramma bepalen we per buurt (of delen van buurten) waar welke vorm van duurzame warmte het meest geschikt is, in welke buurten we eerst extra moeten inzetten op isolatiemaatregelen en in welk tempo welke buurten gasloos kunnen worden. Een belangrijke voorwaarde om voor inwoners de stap te kunnen zetten naar gasloze woningen is dat de woning goed geïsoleerd is. Daar zetten we met het uitvoeringsprogramma besparing nu al op in (zie 2.3.8.A). Bij de uitvoer van het warmteprogramma gaan we hier de vruchten van plukken.

Energieopwekking

Het toekomstige energiesysteem bestaat alleen nog maar uit duurzame bronnen zonder CO₂-uitstoot. We stimuleren lokale opwek van duurzame energie zoals zon-op-dak op huizen en bedrijfspanden en onderzoeken de mogelijkheden voor grootschalige(re) opwek eventueel in combinatie met opslag of energiehubs. Hierbij hebben we aandacht voor de huidige netproblematiek.

Energiebesparing

Het besparen van energie is een belangrijke stap om onze CO₂-uitstoot te verminderen. Via een digitaal energieloket bieden we onze inwoners en ondernemers actuele, onafhankelijke en relevante informatie aan die gebruikt kan worden bij het verduurzamingsproces van de woning of het pand. Om huiseigenaren en huurders te helpen hebben we een meerjarig uitvoeringsprogramma opgesteld, zie 2.3.8.

Programma Duurzaamheid

Om de doelen uit de duurzaamheidsvisie te bereiken, worden er activiteiten uitgevoerd op 17 verschillende onderwerpen. Het programma duurzaamheid heeft als doel om de voortgang te monitoren. Op basis van regie en commitment kan er gestuurd worden op de uitvoering.

Samen Valkenswaardig

Onder de naam Samen Valkenswaardig dragen we de duurzaamheidsvisie uit naar de gemeenschap.

Wat willen we bereiken?

2.3.3. Jongeren en jonge gezinnen voor groei

Om draagvlak voor ons hoge voorzieningenniveau, dat o.a. bestaat uit onze sportvoorzieningen, cultuur, evenementen en maatschappelijke voorzieningen, te behouden en zelfs uit te bouwen, is het nodig dat ons inwoneraantal blijft groeien. De doelgroepen jongeren, starters en jonge gezinnen zijn daarbij extra belangrijk.

Wat gaan we ervoor doen?

Doorstroming

Om de kansen van starters en jonge gezinnen te vergroten, zetten we in op het bevorderen van de doorstroming op de woningmarkt. Enerzijds doen we dit bij de bouw van nieuwe woningen. Anderzijds stimuleren we de doorstroming van diverse doelgroepen met andere maatregelen. Zo blijven we de starterslening inzetten voor starters en de verhuisvoucher voor senioren.

Wat willen we bereiken?

2.3.4. Omgevingswet en fysieke leefomgeving

Vanuit de gedachte van de Omgevingswet maken we samen met onze inwoners, bedrijven en belangenorganisaties integrale keuzes over de inrichting en waardering van de fysieke leefomgeving. Deze vertalen we in de omgevingsvisie en het omgevingsplan die de komende jaren inhoud zullen krijgen. Daarbij omarmen we initiatieven van inwoners en nemen deze op in het ruimtelijk beleid van onze gemeente.

Wat gaan we ervoor doen?

Omgevingswet en fysieke leefomgeving

De in 2024 vastgestelde Omgevingsvisie 1.0 wordt op basis van de lagenbenadering uitgewerkt in de Omgevingsvisie 2.0. Een ontwerpversie van de Omgevingsvisie 2.0 zal eind 2026 ter inzage worden gelegd, zodat deze in 2027 kan worden vastgesteld.

Er wordt in 2026 verder gewerkt aan de ontwikkeling van het integrale omgevingsplan Valkenswaard voor het gehele grondgebied van onze gemeente. Dit integrale omgevingsplan Valkenswaard moet op 31 december 2031 gereed zijn. In 2026 zal het eerste deelgebied worden vastgesteld. Verder zullen in 2026 ook 3 andere woonwijken als ontwerp ter inzage worden gelegd en wordt gestart met de voorbereidingswerkzaamheden voor het omgevingsplan voor het deelgebied Buitengebied.

Verder werken we in 2026 aan thema- en gebiedsgerichte omgevingsprogramma's. Deze omgevingsprogramma's vormen de verbinding tussen enerzijds de strategische ambities en doelen uit de Omgevingsvisie 2.0 en de juridische regels voor activiteiten uit het integrale omgevingsplan Valkenswaard. In 2026 stellen we het eerste themagerichte en het eerste gebiedsgerichte omgevingsprogramma vast.

Tot slot werken we in 2026 verder aan een betere digitale informatievoorziening over omgevingsplanregels zodat voor inwoners en bedrijven 24/7 geïnformeerd worden over de

gebruiks- en bouw mogelijkheden voor hun perceel (en eventuele vergunningenplicht) én aan de verdere doorontwikkeling van de omgevingstafel.

Wat willen we bereiken?

2.3.5. Restafval

We zetten ons in om de hoeveelheid restafval in Valkenswaard omlaag te brengen.

Wat gaan we ervoor doen?

Communicatie over beperken restafval

De gemeente zet actief in op communicatie en educatie om inwoners te stimuleren om minder restafval aan te bieden. De focus ligt op bewustwording, gedragsverandering en het ondersteunen van goed scheidingsgedrag. Via gerichte campagnes, bewonerscommunicatie en educatieve activiteiten maken we duidelijk waarom afvalscheiding belangrijk is en hoe inwoners hier eenvoudig aan kunnen bijdragen.

We benutten verschillende middelen, zoals sociale media, bewonersbrieven, afvalcoaches, lesmateriaal voor scholen en toegankelijke informatie op de Cure en gemeentelijke website. Door herkenbare voorbeelden, praktische tips en het delen van resultaten willen we inwoners motiveren om afval beter te scheiden en afvalproductie te verminderen.

Groente, fruit en etensresten scheiden van het Restafval

De gemeente zet zich in om groente-, fruit- en tuinafval (GFT) beter te scheiden van het restafval, in lijn met Europese en nationale doelstellingen voor circulair afvalbeheer. Dit draagt bij aan het verminderen van restafval, het verhogen van de kwaliteit van herbruikbare stromen en het realiseren van duurzaam afvalbeheer.

Wat willen we bereiken?

2.3.6. Spel en ontmoeting, groen en wateropvang

Naast woningen, richten we ons ook op meer ruimte voor spelen, ontmoetingen, groen en wateropvang. Zo maken we onze openbare ruimte aantrekkelijker en veiliger voor kinderen. Bij nieuwe woningontwikkelingen stellen we daarom een groennorm in als randvoorwaarde.

Wat gaan we ervoor doen?

Aanleg speeltuin De Wilde Wingerd

De inmiddels verwijderde speelplek aan de Heggeroosstraat krijgt een nieuwe locatie aan de Wilde Wingerd tussen de nieuwbouw in, met geheel vernieuwde speeltoestellen.

Opening Natuurspeeltuin

In 2026 vindt de opening plaats van de nieuwe natuurspeeltuin aan de Dukaathof in Dommelen.

Waterberging Zuidelijke Randweg

De nieuwe waterberging tussen de Zuidelijke Randweg en de Deelshurk wordt aangelegd. Deze waterberging wordt ingezet voor de Luikerweg en na reconstructie van de Zuidelijke Randweg ook voor de wateroverlast aan de Peperstraat en de Klappermanstraat.

Wat willen we bereiken?

2.3.7. Stikstofopgave

We zoeken de samenwerking met partners binnen en buiten onze gemeente om de stikstofopgave passend op te vangen.

Wat gaan we ervoor doen?

Gebieds Gerichte Aanpak Grenscorridor

Samen met medeoverheden en partners werken we aan de Gebieds Gerichte Aanpak Grenscorridor. Een van de belangrijkste doelstellingen van de GGA is het herstellen van de natuur door stikstofuitstoot te reduceren. Dit doen we op basis van een vastgesteld plan van aanpak, wat in juli 2025 gedeeld is.

Stikstof strategie

In 2026 onderzoeken we de mogelijkheden om (lokale) stikstofruimte te creëren en te reserveren. De uitkomsten van dit onderzoek verwerken we vervolgens in een strategie om deze (eventuele) stikstofruimte optimaal te kunnen benutten voor lokale projecten en initiatieven die een bijdrage leveren aan de ambities uit de Toekomstvisie 2040 en de Omgevingsvisie 1.0.

Wat willen we bereiken?

2.3.8. Verduurzaming gebouwde omgeving

We willen lokaal invulling geven aan de klimaatopgave door energiebesparing in de gebouwde omgeving te stimuleren, opwek van duurzame energie te faciliteren en het aardgasvrij maken van bestaande woningen (nieuwbouw is al aardgasvrij) en andere gebouwen te begeleiden. Dit doen we bovendien in goed overleg met onze inwoners om een goede aanpak te bepalen.

Wat gaan we ervoor doen?

Communicatiecampagne verduurzaming eigen woning 2025-2030

Om het uitvoeringsprogramma kracht bij te zetten lanceren we een grote communicatiecampagne met in de hoofdrol: antiheld Sjaak. Hij is de perfecte spreekbuis voor een grote groep inwoners die zich overweldigd, onzeker of gefrustreerd voelen over dit onderwerp. Hij staat dichtbij genoeg om herkenbaar te zijn, maar ver genoeg om ruimte te laten voor reflectie en beweging.

Uitvoeringsprogramma besparing particuliere woningeigenaren 2025-2030

We gaan verder aan de slag met een nieuw uitvoeringsprogramma voor het isoleren van koopwoningen. De samenstelling van dit uitvoeringsprogramma is gebaseerd op de behoeften van onze woningeigenaren, dit hebben wij uitgevraagd met een enquête. In 2026 ontvangen minimaal 750 woningeigenaren een verduurzamingsplan voor hun eigen woning. De huishoudens met een plan (maar ook zonder plan) kunnen gelijk aan de slag want we organiseren verschillende lokale inkoopacties voor woningisolatie en HR++ glas. De gemeente biedt een gemeentelijke isolatie subsidie aan die wordt aangevuld met de landelijke subsidie.

Verdere samenwerking met onze lokale partners

We werken steeds nauwer samen met onze lokale verduurzamingspartners. Met name met onze lokale energie coöperatie: Energiek Valkenswaard. Deze groep vrijwilligers zijn onze ogen en oren in de samenleving maar dragen ook bij aan onze isolatie doelstellingen door het aanbieden van verduurzamingsplannen, het organiseren van energiecafés met actuele onderwerpen en een inloopspreekuur op zaterdagochtend in de bibliotheek. In 2026 professionaliseren wij onze samenwerking door deelname aan programma "opgroei-ruimte" vanuit de RES.

Wat willen we bereiken?

2.3.9. Voorbeeldgedrag gemeente

Natuurlijk geven we als gemeente ook het goede voorbeeld, door onze gebouwen te verduurzamen en waar mogelijk energie te besparen en afval te reduceren en te scheiden.

Wat gaan we ervoor doen?

Duurzaam meerjaren onderhoudsplan gemeentelijk vastgoed

Op basis van de energiescans van het gemeentelijk vastgoed, inclusief de sportaccommodaties, stellen we een duurzaam meerjaren onderhoudsplan (DMJOP) vast, waarin

verduurzamingsmaatregelen per gebouw zijn opgenomen. Het DMJOP is een doorontwikkeling van het MJOP (meerjaren onderhoudsplan).

Nieuwbouw en renovatie

Bij nieuwbouw en renovatie van gemeentelijke gebouwen realiseren we meteen een verduurzamingsslag.

Wat willen we bereiken?

2.3.10 Woningvoorraad

Hoewel we ons voornamelijk richten op vergroten van de woningvoorraad door 'inbreiding', bijvoorbeeld door leegstaande winkels te transformeren naar woningen, verkennen we ook de mogelijkheden voor uitbreiding en creatieve mogelijkheden voor woningbouw in de toekomst.

Wat gaan we ervoor doen?

Schaalsprong

Valkenswaard maakt deel uit van een regio waar een schaalessprong plaatsvindt en in het kader van operatie Beethoven wordt ingezet op het versnellen van woningbouw en het toevoegen van veel woningen. Valkenswaard wil daar haar bijdrage aan leveren door in te zetten op zowel inbreiding als uitbreiding. Voor uitbreiding geven we uitvoering aan de verkennende ontwikkelvisie Valkenswaard.

Wat willen we bereiken?

2.3.11 Woonvisie

We updaten onze woonvisie en werken een uitvoeringsprogramma wonen uit. We willen een passende en duurzame woningvoorraad, die aansluit op de behoeften van onze inwoners.

Wat gaan we ervoor doen?

Evaluatie

We evalueren de woonvisie 2023-2027 om daar waar nodig met een gewijzigd uitvoeringsprogramma bij te kunnen sturen.

2.4 (on)Herkenbaar centrum

Wat willen we bereiken?

2.4.1. Compact kernwinkelgebied door transformatie

We blijven werken aan een aantrekkelijk en compact kernwinkelgebied, met weinig winkels die leegstaan. Samen met het Centrummanagement werken we aan het behoud van goed draaiende winkels in het centrum. Veel ondernemers zijn gestimuleerd om naar het winkelgebied in het centrum te verhuizen. De panden die zij achterlaten, transformeren we bijvoorbeeld tot woningen.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoering geven aan de Kernwinkelgebied doelstellingen zoals geformuleerd in de Economische Visie 2026-2030

In de nieuwe Economische Visie 2026-2030 zijn doelstellingen geformuleerd die fungeren als kapstok voor onderliggende uitvoeringsprogramma's en -projecten op verschillende onderwerpen die we verder gaan uitwerken.

Wat willen we bereiken?

2.4.2. Evenementen

Voor bestaande én voor nieuwe, innovatieve evenementen biedt Valkenswaard ruimte.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoering evenementenbeleid

We voeren het evenementenbeleid uit dat in 2024 is vastgesteld.

Wat willen we bereiken?

2.4.3. Masterplan centrum

In lijn met het Masterplan Centrum blijven we werken aan een groener, schoner, levendiger en gezelliger centrum. Met een knusse en intieme sfeer die aansluit op het dorpse karakter van Valkenswaard en een groene afwisseling biedt ten opzichte van het stedelijke Brainport.

Wat gaan we ervoor doen?

Afronden van de laatste werkzaamheden

De grote werkzaamheden van het programma Masterplan Centrum zijn in 2025 afgerond. In 2026 zullen de puntjes op de i worden gezet (o.a. aanplant) en het werk worden afgesloten met de aannemer (i.v.m. onderhoudstermijn).

Structurele borging

Belangrijk is om de doelstelling na afsluiten programma te borgen in de organisatie. Ook in 2026 (en later) zullen we in lijn met het Masterplan Centrum blijven werken aan een groen, schoon, levendig en gezellig centrum. Met een knusse en intieme sfeer, die aansluit op het dorpse karakter van Valkenswaard en welke een goede afwisseling biedt ten opzichte van het stedelijke Brainport.

Wat mag programma 2 kosten?

Wat mag programma 2 kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Begroting 2025 (incl. klad en wijzigingen)	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Lasten						
2 Samen wonen en werken wij in Valkenswaard						
2.1 Samen werken	670	726	706	706	706	706
2.2 Verbonden met de regio	4.435	4.957	5.186	5.549	5.708	5.980
2.3 Bouwen voor onze toekomst	11.602	10.521	10.066	8.827	8.288	8.401
2.4 (on)Herkenbaar centrum	917	926	791	749	750	850
Totaal 2 Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	17.624	17.131	16.749	15.831	15.452	15.937
Baten						
2 Samen wonen en werken wij in Valkenswaard						
2.1 Samen werken	315	265	250	250	238	238
2.2 Verbonden met de regio	352	298	243	243	243	243
2.3 Bouwen voor onze toekomst	9.660	7.921	7.334	6.629	5.969	6.265
2.4 (on)Herkenbaar centrum	123	159	146	146	146	146
Totaal 2 Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	10.450	8.643	7.972	7.267	6.595	6.891
Saldo voor bestemming	-7.174	-8.488	-8.778	-8.565	-8.856	-9.046
Stortingen						
2 Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	8.682	1.905	606	0	0	0
Onttrekkingen						
2 Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	13.756	3.214	1.602	965	985	1.196
Mutaties reserves	5.074	1.309	996	965	985	1.196
Saldo na bestemming	-2.100	-7.178	-7.781	-7.599	-7.872	-7.850

Ontwikkelingen programma 2

Ontwikkelingen

Hieronder zijn de ontwikkelingen van programma 2 gepresenteerd. In onderstaande tabel staan de ontwikkelingen van de Nota kaders 2026 - 2029, amendementen van de Nota Kaders 2026-2029 en de ontwikkelingen van de Programmabegroting 2026-2029 weergegeven. Voor een toelichting naar de mutaties van de Nota Kaders verwijzen we naar dat document. Als er ten opzichte van de Nota Kaders nog mutaties op deze posten hebben voorgedaan worden deze toegelicht. De ontwikkelingen van de Programmabegroting 2026-2029 zijn eveneens toegelicht onder de tabel.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
<i>Ontwikkelingen Nota Kaders 2026 - 2029</i>				
Bijstelling inkomsten leges openbare ruimte	30	30	30	30
Inzet ingeleend personeel omgevingsvergunningen	-80	-60	-40	-20
Wet natuurbescherming Eurocircuit uitgave	0	-35	-9	-9
Wet natuurbescherming Eurocircuit inkomsten	0	0	-12	-12
Bijdrage bereikbaarheidsagenda ZOB	-70	-70	-70	-70
Startersleningen rente uitgaven	-10	-10	-10	-10
Startersleningen rente-inkomsten	10	10	10	10
Cameratoezicht bedrijventerrein Schaapsloop kosten	25	25	25	25
OMO-gelden onderwijs indexatie kosten	-44	-109	-167	-231
OMO-gelden onderwijs dekking stelpost	41	95	142	142
Bijstelling leges evenementen	-21	-21	-21	-21
Huurinkomsten Waalresweg 5	125	52	0	0
Omgevingswet	-465	-418	-370	-360
Dekking Omgevingswet AR	465	418	370	360
Openbare verlichting	-50	-50	-50	-50
Bijstelling evaluatie reststroken verkoop	27	21	10	0
Bijstelling evaluatie reststroken huur	15	15	15	15
Operatie Beethoven	-500	0	0	0
Ophoging inkomsten leges grote bouwprojecten	80	80	80	80
Uitfasering bereikbaar Valkenswaard	98	123	148	148
Openbare verlichting; energiekosten	80	80	80	80
Opschoning dekkingsreserves	196	216	248	279
Heffing lichtmastreclame	10	10	10	10
Projectenportefeuille	30	30	30	30
Maatregelen HOV-studie Valkenierstraat	-4	-4	-4	-4
Maatregelen HOV-studie Dijkstraat	-4	-4	-4	-4
Entrees Dommeland	0	-9	-10	-10
Bestrijding illegale motorcross	0	-8	-8	-8
Verbonden partij MRE	-20	-20	-20	-20
<i>Amendement Nota Kaders 2026 - 2029</i>				
Kerkhofstraat	-30	0	0	0
<i>Ontwikkelingen begroting 2026 - 2029</i>				
LTS terrein	0	0	0	0
Zomerkermis	0	PM	PM	PM
Negatieve posten aframes onder € 1.000	-14	-14	-14	-14
Kleine mutaties vastgoed	-67	-67	-67	-67
VGRP jaarschijf 2028-2030	0	0	0	0
Vorbereidingsbudget versnelling woningbouw	-150	-150	-150	0
Startersleningen	0	0	0	0
<i>Totaal</i>	<i>-297</i>	<i>157</i>	<i>173</i>	<i>300</i>

Bedragen x € 1.000

* Deze bedragen zijn in de nota kaders per abuis in een ander programma gepresenteerd.

** Deze post heeft betrekking op meerdere programma's maar is gepresenteerd onder programma 2.

Toelichting ontwikkelingen programma 2

Kerkhofstraat (€ 30.000 nadeel in 2026)

De evaluatie Verkeersmaatregelen Masterplan-Centrum heeft onder andere opgeleverd dat het wenselijk de Kerkhofstraat te herinrichten. Reden hiervoor is dat een westelijke toegangsweg tot het centrum nu ontbreekt. De Kerkhofstraat is hier geschikt voor omdat hier in vergelijking met andere wegen minder mensen wonen. Naar aanleiding van voornoemde conclusie is door uw raad op 26 juni 2026 een amendement aangenomen bij behandeling van de Nota Kaders om € 30.000,- ter beschikking te stellen voor een onderzoek naar de herinrichting (incl. kruising Waalreseweg). Dit is nu als zodanig opgenomen in de begroting.

Lts-terrein (budgetneutraal)

Voor 2026 is er een PM post opgenomen omdat een voorkeursscenario nog moet worden vastgesteld na behandeling van de begroting. Ieder scenario heeft een ander benodigd budget. In december 2025 wordt door de raad een voorkeursscenario vastgesteld voor het voormalig LTS-terrein. Hierbij zal duidelijk worden gemaakt welk begroot budget benodigd is, dit bedrag zal dan in plaats van de opgenomen PM post in de jaarschijf 2026 worden opgenomen.

Zomerkermis (budgetneutraal)

Buro de Kermisgids zal ook in 2026 de zomerkermis nog organiseren zoals contractueel is vastgelegd. Hoe de gemeente het daarna gaat regelen wordt momenteel bekeken. Dit kan worden ingevuld via een aanbestedingstraject (schaarse vergunning) of via een dienstverleningsovereenkomst met een andere gemeente. Aangezien er nog geen beslissing is genomen zijn de financiële en beleidsmatige consequenties momenteel dus nog niet bekend. Wanneer hier meer duidelijkheid over is zal de Raad hierover worden geïnformeerd en zullen financiële consequenties ter besluitvorming voorgelegd en verwerkt worden in de begroting.

Negatieve posten aframes onder € 1.000 (€ 14.000 nadeel)

Dit betreft een administratieve wijziging. Gezien het bedrag wordt deze ontwikkeling niet verder toelicht.

Kleine mutaties vastgoed (€ 67.000 nadeel)

Deze mutaties bestaat uit verschillende onderdelen. De schoonmaakkosten en portokosten zijn in de laatste jaren erg gestegen, deze zijn bijgesteld. Daarnaast worden er in verschillende programma's kosten gemaakt voor contributies en abonnementen, deze waren niet altijd juist begroot. Daarnaast vindt er een correctie plaats op huisvestingslasten van de gemeente en de verschillende te betalen belastingen op panden die in bezig zijn van de gemeente.

VGRP-jaarschijf 2028-2030 (budgetneutraal)

Het vastgestelde VGRP is ook voor de jaarschijven 2028 - 2030 als krediet verwerkt.

Vorbereidingsbudget versnelling woningbouw (€ 150.000 nadeel tot 2028)

Naar aanleiding van de motie Vorbereidingsbudget versnelling woningbouw bij de Nota kaders 2026 is in de begroting hiervoor budget opgenomen. Het budget wordt ingezet voor bijvoorbeeld bodemonderzoek, planvorbereiding of tijdelijke uitbreiding van capaciteit.

Wij zien de volgende mogelijkheden om actief op te treden om woningbouwontwikkelingen te initiëren, te stimuleren en te faciliteren in de voortgang ervan:

- Het actief benaderen van eigenaren van leegstaand vastgoed of braakliggende terreinen en hen helpen om de juiste stappen te nemen om tot een afgewogen besluit over een woningbouwontwikkeling te komen;
- Het onderzoeken van mogelijke uitbreidingslocaties;
- Het vorbereiden van planontwikkeling op daarvoor geschikte (uitbreidings-) locaties. Denk hierbij aan het bepalen van de ontwikkelrichting, het inschatten van de financiële consequenties en risico's, verkennende onderzoeken en het bepalen van de juiste grondstrategie (inzet grondbeleidsinstrumenten);
- Het inschakelen van ontbrekende expertise en/of ontbrekende ambtelijke capaciteit om initiatieven voortvarend te kunnen begeleiden of daar zelf de regie in te kunnen nemen;
- Het inschakelen van specifiek juridisch advies om vanuit onze regierol de juiste stappen te nemen;
- Het eventueel inzetten van mediation bij stagnatie van woningbouwontwikkelingen;

Met de al eerder beschikbaar gestelde middelen hebben we adequaat kunnen inspelen op de wensen met betrekking tot het onderzoeken van uitbreidingslocaties en het aankopen van enkele panden. Deze lijn kan vanaf 2026 verder doorgezet worden met het beschikbare budget.

Starterslening (budgetneutraal)

De starterslening is één van de instrumenten die de gemeente Valkenswaard inzet om starters te helpen bij de aankoop van de eerste woning. Deze regeling is vastgelegd in de Verordening Startersleningen Gemeente Valkenswaard 2021. De gemeente zorgt voor de financiering van de te verstrekken leningen waarvan de rente en aflossingen uiteindelijk weer terugvloeien naar de gemeente. Dankzij deze zogenoemde revolverende werking kan het uitgeleende geld weer gebruikt worden voor nieuwe leningen om starters te helpen. Wel zien we dat er elk jaar meer startersleningen worden aangevraagd en verstrekt. De verwachting is dat deze trend zich ook in 2026 doorzet. Door extra budget beschikbaar te stellen kunnen we ook in 2026 starters blijven helpen bij de koop van hun eerste woning met een maximale aankoopprijs van 85% van de NHG-grens.

Verbonden partijen

Bij de realisering van de doelstellingen van programma Samenwonen en werken wij in Valkenswaard zijn betrokken: Metropool-regio Eindhoven (MRE). Voor aanvullende informatie per partij wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen.

Programma 3. Samen recreëren wij in Valkenswaard

Programma 3 algemene informatie

Product	Portefeuillehouder	Team
Valkenswaardse trots	B.F.B.J. Bots M.H. Theus	Sociaal en economisch beleid Klantcontact Centrum Omgeving
De tuin van Brainport	B.F.B.J. Bots A.J.F. Potters	Beheer en uitvoering Programma's en projecten Ruimtelijk beleid
Recreatie in Dommelland	M.H. Theus B.F.B.J. Bots R.A.J. Pijnenburg	Programma's en projecten

3.1 Valkenswaardse trots

Wat willen we bereiken?

3.1.1 Cultuuronderwijs

We stellen een plan op rondom cultuuronderwijs (technisch vertaald: we voeren de CMK-regeling uit).

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoering CMK

De intermediair Cultuur met Kwaliteit (CMK) zorgt samen met de deelnemende scholen voor een CMK aanbod dat past binnen de ambities van de school. Sinds de start in 2022 nemen steeds meer scholen deel aan het programma CMK. Inmiddels hebben zeven scholen hun ambitie in kaart gebracht en/of programma samengesteld onder begeleiding van de intermediair CMK.

In het LEJA-overleg met alle scholen is daarnaast prioriteit gegeven aan dit onderwerp met als stip op de horizon een doorlopende (meer jaren) leerlijn cultuureducatie, zodat elk kind in zijn/haar schoolloopbaan in aanraking komt met én zich kan ontwikkelen in alle kunstdisciplines.

Wat willen we bereiken?

3.1.2 Cultuurnota en cultuureducatie

We zetten in op verdere uitvoering van onze cultuurnota samen met de cultuurraad en doorontwikkeling van ons aanbod aan cultuureducatie, het Centrum voor Muziek en Dans en evenementenaanbod.

Wat gaan we ervoor doen?

Doorontwikkeling CMD

Het CMD geeft verder uitwerking aan de uitbreiding met de disciplines Beeldend en Theater, waarmee de organisatie doorgroeit naar een volwaardig Kunstencentrum. Daarnaast wordt de samenwerking tussen Theater de Hofnar en het CMD verder geïntensiveerd en komt er een naamswijziging die recht doet aan de identiteit van de organisatie(s). Hiervoor is de intentie uitgesproken een gezamenlijke naam te gaan voeren. Hiermee kunnen ze in samenwerking invulling geven aan het Huis voor Cultuur.

Kunst in de openbare ruimte

We voegen kunstwerken toe aan de openbare ruimte en werken verder aan de (digitale) ontsluiting van ons openbaar kunstbezit.

Wat willen we bereiken?

3.1.3 Huisvesting musea

We faciliteren en ondersteunen onze musea in hun vraagstuk rondom huisvesting.

Wat gaan we ervoor doen?

Herhuisvesting museum

We voeren een haalbaarheidsstudie uit naar de huisvesting van het Nederlands Steendrukmuseum.

Wat willen we bereiken?

3.1.4 Monumenten en cultuurhistorisch erfgoed

We koesteren en beschermen onze monumenten en cultuurhistorisch erfgoed.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoering programma UNESCO

Het cultuurhistorisch erfgoed van de Valkerij en Corso worden het hele jaar door zichtbaar gemaakt.

Wat willen we bereiken?

3.1.5 Culturele voorzieningen

Onze culturele voorzieningen groeien mee met ons inwoneraantal.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitbreiding culturele voorzieningen

In Valkenswaard wordt een brandweermuseum gerealiseerd in de Oude Slangentoren.

Wanneer een nieuwe locatie voor het Steendrukmuseum is gevonden moet direct gekeken worden naar de consequenties voor de andere gebruikers van het Carolus gebouw. Hiervoor wordt een apart rapport opgesteld, zodra dit relevant wordt.

De makersplaatsen op "de Belt" wordt verder onderzocht in samenspraak met de ontwikkelingen in dat gebied.

Wat willen we bereiken?

3.1.6 UNESCO

We nemen de UNESCO-status van het Bloemencorso en de valkerij in Valkenswaard duidelijker op in ons cultuuraanbod.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoering programma UNESCO

In 2026 wordt verder vervolg gegeven aan het UNESCO programma Parlement der dingen. Dit omvat een film/ documentaire over Valkerij en Corso, een viertal parlementen over spraakmakende voorwerpen, Augmentet reality (een digitale weergave met verhalen) en in de winterperiode een lichtpresentatie in de wijken.

3.2 De tuin van Brainport

Wat willen we bereiken?

3.2.1 Groen en natuur

We gaan voor meer groen. Groene gebieden zorgen voor minder snelle intreding van droogte en voor betere opvang en behoud van water in de bodem. De natuur die we al hebben, binnen en buiten de bebouwde kom, beschermen en versterken we.

Wat gaan we ervoor doen?

Natuurontwikkeling Opperbos

Het terrein van het Opperbos bevat 'laagten' aan de zijde van de Tongelreep. Het water dat hier valt wordt via sloten afgevoerd. Door het dempen en/of ondieper maken van enkele sloten willen we deze laagten weer functioneel maken. Dit kan worden gezien als een klimaatmaatregel. We houden regenwater langer vast. In e loop der jaren heeft dit ook al gevolg dat er andere boomsoorten gaan groeien, die horen bij de nieuwe omstandigheden.

Omvormen voormalig MOB-complex.

Het MOB-complex wordt omgevormd naar een heideterrein dat kan functioneren als een stapsteen tussen Natura 2000 gebied De Plateaux en Natura 2000 gebied De Malpie. Dit komt de biodiversiteit ten goede.

Wat willen we bereiken?

3.2.2 Vergroenen bebouwde kom

We vergroenen onze bebouwde kom zodat we kunnen genieten van het positieve effect dat groen heeft op ons geluk, onze gezondheid en op de leefbaarheid van onze wijken.

Wat gaan we ervoor doen?

Vergroening bij ontwerp

Bij elke herinrichting wordt gekeken waar kansen liggen voor het vergroenen van de openbare ruimte.

Wat willen we bereiken?

3.2.3 Groen en waterberging

We voorzien voldoende ruimte voor groen en waterberging in plannen voor nieuwbouwlocaties.

Wat gaan we ervoor doen?

Borgen via beleid

Waterberging is geborgd via regels in het omgevingsplan. Voor groen worden de ambities vanuit de omgevingsvisie verder uitgewerkt naar concreet beleid.

Borgen via toetsing

Groen en waterberging bij nieuwe ontwikkelingen zijn een onderdeel van de toetsing bij de omgevingstafel.

Wat willen we bereiken?

3.2.4 Passende beplanting

We kijken bij de aanleg van nieuw groen welke planten goed in onze omgeving passen en weerbaarder zijn voor het veranderende klimaat.

Wat gaan we ervoor doen?

Klimaatbestendig als uitgangspunt ontwerp

Bij onderhoud aan bestaand groen en bij nieuwe ontwikkelingen wordt de keuze gemaakt voor planten en bomen die klimaatbestendig zijn.

Wat willen we bereiken?

3.2.5 Ecologisch bermbeheer

We passen waar mogelijk ecologisch bermbeheer toe langs wegen en paden.

Wat gaan we ervoor doen?

Voortzetting beheer

Afgelopen jaren is het areaal ecologische bermen uitgebreid. Dit zullen we zo blijven beheren en kijken naar de mogelijkheden om meer locaties toe te voegen.

Wat willen we bereiken?

3.2.6 Afval, vervuiling en uitstoot schadelijke stoffen

We beperken hinderlijke menselijke invloeden door afval, vervuiling en de uitstoot van schadelijke stoffen zoveel mogelijk terug te dringen.

Wat gaan we ervoor doen?

Aanpak Zwerfafval

We blijven inzetten op gedragsverandering en bewustwording om zwerfafval te verminderen. Dit doen we o.a. via educatieprogramma's, campagnes, opschoonacties en het uitvoeren van een prullenbakkenbeheerplan.

Beperking uitstoot schadelijke stoffen

De gemeente zet de komende jaren in op het terugdringen van stikstofoxiden, fijnstof en CO₂ door de inzet van elektrische inzamelvoertuigen van Cure, het verminderen van restafval per inwoner en educatieve acties rond e-waste en textiel in het onderwijs.

Deugdelijk afvalinzameling en -verwerking

We blijven sturen op vermindering van restafval. Daarin speelt educatie een rol. Daarnaast stimuleren we afvalpreventie, zodat het inzamelsysteem eerlijk en effectief blijft functioneren.

Samen sterk in Brabant en Regionaal meetnet

- In het programma SSiB handhaven we op een aantal zaken zoals afvaldumpingen, wildcrossen en verbranding van afvalstoffen in het buitengebied.
- Met het Regionaal Meetnet dragen we bij aan uitvoering van het Schone Lucht Akkoord (SLA)
- Samen met de ODZOB bij aan vermindering van de uitstoot van stikstof(di)oxiden, CO₂ en fijn stof.

Wat willen we bereiken?

3.2.7 Natuurgrenspark De Groote Heide

We werken binnen Natuurgrenspark De Groote Heide samen met andere gemeenten om onze prachtige natuur te versterken en op de kaart te zetten.

Wat gaan we ervoor doen?

Subsidieaanvraag Interreg VI

In samenwerking met Natuurgrenspark De Groote Heide werken we verder aan de realisatie van de projecten binnen Interreg VI.

Wat willen we bereiken?

3.2.8 Natuureducatie

We werken samen met het onderwijs om natuureducatie te stimuleren.

Wat gaan we ervoor doen?

Samenwerking scholen

De gemeente gaat in gesprek met scholen of er mogelijkheden zijn om natuureducatie op te nemen bij het lesprogramma. De gemeente faciliteert de bij de invulling.

3.3 Recreatie in Dommelland

Wat willen we bereiken?

3.3.1 Duurzame leisurezone

We ontwikkelen een duurzame zone voor vrijetijdsbesteding (leisurezone) aan de zuidkant van Valkenswaard. Hiervoor gaan we verder met het realiseren van het uitvoeringsprogramma Dommelland.

Wat gaan we ervoor doen?

3.3.1.A Investeren in kansen voor de vrijetijdsbesteding

We investeren in kansen voor de vrijetijdsbesteding in Valkenswaard. We willen de sector inspireren en informeren en de samenwerking binnen en buiten de sector bevorderen.

3.3.1.B Ruimte voor initiatieven

Voor private initiatieven op het gebied vrijetijdsbesteding nemen we een positieve grondhouding aan. Aan lopende initiatieven bieden we ondersteuning waar mogelijk. Waar initiatieven elkaar versterken zetten we in op samenwerking.

Wat willen we bereiken?

3.3.2 Toeristisch-recreatief aanbod

We breiden ons toeristisch-recreatief aanbod uit en zetten in op het behoud van ons aantrekkelijke aanbod aan evenementen en activiteiten.

Wat gaan we ervoor doen?

3.3.2.A Ruimte voor initiatieven

Voor private initiatieven op het gebied van recreatie en toerisme nemen we een positieve grondhouding aan. We bieden ruime mogelijkheden voor verblijfsrecreatieve initiatieven en beleving en we bevorderen kwaliteit en diversiteit zoveel mogelijk. Aan lopende initiatieven bieden we ondersteuning waar mogelijk.

Wat willen we bereiken?

3.3.3 Cultuurhistorie en natuur

We bekijken de mogelijkheden die de verbinding tussen onze cultuurhistorie en onze natuur biedt.

Wat gaan we ervoor doen?

Infopanelen

We zullen in de loop van 2026 de geconstrueerde "De Schanse van Weerde" opleveren. Daarnaast voorzien we het plaatsen van een infopaneel bij de zogenoemde erfgoedrelicten, de Venbergse molen, het Molenvan en de Boomgracht. Deze worden ook met elkaar verbonden via een wandellus en of zichtbaar hersteld via Augmented Reality weer beleefbaar gemaakt.

Wat willen we bereiken?

3.3.4 Samenwerking Natuurgrenspark De Groote Heide

We gaan intensiever samenwerken met de gemeenten binnen Natuurgrenspark De Groote Heide, om het toerisme en de recreatie in ons grensgebied te bevorderen en onder de aandacht te brengen.

Wat gaan we ervoor doen?

3.3.4.B Subsidieaanvraag Interreg VI

Binnen het samenwerkingsverband Natuurgrenspark De Groote Heide werken we aan de realisatie van projecten binnen Interreg VI.

Samenwerking Natuurgrenspark De Groote Heide

Binnen het samenwerkingsverband Natuurgrenspark De Groote Heide werken we met alle deelnemende gemeenten aan een krachtigere branding van het gebied.

Wat willen we bereiken?

3.3.5 Routes voor fietsen, paardrijden en wandelen

We werken verder aan het verbeteren van onze routes voor fietsen, paardrijden en wandelen.

Wat gaan we ervoor doen?

Optimaliseren route- en padenstructuur

We zetten ons in om de kwaliteit van de route- en padenstructuur te waarborgen en te optimaliseren. Routebureau Brabant/ Brabant Partners is hierin een belangrijke partner, evenals onze aangrenzende gemeenten. Naast regulier onderhoud en kwaliteitsbewaking investeren we ook in de aanleg van extra fietspaden en nieuwe verbindingen. Hiermee versterken we de bereikbaarheid, vergroten we de recreatieve mogelijkheden en zorgen we voor een toekomstbestendig netwerk dat aansluit bij de groeiende vraag naar fiets- en wandelroutes.

Wat willen we bereiken?

3.3.6 Paardenzone- en boulevard

We geven verder vorm aan onze Paardenzone en boulevard en stimuleren de maatschappelijke betrokkenheid vanuit ondernemers richting ons dorp en andersom.

Wat gaan we ervoor doen?

Landschap

Biodiversiteit: Samen met de Hogeschool van Hall Larenstein en ondernemers stellen we een Biodiversiteitsplan bij paardenhouderijen op met als doel dat ondernemers deze toepassen.

Landschappelijke inpassing: We hebben aandacht voor Landschappelijke inpassing bij ontwikkelingen in overleg met bestaande ondernemers.

Realisatie entree

We realiseren een duidelijke en aantrekkelijke entree van de boulevard bij rotonde Maastrichterweg/Vest en Maastrichterweg/Abdijweg, volgens een vaste beeldkwaliteit.

Samenwerking

We voeren periodieke overleggen met belanghebbenden. Hieropvolgend pakken we acties op die op korte termijn zijn te realiseren om zo meer openheid en bekendheid te krijgen. Dit doen we samen met ondernemers, inwoners en andere belanghebbenden. Ook willen we de samenwerking tussen ondernemers en inwoners bevorderen.

Wat willen we bereiken?

3.3.7 Eurocircuit

Voor het Eurocircuit stellen we deze raadsperiode een bestemmingsplan vast, volgens het raadsbesluit van juli 2021.

Wat gaan we ervoor doen?

Bestemmingsplan

We verwachten dat het bestemmingsplan na de Raad van State behandeling in 2026 onherroepelijk wordt. In verband met ontwikkelingen in stikstofwetgeving vindt een ecologische beoordeling van het Eurocircuit plaats zonder intern salderen t.a.v. stikstof. Er vindt onderzoek plaatst naar de impact van aanvullende geluidswerende voorzieningen.

Wat mag programma 3 kosten?

Wat mag programma 3 kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Begroting 2025 (incl. klad en wijzigingen)	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Lasten						
3 Samen recreëren wij in Valkenswaard						
3.1 Valkenswaardse trots	5.201	5.245	4.829	4.911	4.895	4.847
3.2 De Tuin van Brainport	5.747	7.263	6.759	6.939	6.839	6.626
3.3 Recreatie in Dommelland	469	569	567	568	569	569
Totaal 3 Samen recreëren wij in Valkenswaard	11.416	13.077	12.155	12.418	12.303	12.043
Baten						
3 Samen recreëren wij in Valkenswaard						
3.1 Valkenswaardse trots	1.410	1.323	1.211	1.212	1.212	1.193
3.2 De Tuin van Brainport	1.349	2.022	1.312	1.162	1.162	1.162
3.3 Recreatie in Dommelland	120	137	115	115	115	115
Totaal 3 Samen recreëren wij in Valkenswaard	2.879	3.482	2.637	2.488	2.488	2.469
Saldo voor bestemming	-8.537	-9.595	-9.518	-9.930	-9.815	-9.574
Stortingen						
3 Samen recreëren wij in Valkenswaard	530	404	325	325	325	325
Onttrekkingen						
3 Samen recreëren wij in Valkenswaard	765	1.372	740	868	783	569
Mutaties reserves	235	968	415	543	458	243
Saldo na bestemming	-8.302	-8.627	-9.103	-9.387	-9.357	-9.330

Ontwikkelingen programma 3

Ontwikkelingen programma 3

Hieronder zijn de ontwikkelingen van programma 3 gepresenteerd. In onderstaande tabel staan de ontwikkelingen van de Nota kaders 2026 - 2029, amendementen van de Nota Kaders 2026-2029 en de ontwikkelingen van de Programmabegroting 2026-2029 weergegeven. Voor een toelichting naar de mutaties van de Nota Kaders verwijzen we naar dat document. Als er ten opzichte van de Nota Kaders nog mutaties op deze posten hebben voorgedaan worden deze toegelicht. De ontwikkelingen van de Programmabegroting 2026-2029 zijn eveneens toegelicht onder de tabel.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
<i>Ontwikkelingen Nota Kaders 2026 - 2029</i>				
Bijstelling bijdrage Groote Heide inkomsten	28	28	28	28
Bijstelling bijdrage Groote Heide uitgaven	41	41	41	41
Servicekosten Hofnar	137	137	137	137
CMK 4	39	39	39	0
Bijstellen samenwerking CMD- RV	-66	-66	-66	-66
Verwerking raadsvoorstel Coronaherstelplan (nieuw)	-103	0	0	0
Mutatie dekking uit reserve	103	0	0	0
Inkomsten les gelden CMD correct begroten	45	45	45	45
Bijstelling huurlasten CMD	17	17	17	17
Realisatie accommodatie oude begraafplaats	-2	-2	-2	-2
Tractie uitgave*	125	-78	147	300
Dekking uit reserve*	-125	78	-147	-300
Afboeking bos en natuurterreinen subsidie*	40	40	40	40
Afvoer groenafval*	30	30	30	30
Insectenbestrijding*	20	20	20	20
Onkruidbestrijding*	20	20	20	20
Verbonden partij ODZOB	21	21	21	21
<i>Amendement Nota Kaders 2026 - 2029</i>				
Niet van toepassing.				
<i>Ontwikkelingen begroting 2026 - 2029</i>				
Cultuurraad	9	9	9	9
CMD correctie NK	-92	-92	-92	-92
Verwerking CDOKE	0	0	0	0
Aanvullend krediet raadhuis	6	1	1	1
Subsidie bibliotheek	-9	-9	-9	-9
<i>Totaal</i>	<i>284</i>	<i>279</i>	<i>279</i>	<i>240</i>
* Deze bedragen zijn in de nota kaders per abuis in een ander programma gepresenteerd.				
** Deze post heeft betrekking op meerdere programma's maar is gepresenteerd onder programma 3.				

Toelichting ontwikkelingen

Cultuurraad (€ 9.000 voordeel)

Dit betreft een administratieve wijziging. Gezien het bedrag wordt deze ontwikkeling niet verder toegelicht.

CMD correctie NK (€ 92.000 nadeel)

Per abuis zijn de posten van het CMD als positief effect op de bandbreedte gepresenteerd in de

Nota Kaders 2026-2029. Dit terwijl de posten van het CMD in werkelijkheid een negatief effect hebben op de bandbreedte. Met deze wijziging wordt dit hersteld.

Verwerking CDOKE (budgetneutraal)

Deze wijziging heeft geen effect op de bandbreedte. Alle uitgaves worden gedekt door de SPUK CDOKE (tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid. Deze wijziging heeft betrekking op een gewijzigde van planning van uitgaves/inkomsten en het structureel verwerken van deze uitgaves/inkomsten in de begroting.

Aanvulling krediet raadhuis (€ 6.000 voordeel, aflopend naar € 1.000)

Het Oude Raadhuis van Valkenswaard is een rijksmonument met een rijke geschiedenis, maar kampt momenteel met diverse bouwtechnische tekortkomingen. Het onderhoud en de noodzakelijke restauratie van dit gebouw zijn van vitaal belang om de structurele integriteit te waarborgen en verdere achteruitgang te voorkomen. Door middel van het toekennen van extra krediet á € 114.000 euro kunnen alle werkzaamheden uitgevoerd worden zodat het pand toekomstbestendig gemaakt kan worden.

Subsidie bibliotheek (€ 9.000 nadeel)

Bij de berekening van het subsidieplafond voor het subsidiecluster cultuur (bibliotheek) 2025 was geen rekening gehouden met de indexeringsafspraken zoals vastgelegd in de bestuursovereenkomst met Bibliotheek de Kempen. Dit heeft een structureel effect in de begroting 2026 en verder.

Verbonden partijen

Bij de realisering van de doelstellingen van programma Samen recreëren wij in Valkenswaard zijn betrokken: de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB). Voor aanvullende informatie per partij wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen.

Programma 4. Samen vertegenwoordigen wij Valkenswaard

Programma 4 algemene informatie

Product	Portefeuillehouder	Team
Bestuurlijke samenwerking	H.J. Looijen	Directie
Wijzer door participatie	B.F.B.J. Bots	Programma's en projecten Sociaal en economisch beleid
Samenwerking in de regio	H.J. Looijen	Directie Programma's en projecten

4.1 Bestuurlijke samenwerking

Wat willen we bereiken?

4.1.1. Bestuurlijke toekomst GRSA2

We geven samen met de gemeenten Cranendonck en Heeze-Leende richting aan de bestuurlijke toekomst van de GRSA2.

Wat gaan we ervoor doen?

Werkwijze GRSA2

In gezamenlijk overleg blijven we werken aan het verbeteren van de werkwijze van de GRSA2.

Wat willen we bereiken?

4.1.2. Gemeenschappelijke regelingen

We evalueren indien nodig onze deelname in gemeenschappelijke regelingen.

Wat gaan we ervoor doen?

Zienswijze

Door middel van zienswijzen geven we als Valkenswaard aan wat wij belangrijk vinden bij de diverse gemeenschappelijke regelingen waar wij aan deelnemen. Wat ook een soort evaluatie kan bevatten.

Wat willen we bereiken?

4.1.3. Rollen bestuur, organisatie en samenleving

Daarnaast willen we de rollen van het bestuur, de organisatie en de samenleving in de verschillende maatschappelijke taken en opgaven verder ontwikkelen, in lijn met de Toekomstvisie 2040.

Wat gaan we ervoor doen?

Sturingsfilosofie op rolneming en participatie

Door middel van de sturingsfilosofie op rolneming en participatie geven we invulling aan de rollen die we willen oppakken bij maatschappelijke taken en opgaven.

Wat willen we bereiken?

4.1.4. Stip op de horizon

We maken de 'Stip op de horizon' meer concreet met het doel tot een afronding te komen.

Wat gaan we ervoor doen?

Afgerond

De drie gemeenteraden hebben een besluit genomen over de 'stip op de horizon' om niet verder te gaan met dit traject. Hiermee is het traject afgerond.

4.2 Wijzer door participatie

Wat willen we bereiken?

4.2.1. Balans tussen representatieve en directe democratie

Er is een optimale balans tussen een representatieve en een directe democratie. Oftewel: Inwoners kunnen hun mening geven door te stemmen op een politieke partij en op andere manieren hun stem laten horen.

Wat gaan we ervoor doen?

Zo participeren wij

In maart 2026 kunnen inwoners weer naar de stembus om een stem uit te brengen tijdens de gemeenteraadsverkiezingen. Naast verkiezingen kunnen inwoners ook hun stem laten horen tijdens participatietrajecten en door middel van inwonersinitiatieven. De organisatie richten we zo in dat inwoners weten hoe zij kunnen participeren en waar zij terecht kunnen met inwonersinitiatieven. Dit geven we vorm door middel van een handreiking voor participatie.

Wat willen we bereiken?

4.2.2. Inclusieve en toegankelijke participatie

We zorgen dat alle verschillende groepen in de samenleving de kans krijgen om te participeren. Zo draagt participatie indirect bij aan een sterke sociale cohesie en het tegengaan van de eerder genoemde tweedelingen.

Wat gaan we ervoor doen?

Offline en online participatie

Door middel van offline en online participatie (Ons Valkenswaard) zorgen we ervoor dat verschillende groepen in de Valkenswaardse samenleving de kans krijgen om te participeren. Bij start van participatietrajecten denken we na hoe we de samenleving kunnen betrekken.

Wat willen we bereiken?

4.2.3. Maatwerk participatie

We verfijnen onze manier van participatie en passen die op maat toe. Daarin zoeken we ook naar mogelijkheden voor kinderparticipatie.

Wat gaan we ervoor doen?

Projecten kinder- jongerenparticipatie

We geven vorm aan een tweetal projecten.

Alle leerlingen uit de groepen 7 en 8 van de basisscholen worden uitgenodigd deel te nemen aan Democracy, waarbij leerlingen spelenderwijs samen aan de slag gaan met democratische besluitvorming.

Samen met het Were Di ontwikkelen we nieuwe JOPO modules. Enkele jaren geleden werden de leerlingen van HAVO VWO van het Were Di uitgenodigd voor een JOPO dag op het gemeentehuis. Deze JOPO dag wordt, passend bij het nieuwe onderwijssysteem van het Were Di, vervangen door een keuzemodule voor leerlingen van Havo/ VWO en een keuzemodule voor leerlingen van VMBO.

Sturingsfilosofie op rolneming en participatie

De gemeenteraad wordt door middel van startnotities en de paragraaf over participatie in de raads- en collegevoorstellen geïnformeerd over participatietrajecten. Op deze manier kan de gemeenteraad kaders stellen en de manier van participatie op maat toepassen.

Wat willen we bereiken?

4.2.4. Participatie omgevingswet

We doen ervaringen op hoe we de processen van participatie bij nieuwbouwwontwikkelingen onder de omgevingswet optimaal kunnen laten verlopen.

Wat gaan we ervoor doen?

Omgevingsdialoog

We blijven werken aan de verfijning van de omgevingsdialoog en de participatiemethode.

Wat willen we bereiken?

4.2.5. Participatievormen

We proberen nieuwe participatievormen uit, zoals participatie via het inwonerspanel, dat zowel digitaal wordt benaderd als tijdens bijeenkomsten wordt gevraagd naar hun mening.

Wat gaan we ervoor doen?

Ons Valkenswaard

Via het nieuwe platform "Ons Valkenswaard" kunnen we experimenteren we met nieuwe vormen van participatie. Via dit platform zijn vrijwel alle vormen van digitale participatie mogelijk. Participatie is maatwerk dus per project wordt gekeken welke vorm van participatie het meest geschikt is.

Wat willen we bereiken?

4.2.6. Sturingsfilosofie op rolneming en participatie

We ontwikkelen een sturingsfilosofie voor participatie waarin we onze visie op participatie uitwerken. Dit is een visie en geen handleiding zoals onze participatiewijzers.

Wat gaan we ervoor doen?

Participatie handreiking

Op basis van participatieverordening, waarin ook het uitdaagrecht is opgenomen stellen we in 2026 een handreiking voor participatie op. Deze handreiking moet medewerkers houvast bieden met het maken van keuzes en stappen in het participatieproces. Het biedt het college en de raad inzicht in de eigen rol in het participatieproces en het maakt aan inwoners duidelijk, wanneer en hoe zij kunnen participeren.

Startnotitie

Op basis van startnotities maken we inzichtelijk voor welke overheidsrol, welke trede op de participatieladder, participatiemethode en voor welke doelgroepen is gekozen. Op die manier wordt inzichtelijk hoe het participatietraject zal gaan verlopen. Daarnaast streven we er naar zoveel mogelijk te kiezen voor een rolopvatting waar de gemeente midden in de samenleving staat. Waar we een samenwerkende en netwerkende gemeente zijn die open staat voor initiatieven van inwoners.

Wat willen we bereiken?

4.2.7. Werken vanuit de bedoeling

We werken vanuit de bedoeling.

Wat gaan we ervoor doen?

Kijken naar wat inwoners nodig hebben

We kijken naar wat inwoners nodig hebben, in plaats van wat de regels zijn. Dit brengen we terug in al onze beleidsterreinen.

4.3 Samenwerking in de regio

Wat willen we bereiken?

4.3.1. BGTS De Groote Heide

We werken met andere gemeenten samen in de BGTS De Groote Heide. Zo zetten we onze prachtige natuur op de kaart.

Wat gaan we ervoor doen?

De samenwerking in de BGTS De Groote Heide zetten we voort

We zetten deze waardevolle samenwerking voort. Valkenswaard levert hierin belangrijke bijdragen. Samen werken we aan de branding van het gebied en aan de uitvoering van projecten binnen Interreg VI.

Wat willen we bereiken?

4.3.2. Brainport Nationale Actie-agenda en Omgevingsstrategie Zuidoost-Brabant

We sluiten aan op de Brainport Nationale Actie-agenda (BNA) en de Omgevingsstrategie Zuidoost-Brabant.

Wat gaan we ervoor doen?

Schaalsprong

We bekijken op welke wijze Valkenswaard een bijdrage kan leveren in de trajecten rondom de schaa sprong en project Beethoven en geven uitvoering aan de ontwikkelstrategie.

Wat willen we bereiken?

4.3.3 Lobby aanpak

Hiervoor evalueren en verbeteren we onze lobby-aanpak. Hierbij focussen we op de uitgangspunten uit onze Toekomstvisie 2040 en onze visie op (regionale) samenwerking.

Wat gaan we ervoor doen?

Unieke positie

Op basis van onze vernieuwde lobby aanpak bekijken we op welke wijze Valkenswaard van meerwaarde kan zijn in de regio, door vanuit onze unieke positie te bekijken wat onze bijdrage kan zijn.

Wat willen we bereiken?

4.3.4. Starters, jonge gezinnen en leisure

We willen onze identiteit als woongemeente voor starters en jonge gezinnen duidelijk laten zien. En we willen ons positioneren als dé Leisure gemeente van Zuidoost-Brabant. Oftewel, als gemeente die heel geschikt is om je vrije tijd te besteden.

Wat gaan we ervoor doen?

Toekomstvisie

De jongeren en jonge gezinnen en leisure zijn speerpunten in onze toekomstvisie. In vrijwel elk regionaal overleg stippen we aan hoe we ons positioneren als dé leisure gemeente van Zuidoost-Brabant.

Wat willen we bereiken?

4.3.5. Valkenswaard Marketing

Door stichting Valkenswaard Marketing verder te ontwikkelen, zetten we Valkenswaard nóg beter op de kaart.

Wat gaan we ervoor doen?

VisitValkenswaard

We geven samen uitvoering aan de nieuwe stichting VisitValkenswaard, waarbij de twee pijlers marketing & merkbeheer en hospitality centraal staan.

Wat mag programma 4 kosten?

Wat mag programma 4 kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Begroting 2025 (incl. klad en wijzigingen)	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Lasten						
4 Samen vertegenwoordigen wij Valkenswaard						
4.1 Wijzer door participatie	357	374	490	375	375	375
4.2 Bestuurlijke samenwerking	2.194	1.549	1.557	1.494	1.494	1.494
Totaal 4 Samen vertegenwoordigen wij Valkenswaard	2.550	1.923	2.048	1.869	1.869	1.869
Baten						
4 Samen vertegenwoordigen wij Valkenswaard						
4.2 Bestuurlijke samenwerking	0	0	0	0	0	0
Saldo voor bestemming	-2.550	-1.923	-2.048	-1.869	-1.869	-1.869
Onttrekkingen						
4 Samen vertegenwoordigen wij Valkenswaard						
4.0 Mutaties reserves programma 4	0	13	13	0	0	0
Saldo na bestemming	-2.550	-1.910	-2.035	-1.869	-1.869	-1.869

Ontwikkelingen programma 4

Ontwikkelingen

Hieronder zijn de ontwikkelingen van programma 4 gepresenteerd. In onderstaande tabel staan de ontwikkelingen van de Nota kaders 2026 - 2029, amendementen van de Nota Kaders 2026-2029 en de ontwikkelingen van de Programmabegroting 2026-2029 weergegeven. Voor een toelichting naar de mutaties van de Nota Kaders verwijzen we naar dat document. Als er ten opzichte van de Nota Kaders nog mutaties op deze posten hebben voorgedaan worden deze toegelicht. De ontwikkelingen van de Programmabegroting 2026-2029 zijn eveneens toegelicht onder de tabel.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
<i>Ontwikkelingen Nota Kaders 2026 - 2029</i>				
Omzetting wijknetwerkers	155	155	155	155
Verwerking raadsvoorstel Coronaherstelplan (nieuw)	-13	0	0	0
Mutatie dekking uit reserve	13	0	0	0
Correct begroten centrummanagement*	90	90	90	90
<i>Amendement Nota Kaders 2026 - 2029</i>				
Niet van toepassing.				
<i>Ontwikkelingen begroting 2026 - 2029</i>				
Verkiezingen	-57	0	0	0
Totaal	188	245	245	245
* Deze bedragen zijn in de nota kaders per abuis in een ander programma gepresenteerd.				
** Deze post heeft betrekking op meerdere programma's maar is gepresenteerd onder programma 4.				

Toelichting ontwikkelingen

Verkiezingen (€ 57.000 nadeel in 2026)

In 2026 vinden er gemeenteraadsverkiezingen plaats. De griffie heeft hiervoor een budget eenmalige ophoging van het budget nodig voor;

- communicatie gericht op het bekend maken van het raadswerk en gericht op de verkiezingen;
- kosten online Stemwijzer;
- kosten verkiezingsavond en afscheid oude raad/ installatie nieuwe raad;
- kosten inwerkprogramma raad;
- kosten collegevorming (inclusief kosten informateur, integriteitstoets enz..).

Programma 5. Samen in dienst van Valkenswaard

Programma 5 algemene informatie

Product	Portefeuillehouder	Team
Organisatie	H.J. Looijen	Directie
Dienstverlening	H.J. Looijen	Klant Contact Burger
Financiën	A.J.F. Potters	Directie Financiën

5.1 Organisatie

Wat willen we bereiken?

5.1.1. Sterk in je Werk

We gaan verder met de strategie Sterk in je werk. We dragen onze kernwaarden uit in ons werken en handelen.

Wat gaan we ervoor doen?

Doorontwikkeling

De strategie Sterk in je werk is in 2025 doorontwikkeld en wordt in 2026 uitgerold in de organisatie.

Wat willen we bereiken?

5.1.2. Anders werken

Deze strategie combineren we met de aangepaste manier van werken onder de Omgevingswet die de komende jaren vormgegeven zal worden.

Wat gaan we ervoor doen?

Hoe kan het wel

Deze strategie combineren we met de aangepaste manier van werken onder de Omgevingswet die de komende jaren vormgegeven zal worden. 'Mogelijk maken' en 'hoe kan het wel' zijn hier onderdeel van.

Wat willen we bereiken?

5.1.3. Mogelijk maken

We kijken naar hoe we dingen in onze gemeente mogelijk kunnen maken in plaats van naar regels waardoor iets (on) mogelijk is.

Wat gaan we ervoor doen?

Kijken naar wat inwoners nodig hebben

We kijken naar wat inwoners nodig hebben, in plaats van wat de regels zijn. Dit brengen we terug in al onze beleidsterreinen.

Wat willen we bereiken?

5.1.4. Binden en boeien

We zullen onze strategie voor het binnenhalen en binden van medewerkers aan moeten passen aan de huidige arbeidsmarkt. Bijvoorbeeld door ons meer te richten op het binnenhalen van medewerkers met beperkte ervaring die we zelf opleiden in junior-senior combinaties. Ontwikkeling van onze medewerkers is essentieel in deze arbeidsmarkt.

Wat gaan we ervoor doen?

Arbeidsmarktstrategie

In het programma van Organisatie Ontwikkeling is het binden en boeien van medewerkers een belangrijke pijler. Het medewerkersonderzoek van 2025 geeft inzicht in de wensen en behoeften van de huidige medewerkers met als doel ze voor de organisatie te behouden. Ontwikkeling van medewerkers is hierbij een belangrijk aandachtspunt. We hebben een actieve bijdrage aan het project arbeidsmarktstrategie wat met de gezamenlijke organisaties wordt opgepakt wat als doel heeft om nog beter zichtbaar te worden als aantrekkelijke werkgever en het actief aantrekken van talent. Ook deelname aan het project "ruimte voor groei" een initiatief van de provincie Noord-Brabant, waarin zij-instromers in de vorm van een traineeship worden opgeleid voor met name

functies in het Ruimtelijk Domein en de traineepool binnen de gemeente waarin er structureel ruimte is voor drie trainees, draagt daaraan bij.

5.2 Dienstverlening

Wat willen we bereiken?

5.2.1. Goede dienstverlening

Goede dienstverlening staat centraal in de gemeente Valkenswaard. We richten de dienstverlening in vanuit de focus en situatie van de inwoner. We laten onze dienstverlening regelmatig toetsen door verschillende doelgroepen.

Wat gaan we ervoor doen?

Externe toetsing

We laten de inwonersbeleving van onze dienstverlening door onze inwoners toetsen door Burgerpeiling van VNG.

Visie op dienstverlening

We werken verder aan het uitvoeringsprogramma van de visie op dienstverlening, die in januari 2025 door de Raad is vastgesteld. We geven in samenhang invulling aan de 4 speerpunten:

- 1) passende dienstverlening;
- 2) digitaal kanaal als primaire kanaal;
- 3) goed geregeld = goed geholpen;
- 4) dienstverlenend denken en werken.

Wat willen we bereiken?

5.2.2. Kernwaarden

We verlenen diensten op basis van onze kernwaarden. De basis van onze dienstverlening gaat uit van een positieve benadering, werken vanuit de bedoeling en is inclusief voor iedereen.

Wat gaan we ervoor doen?

Leidraad dienstverlening

De leidraad dienstverlening geeft medewerkers handvatten in het dienstverlenend denken en werken in hun eigen dagelijkse praktijk. In 2026 blijven we deze ontwikkeling ondersteunen door middel van informatie, uitleg en inspiratie. Hiervoor wordt een communicatieplan opgesteld.

Wat willen we bereiken?

5.2.3. Ondersteunende systemen

We blijven investeren in onze ondersteunende systemen, om blijvend goede dienstverlening te kunnen bieden.

Wat gaan we ervoor doen?

Doorontwikkeling zaaksysteem

In 2025 is het zaaksysteem vervangen en in gebruik genomen. In 2026 gaan we de dienstverlening verder doorontwikkelen, door het gebruik van de extra mogelijkheden die het systeem biedt. Hierbij is er ook aandacht voor de werkwijze van medewerkers in het systeem.

Goede bereikbaarheid

We willen verbeteren in de bereikbaarheid van de gemeente voor inwoners. In 2025 hebben we hiervoor een handleiding opgesteld. We zullen op basis hiervan verbeteren in de manier van werken van teams en individuele medewerkers, maar ook naar de technische doorontwikkeling van het huidige telefoonsysteem. We laten onze bereikbaarheid extern toetsen.

Wat willen we bereiken?

5.2.4. Communicatie bewustzijn

We willen het communicatiebewustzijn van onze medewerkers vergroten en toespitsen op wat de moderne maatschappij vraagt (bijvoorbeeld in gebruik van sociale media).

Wat gaan we ervoor doen?

Begrijpelijke Taal

We ontwikkelen en voeren een programma uit om medewerkers te ondersteunen en trainen in begrijpelijk communiceren met inwoners.

Wat willen we bereiken?

5.2.5. Wet- en regelgeving

We voldoen aan wet- en regelgeving op gebied van gevoelige gegevens en gaan integer om met de informatie die wij verwerken.

Wat gaan we ervoor doen?

Digitale Toegankelijkheid

We vervolgen de lopende aanpak voor het toetsen en aanpassen van onze websites naar de A status (WCAG2.1 compliant). Hiermee zijn onze websites en digitale kanalen voor eenieder toegankelijk.

Daarnaast trainen we medewerkers in het maken van digitaal toegankelijke documenten.

5.3 Financiën

Wat willen we bereiken?

5.3.1. Ruimte en flexibiliteit

We maken een meerjarenbegroting met ruimte en flexibiliteit voor ontwikkelingen die passen in onze Toekomstvisie 2040.

Wat gaan we ervoor doen?

Aandacht voor landelijke ontwikkelingen

In 2026 zullen we de landelijke ontwikkelingen omtrent de financiering van gemeenten scherp blijven volgen. Zo zijn er een aantal langlopende discussies over de opzet van het Gemeentefonds, het lokaal belastinggebied en de financiering van Jeugdzorg en de WMO. Wijzigingen in deze onderdelen hebben een directe invloed op de inkomsten van de gemeenten, en daarmee op de begrotingsruimte. We blijven ons daarom ambtelijk en bestuurlijk inzetten om onze positie te verstevigen en te zorgen voor een stabiele inkomstenstroom. Voor 2026 zal in ieder geval meer duidelijkheid moeten ontstaan over hoe de financiering van de Jeugd en WMO vanuit het Rijk wordt vormgegeven, en hoe dit na 2027 zijn weerslag krijgt.

Sluitende meerjarenbegroting

In de Programmabegroting 2026-2029 presenteren we een meerjarig sluitend perspectief. Voorafgaand aan de Nota Kaders 2026-2029 en Programmabegroting 2026-2029 is een intensief bezuinigingstraject doorlopen. Een deel van de bezuinigingen die hierin zijn opgehaald zijn verwerkt in de begroting. Via de Meicirculaire 2025 is bekend geworden dat er op een aantal vlakken nog tegemoetkoming vanuit het Rijk komt. De combinatie van deze twee onderdelen (bezuinigingen en Meicirculaire) zorgen ervoor dat er een meerjarig positief saldo gepresenteerd kan worden.

Daarnaast is er in de jaarschijf 2026 bewust extra ruimte vrij gehouden, met het oog op de verkiezingen in maart 2026. Hiermee is er voor een nieuwe raad en college financiële ruimte om uitvoering te geven aan nieuwe prioriteiten.

Wat willen we bereiken?

5.3.2. Algemene reserve

We versterken onze Algemene reserve en beheersen onze financiële risico's via het weerstandsvermogen.

Wat gaan we ervoor doen?

Algemene reserve

Wij voegen alle (geplande en ongeplande) incidentele voordelen toe aan de Algemene reserve. Daarnaast gebruiken we de algemene reserve als dekkingspost voor eenmalig projecten. Door vanuit de Algemene reserve hier dekking aan te geven, komen de meerjarige lasten van deze projecten niet ten laste van de bandbreedte.

Stelposten en/of PM-posten.

Wij werken zo min mogelijk met stelposten en/of PM-posten. Stelposten nemen we enkel op voor indexeringen en nog realistisch te verwachten kosten in het lopende jaar. PM-posten zijn in de begroting enkel opgenomen wanneer we de ontwikkeling waarvoor deze is opgenomen realistisch is, maar er op dit moment nog geen inschatting gemaakt kan worden van de kosten. Door deze ontwikkelingen al wel op te voeren in de begroting, is het voor eenieder inzichtelijk dat deze kosten in het komende jaar nog wel te verwachten zijn.

Weerstandsvermogen

Wij houden voldoende weerstandsvermogen aan. In 2026 wordt verder uitvoering gegeven aan de analyse van de risico's die opgenomen worden in de berekening van de weerstandscapaciteit. Het vermogen is in 2026 op orde, maar met name het inzicht en kwantificering van de risico's is voor 2026 een aanvullend aandachtspunt.

Wij voegen de tussentijdse winstneming van grondexploitaties toe aan de Algemene reserve

Wij voegen de tussentijdse winstneming van grondexploitaties toe aan de Algemene reserve, rekening houdend met de toekomstige risico's van bestaande grondexploitaties. Hiermee ligt er een minimaal financieel risico in de exploitatie van gronden en projecten.

Wat willen we bereiken?

5.3.3. Beheerste ontwikkeling van lokale lasten

We zetten in op beheerste ontwikkeling van de lokale lasten.

Wat gaan we ervoor doen?

Trendmatige ontwikkeling van de lokale lasten

We willen de lasten voor burgers niet exponentieel toe laten nemen. In 2026 wordt daarom weer gebruik gemaakt van de 'trendmatige stijging' van 1,5%. Deze lijn wordt de afgelopen jaren gehanteerd. Voor een aantal onderdelen wijkt dit wel, bijvoorbeeld bij de afvalstoffenheffing en rioolheffing. Hierbij wordt gestreefd naar een kostendekkendheidspercentage van 100%. Voor de afvalstoffenheffing is met name de bijdrage aan Cure hierin leidend, bij de rioolheffing wordt uitgegaan van de opgenomen bedragen in het meerjarig Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (VGRP).

Wat willen we bereiken?

5.3.4. Evalueren manier van begroten

We evalueren onze manier van begroten en voeren mogelijke verbeteringen door.

Wat gaan we ervoor doen?

Verstevigen inzicht en beïnvloedbaarheid begroting

In 2026 wordt verder ingezet op het verstevigen van het inzicht in de gemeentelijk begroting. In 2025 is in de bezuinigingsopgave hier al specifiek aandacht aan besteed en zijn een aantal onderdelen naar voren gekomen die in 2026 nog verder worden uitgewerkt. Hiermee ligt er ook voor de nieuwe raad en college een helder financieel perspectief, waarbinnen zij hun nieuwe ambities kunnen uitvoeren.

Daarnaast wordt specifiek aandacht besteed aan de beïnvloedbare onderdelen van de begroting. Onderdelen hiervan zijn een helder inzicht in kosten die verhaald worden, de toerekening van kosten aan diverse producten en grip op de budgetten die al in de begroting zijn opgenomen. Dit blijft een continu proces van bijsturen en rapporteren in de diverse P&C-producten.

In 2024 is gestart met de Slotwijziging, een laatste begrotingswijziging aan het einde van het jaar. Niet alleen geeft dit meer inzicht in de financiële positie aan het einde van het jaar, maar verstevigt dit ook de rechtmatigheid van de gedane uitgaven. In 2026 zal deze lijn worden doorgezet en verder doorontwikkeld.

Dit is alles moet leiden tot een nog beter inzicht in de financiën, een betere sturing en een meerjarig stabiel financieel beeld.

Wat willen we bereiken?

5.3.5. Nieuwe opzet P&C producten

Om de Toekomstvisie 2040 op de juiste manier uit te voeren, introduceren we een nieuwe opzet van onze P&C-producten, nieuwe doelstellingen en nieuwe KPI's op basis van de Toekomstvisie 2040. Hierin betrekken we ook de regionale monitor Brede Welvaart.

Wat gaan we ervoor doen?

Scherp aan de wind te blijven varen

In 2026 zal met de opzet van een nieuw college/raadsprogramma kritisch gekeken worden naar de wijze waarop de raad geïnformeerd wil worden, en op welke wijze dit vormgegeven kan worden. Van belang hierbij is dat de wensen aansluiten bij de technische en ambtelijke mogelijkheden. Hierin zal proactief advies gegeven worden over hoe de P&C-cyclus op een dusdanige manier vormgegeven kan worden, waarbij de informatievoorziening op het gewenste niveau, maar dit ook op de meest efficiënte wijze kan plaatsvinden. Onderdelen die hierin van belang zijn is de programma-indeling (inclusief verdeling portefeuillehouders), de frequentie van rapporteren en op welke onderdelen specifiek gerapporteerd moet worden.

Wat mag programma 5 kosten?

Wat mag programma 5 kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Begroting 2025 (incl. klad en wijzigingen)	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Lasten						
5 Samen in dienst van Valkenswaard						
5.1 Organisatie	4.509	4.579	5.091	5.147	5.147	5.134
5.2 Dienstverlening	5.139	4.892	4.959	4.958	4.957	4.956
5.3 Financiën	1.354	1.417	1.845	3.797	5.712	7.821
Totaal 5 Samen in dienst van Valkenswaard	11.001	10.888	11.896	13.903	15.816	17.912
Baten						
5 Samen in dienst van Valkenswaard						
5.1 Organisatie	558	413	481	481	481	481
5.2 Dienstverlening	1.183	903	1.107	1.111	1.114	1.114
5.3 Financiën	5.359	5.566	6.130	6.279	6.429	6.704
Totaal 5 Samen in dienst van Valkenswaard	7.100	6.882	7.718	7.870	8.024	8.299
Saldo voor bestemming	-3.901	-4.007	-4.178	-6.033	-7.792	-9.613
Stortingen						
5 Samen in dienst van Valkenswaard						
5.0 Mutaties reserves programma 5	122	120	0	0	0	0
Onttrekkingen						
5 Samen in dienst van Valkenswaard						
5.0 Mutaties reserves programma 5	901	305	0	0	0	0
Mutaties reserves	779	185	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-3.123	-3.822	-4.178	-6.033	-7.792	-9.613

Ontwikkelingen programma 5

Ontwikkelingen

Hieronder zijn de ontwikkelingen van programma 5 gepresenteerd. In onderstaande tabel staan de ontwikkelingen van de Nota kaders 2026 - 2029 en de ontwikkelingen van de Programmabegroting 2026-2029, amendementen van de Nota Kaders 2026-2029 weergegeven. Voor een toelichting naar de mutaties van de Nota Kaders verwijzen we naar dat document. Als er ten opzichte van de Nota Kaders nog mutaties op deze posten hebben voorgedaan worden deze toegelicht. De ontwikkelingen van de Programmabegroting 2026-2029 zijn eveneens toegelicht onder de tabel. Ook de ontwikkelingen van overhead, algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en de vennootschapsbelasting worden onder dit programma weergegeven.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
<i>Ontwikkelingen Nota Kaders 2026 - 2029</i>				
Septembercirculaire 2024	0	0	0	0
Decembercirculaire 2024	149	249	349	450
Vrijval gealloceerde middelen	147	147	147	147
Honoraria accountant	-27	-27	-27	-27
Bijstelling budget KCO	-13	-13	-13	-13
Bijstelling personeelsbudget	-20	-20	-20	-20
Bijstelling opslag ziektevervanging, opleiding en overige personeelskosten	-321	-321	-321	-321
Verwerking raadsvoorstel Coronaherstelplan (nieuw)	-63	0	0	0
Mutatie dekking uit reserve	63	0	0	0
Rentebaten	20	20	20	20
Budget trainees	70	70	70	70
Parkeren	50	50	50	50
Vrijval collegebudget	424	0	0	0
Vrijval storting bedrijfsmiddelen	50	50	50	50
Natuurlijk verloop personeel	0	100	200	300
Herstel indexatie OZB naar tarief 2026	273	273	273	273
Indexatie Jeugdzorgkosten*	-336	-718	-1.053	-1.429
Taakstelling jeugdzorgkosten*	297	628	920	1.296
Indexatie Jeugdzorgkosten dekking uit stelpost*	39	90	133	133
Vrijval stelpost sociaal domein*	43	99	147	147
vrijval stelpost indexering subsidierelaties*	186	428	637	637
WMO voorzieningen - Huishoudelijke ondersteuning - Indexering 2026*	-90	-90	-90	-90
WMO voorzieningen taakstelling*	90	453	772	1.129
WMO voorzieningen totaal - Indexering meerjarig*	0	-363	-682	-1.039
Verduurzaming Vastgoed kapitaalslasten*	0	-79	-133	-153
Verduurzaming Vastgoed dekking reserve/energielasten*	0	0	55	75
Verbonden partij VRBZO	-161	-161	-161	-161
Verbonden partij Cure	0	0	0	0
Verbonden partij A2 samenwerking	-706	-706	-706	-706
Indexatie verbonden partijen totaal	0	-812	-1.525	-2.324
Vrijval oude stelpost indexatie	471	1.069	1.601	1.601
<i>Amendement Nota Kaders 2026 - 2029</i>				

Bedragen x € 1.000

Energieopslagsysteem investering	7	7	7	7
Energieopslagsysteem lagere energielasten	-7	-7	-7	-7
<i>Ontwikkelingen begroting 2026 - 2029</i>				
Bijstellen overhead A2	-69	194	194	194
Bijstelling verbonden partijen	48	-42	-63	-63
WEP wet elektronische publicaties	-12	-12	-12	-12
Budget luchtfoto's KCO	-14	-14	-14	-14
Indexering loonkosten (laatste jaarschijf)	0	-330	-424	-1.510
Indexering leges (algemeen)	0	0	0	275
Totaal	588	212	374	-1.035
* Deze bedragen zijn in de nota kaders per abuis in een ander programma gepresenteerd.				
** Deze post heeft betrekking op meerdere programma's maar is gepresenteerd onder programma 5.				

Toelichting ontwikkelingen

Bijstelling overhead A2 (€ 69.000 nadeel in 2026, € 194.000 voordeel van 2027)

Meerjarig was in de begroting een structureel te hoog bedrag opgenomen voor de bijdrage aan de A2. Met de nieuwe begroting 2026 en de meerjarige doorrekening kan een bedrag van € 194.000 meerjarig vrijvallen. In jaarschijf 2026 moet nog een post bijgeraamd worden.

Bijstelling verbonden partijen (€ 48.000 voordeel in 2026, aflopend tot € 63.000 nadeel in 2029)

In de Nota Kaders 2026-2029 is per abuis een onjuiste weergave gegeven van de stelpost verbonden partijen. Met deze bij-/aframing loopt de stelpost indexatie verbonden partijen weer in lijn.

WEB (wet elektronische publicaties) (€ 12.000 nadeel)

Dit betreffen jaarlijkse kosten die nog niet structureel begroot waren in de begroting.

Budget luchtfoto's KCO (€ 14.000 nadeel)

Dit betreffen jaarlijkse kosten die nog niet structureel begroot waren in de begroting.

Indexering loonkosten (€ 330.00 nadeel in 2027, oplopend tot € 1.510.000 nadeel in 2029)

De stelpost indexering loonkosten is in lijn gebracht met de indexering zoals gemeld in de Nota Kaders 2026-2029.

Indexering leges (algemeen) (€ 275.000 voordeel in 2029)

De stelpost indexering leges is in lijn gebracht met de indexering zoals gemeld in de Nota Kaders 2026-2029.

Verbonden partijen

Bij de realisering van de doelstellingen van programma Samen in dienst voor Valkenswaard zijn betrokken: de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2-gemeenten (GRSA2), Cure en de veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO). Voor aanvullende informatie per partij wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen.

Wat mag overhead kosten?

Wat mag overhead kosten?

In dit onderdeel presenteren we de totale kosten van de overhead. Voor de overhead gebruiken we de volgende definitie: 'Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Tot de overhead horen alle functies die dit doel dienen. De overheadfuncties staan daarom niet rechtstreeks ten dienste van de (externe) klant'.

De volgende lasten worden op dit taakveld verantwoord:

- Leidinggevenden primair proces (projectleiding valt hier buiten);
- Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- P&O;
- Inkoop (inclusief aanbesteding en contractmanagement);
- Interne en externe communicatie met uitzondering van klantcommunicatie;
- Juridische zaken;
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- Informatievoorziening en automatisering (ICT);
- Facilitaire zaken en Huisvesting (inclusief beveiliging);
- DIV;
- Managementondersteuning primair proces.

Tabel wat mag overhead kosten?

Bedragen x € 1.000

Lasten

Programma	Rekening 2024	Begroting 2025 (inclusief klad en wijzigingen)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Overhead	15.787	12.260	16.887	1.684	16.882	16.872
Saldo voor bestemming	15.787	12.260	16.887	1.684	16.882	16.872
Saldo na bestemming	15.787	12.260	16.887	1.684	16.882	16.872

Wat brengen de algemene dekkingsmiddelen op?

Wat brengen de algemene dekkingsmiddelen op?

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten zonder vooraf bepaald bestedingsdoel die de gemeente vrij kan besteden. Buiten de uitkering uit het gemeentefonds gaat het om gemeentebelastingen, deelnemingen/dividend, erfpacht, rente en de verzamelpost overige dekkingsmiddelen. Ze zijn bedoeld voor de uitvoering van programma's die het vastgestelde beleid van de gemeenteraad uitvoeren.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Begroting 2025 (incl. klad en wijzigingen)	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Baten						
6 Algemene Dekkingsmiddelen						
6.1 Algemene Dekkingsmiddelen						
60050810 Inkomsten Treasury Activiteiten	105	10	30	30	30	30
60061100 Onroerende zaakbelast woningen eigenaren	5.960	5.904	6.119	6.119	6.119	6.119
60062100 Onroerende zaakbelast nietwoningen eigenaren	1.707	1.720	1.786	1.786	1.786	1.786
60062200 Onroerende zaakbelast nietwoningen gebruiker	1.204	1.206	1.253	1.253	1.253	1.253
60064100 Reclamebelasting	86	90	90	90	90	90
60064200 Precariobelasting	69	62	62	62	62	62
60070000 Gemeentefonds	69.379	72.136	73.304	74.912	75.340	77.951
Totaal 6.1 Algemene Dekkingsmiddelen	78.510	81.129	82.644	84.253	84.681	87.292
Saldo na bestemming	78.510	81.129	82.644	84.253	84.681	87.292

Wat mag onvoorzien kosten?

Wat mag onvoorzien kosten?

De gemeente Valkenswaard heeft jaarlijks € 50.000 begroot voor onvoorziene uitgaven. Dit budget kan alleen aangesproken worden als de uitgave voldoet aan de criteria van de 3 O's.

- Onvoorzienbaar; bij het opstellen van de begroting was deze post nog niet voorzien of te verwachten;
- Onontkoombaar; de kosten moeten gemaakt worden, vanwege (wettelijke) verplichtingen;
- Onuitstelbaar; de kosten moeten in het lopende jaar betaald worden. Er is geen andere optie dan de kosten nu te betalen.

In de P&C-producten wordt melding gemaakt van het eventueel inzetten van deze post.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Begroting 2025 (incl. klad en wijzigingen)	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Lasten						
9 Onvoorzien						
9.1 Onvoorzien						
60080200 Onvoorziene uitgaven	0	50	50	50	50	50
Saldo na bestemming	0	-50	-50	-50	-50	-50

Wat mag de vennootschapsbelasting kosten?

Wat mag de vennootschapsbelasting kosten?

In dit onderdeel presenteren we de lasten van de te betalen vennootschapsbelasting. Vanaf 2016 betalen gemeenten en andere overheden vennootschapsbelasting (Vpb) over de winst die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken. De invoering ervan leidt tot een fiscale afsplitsing van de ondernemersactiviteiten. De nieuwe wet bepaalt dat concurrerende en/of op winst gerichte ondernemingsactiviteiten van overheden vanaf 1 januari 2016 voortaan belastingplichtig zijn.

Uit de inventarisatie van de gemeentelijke activiteiten is gebleken dat de volgende activiteiten onderworpen zijn aan de vennootschapsbelasting. Deze zijn niet objectief vrijgesteld.

- Grondexploitaties
- Bedrijfsafval
- Rioolaansluitingen

Het te betalen bedrag aan vennootschapsbelasting is onzeker. Het is afhankelijk van de definitieve resultaten over 2025, of er in 2026 sprake is van een Vpb-last. Tot op heden heeft gemeente Valkenswaard gebruik kunnen maken van verrekenbare verliezen, verlieslatende economische activiteiten die in aftrek genomen kunnen worden op de opbrengsten uit de ondernemingsactiviteiten. Bij de Jaarstukken 2025 zal de definitieve Vpb- positie inzichtelijk zijn. Indien noodzakelijk zal er op dat moment ook een raming voor een eventuele Vpb-last opgenomen worden in de P&C-documenten voor 2026 en verder.

Voor de vennootschapsbelasting op de grondexploitaties wordt indien van toepassing een reservering opgenomen in de Reserve Grondexploitaties en wordt hierin separaat verrekend. In de begroting zijn geen verdere ramingen opgenomen.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Begroting 2025 (incl. klad en wijzigingen)	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Lasten						
8 Vennootschapsbelasting						
8.1 Vennootschapsbelasting						
60090000 Vennootschapsbelasting Vpb	0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	0	0	0	0	0	0

Verplichte beleidsindicatoren

Verplichte beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Begroting 2025	Doelstelling 2026
Absoluut verzuim - Aantal per 1.000 leerlingen	VSV kompas	10,00	11,00	<1	<5
Relatief verzuim - Aantal per 1.000 leerlingen	VSV kompas	5	8	<8	<8
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv'ers) - % deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	VSV kompas	1,3%	2,5%	1,4%	<2%
Niet-sporters - %	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)	47%	43,1%	48%	40%
Banen - Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 74 jaar	LISA	732	732	602	602
Jongeren met een delict voor de rechter - % 12 t/m 21-jarigen	Waarstaatjegemeente.nl - CBS Jeugdmonitor	1%	1%	1%	≤1%
Kinderen in uitkeringsgezin - % kinderen tot 18 jaar	Waarstaatjegemeente.nl - CBS Jeugdmonitor	4%	4%	4%	4%
Netto arbeidsparticipatie - % van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	70%	72%	73%	72%
Werkloze jongeren - % 16 t/m 22-jarigen	Waarstaatjegemeente.nl - CBS Jeugdmonitor	1%	2%	1%	2%
Personen met een bijstandsuitkering - Aantal per 10.000 inwoners	CBS	217	208	218	210
Lopende re-integratievoorzieningen - Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	Waarstaatjegemeente.nl - CBS	147	210	175	199
Jongeren met jeugdhulp zonder verblijf - % van alle jongeren tot 18 jaar	Waarstaatjegemeente.nl - CBS	15%	16%	<11%	<15%
Jongeren met jeugdhulp mét verblijf - % van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	1%	1%	<1%	<1%
Jongeren met jeugdbescherming - % van alle jongeren tot 18 jaar	Waarstaatjegemeente.nl - CBS	1%	1%	<1%	<1%
Jongeren met jeugdreclassering - % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	Waarstaatjegemeente.nl - CBS	NB	0,2	<0,3%	<0,3%
Clënten met een maatwerkarrangement WMO - Aantal per 1.000 inwoners (exclusief verblijf en opvang)	GMSD	790*	78	80	80
Verwijzingen Halt - Aantal per 1.000 jongeren	www.waarstaatjegemeente.nl	7	10	<70	<7
Winkeldiefstallen - Aantal per 10.000 inwoners	www.waarstaatjegemeente.nl	8	9	<15	<15

Omschrijving	Bron	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Begroting 2025	Doelstelling 2026
Geweldsmisdrijven - Aantal per 1.000 inwoners	www.waarstaatjegemeente.nl	4	3	<4	<4
Diefstallen uit woning - Aantal per 10.000 inwoners	www.waarstaatjegemeente.nl	8	2	<10	<10
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) - Aantal per 1.000 inwoners	www.waarstaatjegemeente.nl	5	7	<6	<6
Omvang huishoudelijk restafval - Kg/inwoner	CBS	202	206	VANG doelstelling	166
Hernieuwbare elektriciteit - %	RWS	16,8%	23,4%	12,5%	12,5%
Nieuw gebouwde woningen - Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	7	8	9	9
* Destijds werd gerekend met aantallen per 10.000 inwoners					

Paragrafen

Lokale heffingen

Inleiding

De lokale heffingen vormen een belangrijk deel van de inkomsten van de gemeente. Inzicht in de omvang, werking en reikwijdte van deze heffingen is belangrijk voor de raad, omdat die heffingen vaak de enige mogelijkheid zijn om aanvullende wensen te kunnen verwezenlijken of dekken. Door vaststelling van de begroting worden de wensen in principe bekrachtigd en de middelen ingezet. Voor de (beleids-)voornemens verwijzen wij naar de programma's. In deze paragraaf geven we inzicht in de belastingen en heffingen (retributies, rechten en leges) en de betekenis daarvan voor de gemeente Valkenswaard. Per heffing gaan we in op het beleid, de geraamde inkomsten en de tarieven. Ook gaan we in op de lokale lastendruk en het kwietscheldingsbeleid. We onderscheiden de lokale heffingen in:

In separate beslispunten bij de begrotingsbehandelingen wordt aan de raad alle verordeningen van de desbetreffende lokale heffing voorgelegd.

Algemeen dekkingsmiddel	Bestemmingsheffing
Onroerendezaakbelasting (OZB)	Riool- en waterzorgheffing
Parkeergelden	Afvalstoffenheffing/ reinigingsrechten
Precariobelasting	Leges
Reclamebelasting	Lijkbezorgingsrechten

Tarieven lokale heffingen

De opbrengsten van de lokale heffingen in 2026 bedragen naar verwachting:

Bedragen x € 1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Begroting 2025 (incl. klad en wijzigingen)	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
60020300 Secretariëleges	383	305	396	396	396	396
60061100 Onroerende zaakbelast woningen eigenaren	5.960	5.904	6.119	6.119	6.119	6.119
60062100 Onroerende zaakbelast nietwoningen eigenaren	1.707	1.720	1.786	1.786	1.786	1.786
60062200 Onroerende zaakbelast niet woningen gebruiker	1.204	1.206	1.253	1.253	1.253	1.253
60063101 Betaald en belanghebbenden parkeren baten	787	751	751	751	751	751
60064100 Reclamebelasting	86	90	90	90	90	90
60064200 Precariobelasting	69	62	62	62	62	62
67020900 Rioolrechten	3.453	3.637	3.849	3.849	3.849	3.849
67030900 Afvalstoffenheffing	4.426	4.853	5.418	5.418	5.418	5.418
67050900 Baten begraafplaatsrechten	169	188	195	195	195	195

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Begroting 2025 (incl. klad en wijzigingen)	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
68030900 Bouwleges	654	869	917	937	937	937
Totaal	18.898	19.584	20.836	20.856	20.856	20.856

Belastingdruk

De berekening van de belastingdruk is gebaseerd op de som van afvalstoffenheffing, de gemiddelde waarde van de onroerende zaken (OZB) en de riool- en waterzorgheffing. Alle bedragen zijn gebaseerd op een meerpersoonshuishouden (gezin).

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Gemiddelde woningwaarde (afgerond)	391.000	404.000	421.000	469.000
OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	416	415	412	404
Afvalstoffenheffing voor een gezin	332	330	360	398
Riool- en waterzorgheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	205	215	225	235
Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	953	960	997	1.037
Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in jaar t (eigen woning)	944	994	1.053	NNB.
Belastingdruk als % van het landelijk gemiddelde	101%	97%	95%	NNB.

* Deze tabel is op basis van een meerpersoonshuishouden met eigen woning. Bron woonlasten landelijk meerpersoonshuishouden met eigen woning = coelo.nl

In 2026 zijn de gemiddelde woningwaarden, met terugwerkende kracht, geactualiseerd. Hiermee wijken de gemiddelde woningwaarden af van gepresenteerde woningwaarden in eerdere P&C-producten. Dit heeft enkel een invloed op de gepresenteerde vergelijkende cijfers en geen invloed op de daadwerkelijke in rekening gebrachte woonlasten over de afgelopen jaren.

Onroerende zaakbelasting

Alle onroerende zaken binnen de gemeentegrenzen worden jaarlijks gewaardeerd. Op basis van eerdergenoemde uitgangspunten en het tarief gebaseerd op een percentage van de WOZ-waarde, wordt de aanslag onroerende zaakbelastingen berekend en aan de belastingplichtige opgelegd. In de begroting 2026 is een opbrengst gecalculeerd van € 9.159.000 (afgerond).

De OZB-opbrengsten zijn ten opzichte van 2025 toegenomen. De toename van € 329.000 wordt verklaard door de verhoging van OZB opbrengsten als gevolg van areaaluitbreiding en indexering (1,5% zoals beschreven in de Nota Kaders voor zowel het jaar 2025 als 2026).

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	WOZ waarde 1-1-2025	Tarief 2026*	Begroting 2025	Begroting 2026	Toename 2026 t.o.v. 2025
Woningen	7.108.618	0,0861	5.904	6.119	215
Niet woning eigenaren	681.093	0,2622	1.720	1.786	66
Gebruikers	610.159	0,2054	1.206	1.253	47
Totaal			8.830	9.159	329

* Tariefbedrag: bedrag is zoals genoemd, niet x € 1.000

Parkeerbelasting

De heffing van de parkeerbelasting is geregeld in de “Verordening op de heffing en invordering van parkeerbelastingen”. Het innen van parkeergelden moet gezien worden als een sturingsinstrument voor het reguleren van de parkeerdruk. De opbrengst in de begroting 2026 is geraamd op € 751.000, inclusief parkeerkaarten en naheffingstoeslagen.

Voor parkeertarieven zie onderstaande tabel:

Parkeertarieven	
Tijd	Tarief
Eerste 60 minuten	€0,60 per uur
Volgende 60 minuten	€1,70 per uur
Dagkaart	€7,50 per dag

Precariobelasting

Het is mogelijk om voor het gebruik van gemeentegrond precariobelasting te heffen. De belasting is verschuldigd als een ondernemer op, onder of boven, voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond, voorwerpen heeft, zoals terrassen, luifels, pijpleidingen en uithangborden. De opbrengst komt ten goede aan de algemene middelen, tenzij er sprake is van een specifieke oormerking, zoals de opbrengsten van de tijdelijke terrassen bij evenementen. De hoogte van de precariobelasting hangt af van de soort en de grootte van de voorwerpen, en van de oppervlakte die in beslag genomen wordt.

De gemeente Valkenswaard legt alleen precariobelasting op bij terrassen (zomer, winter of tijdelijke terrassen). Aan de hand van de afgegeven vergunningen leggen we de aanslagen op. De totaal gecalculeerde opbrengst precariobelasting (terrassen) 2026 is € 62.000.

Afvalstoffenheffing

De inkomsten van afval bestaan uit € 5.373.000 afvalstoffenheffing en € 45.000 reinigingsrecht.

Kleine bedrijven in het centrum van Valkenswaard kunnen een container bij Cure aanvragen. Daar zijn wel voorwaarden aan verbonden. Deze bedrijven moeten zo klein zijn dat de hoeveelheid en de aard van het afval overeenkomt met huishoudelijk afval. Ook mogen zij zelf geen ruimte hebben om een container van een commercieel afvalbedrijf te plaatsen. En tot slot moeten zij gelegen zijn aan de inzamelroute van huishoudelijk afval. Dergelijke bedrijven betalen geen afvalstoffenheffing, maar een zogenaamd reinigingsrecht.

Bedragen x € 1.000

Afvalstoffenheffing/reinigingsrecht	2024	2025	2026
(x € 1.000)	Realisatie	Begroot	Begroot
Kosten taakveld Afval (100%)	4.250	4.176	4.784
Inkomsten taakveld Afval exclusief heffingen	-815	-458	-565
Kosten Taakveld Verkeer en vervoer inclusief rente	126	146	146
<i>Netto kosten taakveld</i>	<i>3.561</i>	<i>3.864</i>	<i>4.365</i>
Toe te rekenen kosten:			
<i>Overhead</i>	37	64	66
<i>Overhead Verkeer en vervoer</i>	78	41	37
<i>BTW</i>	834	840	908
Totale kosten	4.510	4.809	5.376
Opbrengst heffing	4.427	4.809	5.373
Dekkingspercentage	98%	100%	100%

Afvalstoffenheffing tarieven

In onderstaande tabel zijn de tarieven van de afvalstoffenheffing 2026 weergegeven.

Voor meerpersoonshuishoudens stijgt het tarief met €38 euro en voor eenpersoonshuishoudens met €27. De stijging van het meerpersoonshuishouden kan worden verklaard door onderstaande:

- De bijdrage aan verbonden partij Cure is in 2026 met €326.000 euro omhoog gegaan. Dit verklaart ongeveer 22 euro van de tariefstijging. In het raadsvoorstel van 19 juni 2025 is nader inhoudelijke ingegaan op deze stijging. De raad heeft toen ingestemd om de financiële verhoging te verwerken in de Nota Kaders 2026-2029. Hierbij een korte samenvatting van het voorstel: De stijging komt voort uit autonome kostenontwikkelingen zoals loonindexering en prijsstijgingen. Ook nemen de verwerkingskosten toe door hogere tarieven en grotere afvalvolumes. Cure investeert daarnaast in verduurzaming, waaronder de aanschaf van emissie loze voertuigen. De kapitaallasten stijgen door deze investeringen. Tot slot speelt een lichte stijging van de overheadtoerekening aan Valkenswaard een rol.
- In voorgaande jaren is er vanuit de voorziening een dotatie aan de exploitatie geraamd om de tarieven minder hard te laten stijgen. In de jaarrekening 2024 is het negatieve resultaat op afval onttrokken uit deze voorziening afval. Het restant van dit saldo wordt in 2025 gebruikt om het tarief beperkt te laten stijgen. Per 1-1-2026 is er dan geen saldo meer in de voorziening, daarom kan dit niet meer ingezet worden om het tarief lager te houden. In voorgaande jaren was dit effect ongeveer 12 euro.
- De overige 4 euro stijging is te wijten aan dat er ook een aantal posten in de begroting van gemeente Valkenswaard zijn gestegen (o.a. personeel/onderhoud) door reguliere indexatie. Hierdoor stijgen ook de BTW kosten. Dit verklaart de rest van de verhoging.

Bedragen in €1.000

	2023	2024	2025	2026
Afvalstoffenheffing; Eenpersoonshuishouden	237	235	257	284
Afvalstoffenheffing; Meerpersoonshuishouden	332	330	360	398
De afvalstofheffing per extra afvalcontainer	332	330	360	398
Omvang voorziening Reiniging per 1/1	-	179	96	0

Riool- en waterzorgheffing

Naast de afvoer van het hemelwater en afvalwater heeft de gemeente ook de algehele zorgplicht voor water (zowel grond- als oppervlaktewater). In 2022 is het verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (vGRP) 2023 – 2027 vastgesteld. Voor de bepaling van de tarieven van 2026 voor riool- en waterzorgheffing zijn we uitgegaan van dit vGRP. Hierin is een berekening gemaakt waarbij rekening wordt gehouden met een kostendekkend tarief over een periode van 10 jaar. Het vGRP wordt elke 4 jaar geactualiseerd. In het vGRP zijn de volgende tarieven vastgesteld:

Bedragen in € 1.000

Jaarschijf	Heffing riolering VGRP
2024	215
2025	225
2026	235
2027	245
2028	255
2029	260
2030	270
2031	270
2032	270

Tabel riool- en waterzorgheffing

In de begroting 2026 – 2029 is het vastgestelde tarief uit het verbreed Gemeentelijke rioleringsplan overgenomen.

De jaarlijkse kosten van riolering worden gedekt door de riool- en waterzorgheffing, waarbij we verschillen tussen de kosten en de heffing onttrekken dan wel storten in de "voorziening riolering". Deze voorziening heeft als doel om de riooltarieven in de komende jaren gefaseerd te laten stijgen. We streven naar 100% kostendekking over een langere periode.

In 2026 zijn de kosten voor personeel en afschrijvingslasten gestegen ten opzichte van begroting 2025. Er is een kostendekkendheidspercentage van 97% begroot in 2026.

Voor toekomstige ontwikkelingen van riolering verwijzen wij u naar de paragraaf kapitaalgoederen.

Bedragen x € 1.000

Rioolheffing (x € 1.000)	2024 Realisatie	2025 Begroot	2026 Begroot
Kosten taakveld(en) inclusief rente (100%)	2.884	2.818	2.936
Kosten taakvelden openbaar groen, verkeer en vervoer en milieu inclusief rente	162	238	222
Inkomsten taakvelden exclusief heffingen	-37	-59	-59
<i>Netto kosten taakveld</i>	<i>3.009</i>	<i>2.997</i>	<i>3.099</i>
Toe te rekenen kosten:			
<i>Overhead</i>	<i>326</i>	<i>260</i>	<i>291</i>
<i>Overhead taakveld groen, verkeer en vervoer en milieu</i>	<i>75</i>	<i>100</i>	<i>90</i>
<i>BTW</i>	<i>650</i>	<i>465</i>	<i>476</i>
Totale kosten	4.060	3.822	3.957
Opbrengst heffing	3.453	3.637	3.849
Dekkingspercentage	85%	95%	97%

Tarieven riool- en waterzorgheffing

Hieronder zijn de tarieven van de riool- en waterzorgheffing 2026 weergegeven.

Bedragen in € 1.000

(x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Tarief rioolheffing	205	215	225	235
Omvang voorziening Riolering per 1/1	3.381	2.856	2.251	2.067

Leges

Onder de naam 'leges' heffen we een aantal verschillende rechten voor het genot van door de gemeente verstrekte diensten. Te denken valt aan: leges burgerzaken, leges APV-vergunningen, leges bouwvergunningen en leges gebruiksvergunningen. Binnen de gemeente maken we gebruik van de applicatie kostendekkendheid.nl. Dit is een applicatie die gemeentes ondersteunt bij het jaarlijks berekenen van de kostendekkendheid van leges, zowel voor de begroting als jaarrekening. Voor het berekenen van de leges (secretarie + bouwleges) voor begroting 2026 hebben we deze applicatie gebruikt.

Hieronder is een tabel opgenomen waarin voor de verschillende leges wordt uiteengezet; hoeveel de inkomsten bedragen, hoeveel de kosten bedragen en wat de kostendekkendheid is. Het BBV (besluit begrote en verantwoorden) schrijft gemeentes voor dat zij maximaal 100% kostendekkendheid is per hoofdstuk. Valkenswaard kent 3 hoofdstukken namelijk 1. Algemene dienstverlening, 2. Omgevingswet en 3. Europese dienstenrichtlijn.

In de Nota Kaders 2026-2029 is als bezuiniging opgenomen om €80.000 euro meer bouwleges op te halen. Dit was ruim voordat de werkelijke gegevens zijn ingevoerd in kostendekkendheid en de leges doorgerekend konden worden. De € 80.000 euro verhoging lijkt te ruim ingeschat. Er is een verhoging van de leges van € 48.000 euro van toepassing.

Bedragen in € 1.000

Omschrijving	Kosten	Opbrengsten	Kostendekkendheid
1 Algemene dienstverlening			
Paragraaf 1.1 - Burgerlijke stand	€ 80.564	€ 36.465	45,26%
Paragraaf 1.2 - Reisdocumenten en Nederlands identiteitskaart	€ 593.639	€ 495.020	83,39%
Paragraaf 1.3 - Rijbewijzen	€ 176.524	€ 182.241	103,24%
Paragraaf 1.4 - Verstrekking in het kader van basisregistratie persoonsgegevens	€ 27.103	€ 16.749	61,80%
Paragraaf 1.5 - Bestuursstukken	0		
Paragraaf 1.6 - Vastgoedinformatie	0		
Paragraaf 1.7 - Overige publiekszaken	€ 60.388	€ 17.095	28,31%
Paragraaf 1.8 - Gemeentearchief	285	279	97,89%
Paragraaf 1.9 - Bijzondere wetten	€ 86.463	€ 36.686	42,43%
Paragraaf 1.10 - Diversen	€ 10.190	€ 10.633	104,34%
Totaal	€ 1.035.156	€ 795.168	76,82%
2 Omgevingswet			
Paragraaf 2.1 - Algemene bepalingen	0		
Paragraaf 2.2 - Voorfase	€ 127.248	€ 58.323	45,83%
Paragraaf 2.3 - Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	€ 596.665	€ 800.443	134,15%
Paragraaf 2.4 - Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	0		
Paragraaf 2.5 - Milieubelastende activiteiten	€ 0		
Paragraaf 2.6 - Lozingsactiviteiten	0		
Paragraaf 2.7 - Aanlegactiviteiten	€ 39.969	€ 4.963	12,42%
Paragraaf 2.8 - Overige activiteiten	€ 143.071	€ 34.510	24,12%
Paragraaf 2.9 - Maatwerkvoorschriften	€ 211	€ 131	62,09%
Paragraaf 2.10 - Gelijkwaardigheid	0		
Paragraaf 2.11 - Overige tarieven	€ 2.184	€ 3.001	137,35%
Paragraaf 2.12 - Modaliteiten (verhogingen)	€ 26.216	€ 12.152	46,36%
Paragraaf 2.13 - Vermindering	0	-1861	
Paragraaf 2.14 - Teruggaaf	0	5136	
Totaal	€ 935.564	€ 916.798	97,99%
3 Europese dienstenrichtlijn			
Paragraaf 3.1 - Horeca	€ 5.840	€ 4.714	80,75%
Paragraaf 3.2 - Seksbedrijven	0		
Paragraaf 3.3 - Winkeltijdenwet	0		
Paragraaf 3.4 - Organiseren evenement of markt	€ 66.603	€ 27.918	41,92%
Paragraaf 3.5 - Standplaatsen	0		
Paragraaf 3.6 - Huisvestigingswet 2014	0		
Paragraaf 3.7 - In dit hoofdstuk niet benoemd besluit	€ 1.907	€ 5.991	314,16%
Totaal	€ 73.201	€ 32.621	44,56%
Totaal kostendekkendheid	€ 2.045.069	€ 1.750.589	85,60%

Lijkbezorgingsrechten

We heffen lijkbezorgingsrechten om de kosten op begraafplaatsen te dekken. Het dekkingspercentage voor begroting 2026 is 71%.

In het beleid van Valkenswaard is opgenomen dat de leges voor lijkbezorgingsrechten eens per 5 jaar worden geactualiseerd. Voor 2026 zijn de tarieven geactualiseerd. Er is een indexatie van 10% doorberekend (over 5 jaar). De nieuwe tarieven vindt u in de verordening lijkbezorgingsrechten 2026, bijgevoegd aan het voorstel bij de begroting 2026.

Bedragen x € 1.000

Lijkbezorgingsrechten	2024 Realisatie	2025 Begroot	2026 Begroot
Lijkbezorgingsrechten	169	188	195
Uitgave begraafplaats	310	248	273
Totaal	-141	-60	-78
Dekkingspercentage	55%	76%	71%

Kwijtschelding

De gemeente kan kwijtschelding verlenen van gemeentelijke heffingen en kan daarbij zelf beslissen voor welke heffingen kwijtschelding mogelijk is. In Valkenswaard is kwijtschelding alleen gedeeltelijk mogelijk voor de afvalstoffenheffing. Voor de overige heffingen, zoals onroerende zaakbelasting, rioolrecht en leges burgerzaken, is geen kwijtschelding mogelijk. Voor het kwijtschelden hanteert Valkenswaard de maximumnorm van 100%. Dit betekent dat op 100% van het bijstandsniveau belastingen worden kwijtgescholden. Het maximumbedrag aan kwijtschelding bij de afvalstoffenheffing is in 2025 € 284. Wij verlenen 'automatisch' kwijtschelding aan huurders van woningen die twee maanden vóór de dagtekening van de aanslag één jaar onafgebroken een uitkering hebben ontvangen. Deze huurders mogen geen positieve vermogensbestanddelen hebben. Dit doen wij op grond van de Wet Werk en Bijstand.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

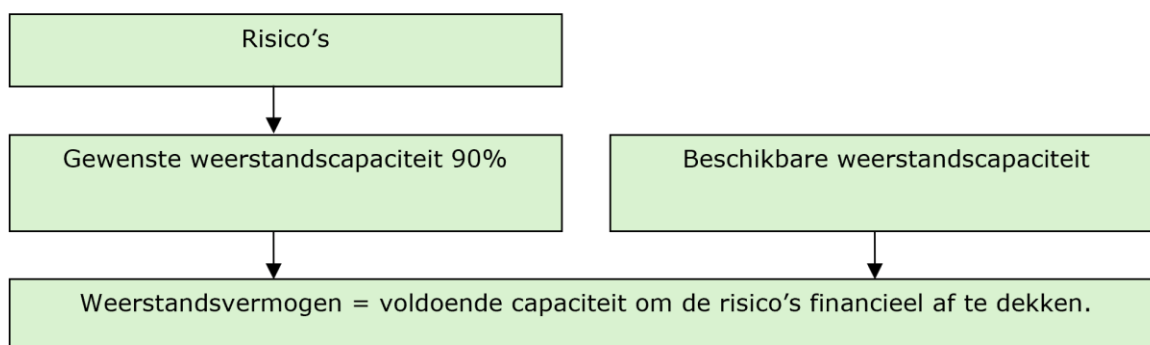
Het gemeentelijk weerstandvermogen geeft aan in welke mate de gemeente in staat is financiële tegenvallers op te vangen. Om deze tegenvallers op te pakken moet er een mate van financiële ruimte zijn binnen de begroting en/of vermogenspositie. Deze vrije ruimte is de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen die de gemeente inzet om onverwachte of onvoorziene omstandigheden te dekken. Hier wordt in acht genomen dat dit niet ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken.

Jaarlijks wordt er tweemaal een inventarisatie gemaakt van de aanwezige risico's (bij de Jaarstukken en Programmabegroting) welke worden afgezet tegenover de weerstandscapaciteit. De risico's worden gedefinieerd als gebeurtenissen die de gemeente negatief kunnen beïnvloeden, waarvoor geen directe maatregelen zijn getroffen en welke van materiele omvang zijn voor de financiële positie van de gemeente.

Beleid

Onze weerstandscapaciteit zetten wij af tegen de geïnventariseerde risico's. Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, leggen we een relatie tussen de financieel gekwantificeerde risico's en daarbij gewenste weerstandscapaciteit enerzijds en de beschikbare weerstandscapaciteit anderzijds. De relatie tussen beiden geven we in onderstaande figuur weer:

Beschikbare weerstandscapaciteit

Ondanks de werking van risicomanagement kunnen we te maken krijgen met financiële nadelen. Deze nadelen ontstaan wanneer voor tegenvallers geen dekking aanwezig is. Door voldoende weerstandscapaciteit kunnen we, zonder beleidsaanpassingen, deze financiële nadelen opvangen.

Hieronder is de beschikbare weerstandscapaciteit weergegeven:

Bedragen x € 1.000

	2026	2027	2028	2029
Algemene reserve	15.743	15.104	14.512	13.968
Vrij aanwendbare specifieke bestemmingsreserves	3.784	2.512	2.062	1.956
Budget onvoorzien	50	50	50	50
Begrotingsruimte (bandbreedte)	3.239	2.457	333	472
Stille reserve(s)	-	-	-	-
Onbenutte belastingcapaciteit	5.594	5.594	5.594	5.594
Kostenreductie (bezuinigingen)	-	-	-	-
Totale weerstandscapaciteit	28.410	25.717	22.551	22.040

Gemiddeld OZB-tarief

Het redelijk peil voor de OZB (Onroerendezaakbelastingen) wordt berekend via onderstaande tabel.

Totaal WOZ-waarde woningen 2025	[1]
Totaal WOZ-waarde niet woningen gebruikers 2025	[2]
Totaal WOZ-waarde niet woningen eigenaren 2025	[3]
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde 2025	[4]
Totaal onderdekking reiniging/afvalstoffen 2025	[5]
Totaal onderdekking riolering 2025	[6]
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde gecorrigeerd voor onderdekking reiniging/afvalstoffen en riool 2025	[7=4-5-6]
Werkelijk gewogen landelijk gemiddelde OZB-percentag van de gecorrigeerde WOZ-waarde 2025	[8=(7/(1+2+3)*100)]
Percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2026	[9=8*1,20]

Op basis van deze tabel is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2026 (redelijk peil OZB) vastgesteld op 0,1648 (pagina 114 van de Meicirculaire 2025). Het redelijk tarief is van belang wanneer een gemeente in financiële problemen verkeert. Volgens de Financiële Verhoudingswet wordt dan bepaald of zij redelijkerwijs zelf voldoende inkomsten binnenhaalt. Dit tarief wordt gehanteerd om te berekenen hoeveel inkomsten aan onroerendezaakbelasting de gemeenten nog kan binnenhalen, ook wel onbenutte belastingcapaciteit genoemd, voordat ze aanspraak op een aanvullende uitkering mag maken. Voor Valkenswaard bedraagt dit in 2026 € 5.600.000.

Een belangrijk onderdeel hierin is in hoeverre het landelijk OZB-tarief afwijkt van het lokaal gehanteerde tarief. Voor Valkenswaard is een eventuele toelating tot artikel 12 niet van toepassing gezien de gezonde financiële positie. Het geeft wel inzicht in hoeveel er aan maximale OZB geheven kan worden, als dat aan de orde zou zijn.

Bij de toetsing gaat het ministerie er van uit dat de tarieven voor riool en afval volledig dekkend zijn.

Risico's

Voor de bepaling van het weerstandsvermogen moeten de gekwantificeerde risico's van de gemeente bij elkaar geteld worden. Ook moet er rekening gehouden worden met de kans dat de onderkende feiten zich zullen voordoen. Voor het bepalen van de kans dat een risico zich daadwerkelijk manifesteert, maken we per risico een analyse. Hiervoor wordt een bedrag opgenomen waarin ook de kans is opgenomen is dat een risico zich voordoet.

De relevante risico's voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet anderszins zijn ondervangen. Risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn, maken geen deel uit van deze paragraaf. Hiervoor zijn immers verzekeringen afgesloten dan wel voorzieningen gevormd. Het gaat dus uiteindelijk om die risico's die de financiële positie van de gemeente kunnen verstoren.

In het volgende overzicht zijn risico's opgenomen van economische, politieke, juridische, milieutechnische of financiële aard. Deze risico's zijn niet limitatief opgesomd. Naast de risico's die feitelijk alle gemeenten lopen, zijn hier de risico's vermeld die bekend zijn en specifiek de gemeente Valkenswaard betreffen.

Bij mogelijke risico's denken wij onder andere aan:

- Open-einde regelingen
- Beheerplannen
- Grondexploitatie (bijvoorbeeld: stagnatie van grondverkoop en ontwikkeling plannen)
- Gemeenschappelijke regelingen (zoals Cure, Metropoolregio Eindhoven (MRE), etc.)
- Economische ontwikkelingen (inflatie)

Voor bovengenoemde zaken geldt dat wij risico's alleen meenemen als het om een materieel risico gaat. Hierbij hanteren wij de ondergrens van € 50.000.

Bij het bepalen van een norm (ratio weerstandsvermogen) is het belangrijk dat we zoeken naar een evenwicht tussen financiële soliditeit enerzijds en het streven om niet onnodig geld "op de plank" te laten liggen anderzijds. Een belangrijk criterium hierbij is de kwalitatieve beoordeling van de risico's. Als deze hoger uitvallen, kunnen we volstaan met een lagere financiële weerstandscapaciteit en dus met een lager verhoudingsgetal.

De volgende risico's zijn opgenomen in voor de berekening van de weerstandscapaciteit:

a. Schadeclaims

De gemeente kan schadeclaims ontvangen die zijn ontstaan door onder andere onvoldoende weg- of groenbeheer, het wijzigen van bestemmingsplannen, het uitvoeren van grote (bouw)projecten, het verlenen of weigeren van vergunningen, het uitvaardigen van nieuwe regels op het gebied van gebruik van openbare ruimten, het subsidiebeleid of welk ander onderwerp ook, als het maar in verband gebracht kan worden met de activiteiten die de gemeente ontplooit.

b. Planschade

In het kader van risicobeheersing wijzen we op de risico's van schadeclaims op grond van artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro), de zogeheten planschade. Voor bestemmingsplannen die dienen ter actualisatie geldt dat eventuele planschade niet verhaald kan worden op de ontwikkelaar. Op grond van de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening geldt per 1 juli 2008 – een drempel van 2%, wat inhoudt dat planschade alleen tot uitkering komt als deze de waardevermindering van het object met meer dan 2% overschrijdt. Voor bestemmingsplannen die dienen ter ontwikkeling geldt dat met de ontwikkelende partijen

c. Verbonden partijen

De verbonden partijen geven voor een deel zelf aan welk risico er in hun begroting zit voor deelnemende gemeenten. Dit risico wordt vermenigvuldigd met het aandeel dat de gemeente Valkenswaard heeft in de regeling. Als er uit de begroting van de verbonden partij geen duidelijkheid gegeven kan worden over de risico's, wordt 10% van de gemeentelijke bijdrage opgenomen als risicobedrag. In de risico's zijn drie verbonden partijen opgenomen waarin onvoldoende dekking in de eigen weerstandpositie is om risico op te vangen, voor een totaalbedrag van € 1.938.000.

d. Grondexploitaties

In juni 2021 is besloten om voortaan alle winsten en verliezen uit grondexploitaties af te wikkelen via de reserve grondexploitaties. De risico's van de grondexploitaties worden daarmee gedekt uit deze reserve. Het risico wordt hier wel inzichtelijk gemaakt, maar niet financieel vertaald, omdat de dekking aanwezig is in de reserve Grondexploitaties.

e. Sociaal domein

In het Sociaal Domein is een taakstelling opgelegd om de kosten voor Jeugd en WMO minder hard te doen laten stijgen. Met deze taakstelling wordt gepoogd de stijgende kosten beheersbaar te houden. Echter bestaat het risico dat er toch onvoorzien extra beroep op zorg gedaan wordt. Besloten is om het risico van de taakstelling op te nemen in de risicoparagraaf. Hiermee leggen incidentele hogere kosten voor Jeugd en WMO geen beslag op de bandbreedte, maar wordt naar de beste reële inschatting de begroting opgesteld. In totaliteit wordt het risico ingeschat op €1.000.000.

f. Inkomsten uit leges

Inkomsten uit hebben voor een gedeelte een grillig, onvoorspelbaar karakter. Waar elke inwoner elke 10 jaar een nieuw ID-bewijs nodig heeft, en de OZB geheven wordt over alle bestaande gebouwen, zijn andere legesinkomsten afhankelijk van de conjunctuur. Denk hierbij met name aan bouwleges (leges omgevingswet), reclame- en precariobelasting en OZB niet-woningen gebruikers. Voor deze onvoorspelbaarheid is een risico opgenomen.

g. Inkomende subsidies

In de begroting is een aantal structurele subsidies verwerkt. Als de bijbehorende regelingen gedurende het jaar gewijzigd worden kan het mogelijk zijn om deze inkomsten neerwaarts bij te stellen. Doorgaans zal een redelijke termijn hiervoor in acht genomen worden.

h. Drugsdumpingen

Wekelijks worden op verschillende plaatsen in de provincie Noord Brabant drugsdumpingen aangetroffen. Gemiddeld bedragen de kosten van het opruimen van een dergelijke dumping € 12.500. De kosten worden door het Rijk vergoed tot een maximum van € 25.000 per geval. Een enkele keer leidt een drugsdumping tot hele hoge saneringskosten, reden om een bedrag in de risico inventarisatie op te nemen.

i. Cyberdreigingen

We worden als overheid steeds vaker geconfronteerd met cyberaanvallen. Feit is dat de informatiebeveiliging zich langzamer ontwikkelt dan deze dreigingen. Gevolg is dat we kwetsbaarder worden voor ransomware aanvallen, waardoor de dienstverlening stil kan komen te vallen en persoonsgegevens van inwoners in handen van derden komen. Alhoewel de kans nog klein is, maar wel steeds groter wordt, is de impact van een dergelijke aanval aanzienlijk.

j. Ontwikkeling gemeentefonds

Als gemeente zijn we in grote mate afhankelijk van de inkomsten uit het Rijk, het Gemeentefonds. Hierin spelen een aantal discussies die een impact hebben op de totale uitkering van het gemeentefonds. Zo speelt er een discussie over het terugbrengen van specifieke uitkeringen met 10%, een algehele korting op het gemeentefonds en de indexeringssystematiek die gebruikt wordt.

k. Klimaat

De afgelopen jaren zien we dat klimatologische verandering zorgen voor steeds extremere weervarianten. Zo zijn regenbuien heviger, wat een invloed heeft op de manier waarop afwatering geregeld wordt, en periodes van droogte op grondwaterpeil en beregening van landelijke gebieden. Ook geven dit soort weertypes problemen in de stedelijke omgeving, waarmee risico's ontstaan op schade of verval van de openbare ruimte.

l. Mondiale ontwikkelingen

Mondiale ontwikkelingen hebben een belangrijke invloed op inflatie, grondstofprijzen en vraag en aanbod op de wereldmarkt. Al deze ontwikkelingen hebben een directe invloed op de gemeentelijk begroting. Alhoewel elk jaar kritisch gekeken wordt of de betreffende budgetten afdoende zijn, schuilt er een risico dat deze ontwikkelingen leiden tot stijgende prijzen of een gebrek aan grondstoffen.

Bedragen x € 1.000

Belangrijkste risico's	Af te dekken met	Hoogte risicobedrag
a. Schadeclaims	Algemene reserve	60
b. Planschade	Algemene reserve	50
c. Verbonden partijen	Algemene reserve	1.938
d. Grondexploitaties	Algemene reserve GREX	0
e. Sociaal domein	Algemene reserve	1.000
f. Inkomsten uit leges en belastingen niet-woningen	Algemene reserve	100
g. Inkomende subsidies	Algemene reserve	50
h. Drugsdumping	Algemene reserve	100
i. Cyberdreigingen	Algemene reserve	1.000
j. Ontwikkeling gemeentefonds	Algemene reserve	500
k. Klimaat	Algemene reserve	250
l. Mondiale ontwikkelingen	Algemene reserve	1.000
Totaal		6.048

Weerstandsvermogen

Het totaal risico is €6.048.000. De gewenste weerstandscapaciteit is 90% van het totaal risico. Dat is € 5.442.000 in totaal. Er kan geconcludeerd worden dat er voldoende capaciteit is om de risico's financieel af te dekken.

Financiële kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Ze kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een provincie of gemeente. Om dit te bereiken wordt voorgeschreven dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit. Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. De kengetallen nemen we gezamenlijk op in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat die paragraaf weergeeft hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

In onderstaande tabel zijn de normen per kengetal weergegeven zoals die zijn te vinden op www.financiengemeenten.nl.

Norm kengetallen VNG	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Netto schuldquote	< 90	90 > < 130	> 130
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90	90 > < 130	> 130
Solvabiliteitsrisico	> 50	20 < > 50	< 20
Structurele exploitatieruimte	> 0	0	< 0
Grondexploitatie	< 20	20 < > 35	> 35
Belastingcapaciteit	< 95	95 > < 105	> 105

Financiële kengetallen gemeente Valkenswaard

In de tabel is er in groen aangegeven welke kengetallen voldoende zijn, met oranje welke kengetallen matig zijn en met rood welke kengetallen onvoldoende zijn.

Kengetallen	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Netto Schuldquote	45%	41%	47%	41%	42%	42%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	45%	41%	47%	41%	42%	42%
Solvabiliteitsrisico	38%	51%	49%	61%	66%	69%
Structurele exploitatieruimte	3%	0%	1%	1%	-1%	-1%
Grondexploitatie	1%	-1%	1%	1%	1%	1%
Belastingcapaciteit	89%	93%	99%	99%	99%	99%

Toelichting bij tabel

Netto Schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in de verhouding van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft daarom een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

Netto Schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of deze allen worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden berekend. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter.

Solvabiliteitsrisico

Dit is de mate waarin de gemeente in staat is aan financiële verplichtingen te voldoen. Dit wordt berekend op basis van het eigen vermogen en de bezittingen van de gemeente.

Als er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (reserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Interpretatie: hoe hoger, hoe groter de weerbaarheid.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

Grondexploitatie

De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 20% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar.

Belastingcapaciteit

Dit cijfer geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Wanneer dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt, is een beleidskeuze. Onder de woonlasten wordt verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing (afvalstoffenheffing) voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishoudens in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1. Dit wordt uitgedrukt in een percentage.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De openbare ruimte is het visitekaartje van de gemeente. Een goed ingerichte en schoon onderhouden openbare ruimte betekent onder andere tevreden bewoners en bezoekers. In deze openbare ruimte vinden voor onze inwoners belangrijke activiteiten plaats als wonen, werken, verblijven, verplaatsen en recreëren. De inrichting en de kwaliteit van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte bepalen hiermee voor een groot deel de manier waarop onze inwoners in staat zijn deze activiteiten te ondernemen. Ook hebben ze invloed op de manier waarop onze inwoners de openbare ruimte ervaren.

Deze openbare ruimte is echter niet statisch. De openbare ruimte kan bijvoorbeeld groter of kleiner worden gemaakt. Ook kunnen er na verloop van tijd andere eisen worden gesteld aan de openbare ruimte. Een zeer actueel motief om het beheer van de openbare ruimte aan te passen, is de klimaatverandering. Daarvan zijn de effecten de laatste jaren goed merkbaar in onze gemeente. Maatregelen om wateroverlast te voorkomen of de biodiversiteit te versterken moeten we oppakken en bij toekomstige projecten en reconstructies zal klimaatbestendige inrichting de norm moeten worden. De aangepaste inrichting draagt bij aan het herstel van het verstoorde evenwicht. Zo maken we Valkenswaard weerbaar voor de klimaatverandering, zowel op het gebied van wateroverlast als op het gebied van droogte en hittestress.

Het gebruik en de inrichting van de openbare ruimte zijn dus aan verandering onderhevig. Op deze verandering moeten wij met het beheer en onderhoud slagvaardig en adequaat reageren. Dit vereist een goede communicatie met onze inwoners, die wij moeten wijzen op het gezamenlijk belang dat wij hierbij hebben.

Verantwoordelijkheid voor de kapitaalgoederen

Wij hebben bij het beheer en het onderhoud van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte een drietal belangrijke verantwoordelijkheden:

1. **Veiligheid:** We moeten ervoor zorgen dat de openbare ruimte voldoet aan de hiervoor vastgestelde normen en daarmee veilig is. We doelen dan op de technische kwaliteit van het kapitaalgoed: de technische staat van het kapitaalgoed en de inschatting of het veilig te gebruiken is gedurende de resterende technische levensduur. Voor het nemen van beslissingen over onderhoud en vervanging is het belangrijk dat we op de hoogte zijn van de kwaliteit op dit moment, het te verwachten kwaliteitsverloop in de toekomst en de vastgestelde norm(kwaliteit) van de voorziening.
2. **Functionaliteit:** De openbare ruimte moet gebruikt kunnen worden waarvoor deze is ingericht. De functionaliteit van een kapitaalgoed speelt dus vanzelfsprekend een grote rol. Hierbij gaat het om de vraag wat het object zou moeten kunnen op plek x en in omstandigheid y, z. De intensiteit van het gebruik en het op basis hiervan uit te voeren onderhoud bepalen of de functionaliteit behouden blijft.
3. **Visuele kwaliteit:** De inrichting van de openbare ruimte bepaalt in belangrijke mate de uitstraling van de gemeente. Naast het borgen van de technische kwaliteit en de functionaliteit hebben we ook te maken met het verzorgingsniveau, oftewel de visuele kwaliteit van de openbare ruimte. We hebben het dan vooral over het duurzaam in stand houden, schoonhouden en het onderhoud van onze groenvoorzieningen, inclusief bomen. Dat is direct zichtbaar voor onze inwoners. Bovendien kunnen we er belangrijke keuzes in maken, zoals hoe schoon het moet zijn en hoe vaak er gemaaid of gesnoeid moet worden. De uitstraling van de gemeente wordt in belangrijke mate bepaald door deze visuele kwaliteit. Ook hier zien we veranderingen en trends. Waar voorheen strak gemaaide bermen en grasvelden hoog gewaardeerd werden, zien we nu

meer waardering voor het creëren van kruidenrijke bermen en bloemrijke gazons en graslanden. Deze bermen, gazons en graslanden dragen in belangrijke mate bij aan de biodiversiteit.

Om het kwaliteitsniveau van deze kapitaalgoederen op het gewenste peil te houden, hebben we in 2009 het “Beleidsplan Onderhoud Openbare Ruimte” (BOOR) vastgesteld. In dit BOOR beschrijven we de visie op het onderhoud van de openbare ruimte. Daarbij is bepaald dat voor het onderhoud van de openbare ruimte verschillende gebiedstypen worden onderscheiden. Differentiatie is mogelijk naar een bepaalde beeldkwaliteit van onderhoud per gebiedstype. Aansluitend is in 2012 het Kwaliteitsplan Onderhoud Openbare Ruimte (KOOR) vastgesteld. Hierin concretiseren we mogelijke keuzes voor het onderhoud van de verschillende gebieden. Zowel de visie als de nadere concretisering, in de plannen van respectievelijk tien en vier jaar, zijn na het verstrijken van hun looptijd structureel het uitgangspunt geworden van onze algehele strategie voor het beheer van onze kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Vanaf de vaststelling van de concretisering in 2012, is voor het kwaliteitsniveau voor het onderhoud van onze kapitaalgoederen “gemiddeld B” als norm vastgesteld. Dit niveau is vastgesteld na uitvoering van een nulmeting, op basis van de door CROW gehanteerde beeldkwaliteiten. Het blijvend voldoen aan dit niveau wordt gemonitord via jaarlijkse metingen van de beeldkwaliteit volgens deze CROW-methodiek. Om de objectiviteit en kwaliteit te waarborgen, laten we deze metingen uitvoeren door externe, gecertificeerde, specialistische bureaus.

Inrichting, beheer en onderhoud kapitaalgoederen

We moeten het beheer en het onderhoud van de kapitaalgoederen dusdanig inrichten en uitvoeren dat het door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsniveau in de praktijk wordt gerealiseerd en de openbare ruimte goed in stand wordt gehouden. Hiervoor onderscheiden we de volgende werkzaamheden:

- **Dagelijks onderhoud:** Alle maatregelen die regelmatig, vaak meerdere keren per jaar, worden genomen. Voorbeelden zijn maaien en vegen. Het repareren van schades en het reageren op meldingen hoort ook bij het dagelijks onderhoud. Dagelijks onderhoud wordt vooral uitgevoerd door de eigen dienst, medewerkers van gemeenschappelijke regeling Ergon en aannemers op basis van afspraken, contracten en bestekken.
- **Groot onderhoud:** Grotere maatregelen die eens per x jaar worden genomen. Bijvoorbeeld een nieuwe deklaag op een asfaltweg of het planmatig snoeien van bomen. Groot onderhoud pakken we projectmatig/integraal.
- **Vervanging:** Vernieuwen van een kapitaalgoed aan het eind van de levensduur, waarbij de hele constructie en materiaal worden vernieuwd. Voorbeelden zijn een weg herstraten met nieuwe klinkers, een bank vervangen of een groenvak opnieuw aanplanten. Bij vervanging blijft de inrichting hetzelfde. We voeren vervanging projectmatig uit en we vragen per project middelen aan.
- **Beheer:** Alle ondersteunende werkzaamheden om de verschillende onderhoudswerkzaamheden te kunnen uitvoeren, zoals het opstellen van beleidsplannen, gegevensbeheer, financiële planning enzovoorts. Het opnieuw inrichten voor nieuwe functies en doelstellingen maakt geen onderdeel uit van “het in stand houden van de openbare ruimte”. Hiervoor zetten we andere vormen van kapitaal in dan bij het beheer en onderhoud.

Natuurlijk zijn de vormen van onderhoud communicerende vaten. Het achterwege blijven van een vervanging (of herinrichting) zet een sterke druk op het dagelijks onderhoud. De versleten openbare ruimte moet we dan met kleine maatregelen veilig en acceptabel houden.

Beheersysteem als basis

Actuele informatie over de omvang en de kwaliteit van deze kapitaalgoederen is essentieel voor het beheer en onderhoud. Deze informatie hebben we vastgelegd in het beheersysteem (GBI). Alle kenmerken van de kapitaalgoederen en de overige objecten hebben we hierin geregistreerd. Voor verschillende objecten hebben we de kwaliteit geregistreerd op basis van een objectief landelijk genormeerde methodiek. Deze kwaliteit wordt vastgesteld door middel van inspecties.

Op basis van nauwkeurige areaalgegevens, actuele inspectiecijfers, de juiste richtlijnen voor rekensystematiek (CROW) en de juiste kengetallen kunnen we een theoretische planning en begroting genereren voor onderhoud en vervanging van een kapitaalgoed. Omdat er mogelijk legitieme redenen zijn om het onderhoud op een ander moment of anders uit te voeren, ondergaat de theoretische planning een maatregeldoets. Daarbij kijken we vooral naar:

- Noodzakelijk onderhoud andere kapitaalgoederen (riolering is leidend bij integrale planning);
- Afdeling overstijgende integrale projecten;
- Nieuwbouwprojecten zoals Lage Heide;
- Planning van werkzaamheden aan kabels en leidingen door nutsbedrijven;
- Klachten en meldingen;
- Beschikbare financiële middelen.

Op basis van deze maatregeldoets stellen we jaarlijks een integraal onderhoudsplan op, met een doorkijk van vier jaar. Dit onderhoudsplan wordt door het college vastgesteld. Vanwege de raakvlakken met bovenvermelde onderwerpen spreken we van een flexibele onderhoudsplanning waarin, indien nodig, ieder jaar een herprioritering plaatsvindt. Wij zoeken hierbij continu naar een optimale balans tussen beeldkwaliteit, veiligheid, kostenbesparing en efficiency.

De 5 richtlijnen voor het beheer van de kapitaalgoederen

1. De gemeente als regisseur: Hoe de openbare ruimte eruit komt te zien wordt niet alleen bepaald door de gemeente. Diverse “partijen” spelen hierbij een rol. Op de eerste plaats natuurlijk de inwoners maar ook marktpartijen als horeca, winkeliers, industrie en nutsbedrijven of partijen uit het maatschappelijk veld. Iedereen probeert zijn of haar belangen zoveel mogelijk in te brengen. Het is onze taak om hierin de regie te nemen en te houden. We hebben dus de regisserende rol bij de inrichting, het onderhoud en beheer van de openbare ruimte.

2. Kwaliteit gestuurd beheer: We werken met beeldkwaliteiten en schouwen, het ontwikkelen en opstellen van beeldbestekken, formuleren, rapportagemodellen en ten slotte het “vertalen” van het gekozen kwaliteitsniveau in de verschillende beheerprogramma’s. Via regelmatige inspecties controleren we of het gekozen kwaliteitsniveau ook daadwerkelijk wordt gehaald. Het beheer wordt dus op basis van beeldkwaliteiten gestuurd.

3. Integraal beheer: Het onderhoud aan onze kapitaalgoederen voeren we integraal uit. De riolering is hierbij leidend. Concreet betekent dit dat we bij het vervangen van de riolering ook de rijbaan, het trottoir en de groenvoorzieningen meenemen als dit noodzakelijk is. Ook stemmen we af met de werkzaamheden van nutsbedrijven en de teams RB en P&P.

4. Risico gestuurd beheer: De toepassing van het risico gestuurd beheer zorgt ervoor dat we constant afwegingen moeten maken. Is de eerder voorgestelde maatregel echt nodig op dat moment en zijn er ergens anders geen nieuwe, urgentere situaties ontstaan? Door deze constante (her)prioritering zetten we de beschikbare middelen in waar ze het meest effectief zijn. Hogere risiconiveaus kunnen we daardoor verlagen.

5. Bewonersgericht beheer: Niet alleen bij de inrichting maar ook bij het onderhoud van de openbare ruimte zijn verschillende partijen betrokken. Deze partijen leveren op verschillende manieren een inbreng. Onze integrale onderhoudsplannen leggen we dus voor aan de burgers, wijkraden en/of wijkcommissies om vervolgens het onderhoud per woonwijk uit te voeren.

Tijdens de uitvoering worden bewoners door zowel de gemeente als de wijkcommissie (omgevingsmanagement) actief benaderd met informatie. Vragen of klachten bespreken we zoveel mogelijk in een persoonlijk gesprek.

De belangrijkste kapitaalgoederen per onderdeel

Hieronder worden de verschillende kapitaalgoederen toegelicht.

Riolering en water

Het beleidskader

Op basis van de Waterwet heeft de gemeente drie zorgplichten:

- Inzamelen van stedelijk afvalwater en transporteren naar de rioolwaterzuivering.
- Doelmatig verzamelen en verwerking van afvloeiend hemelwater van openbaar terrein.
- Het doelmatig voorkomen van nadelige gevolgen van grondwaterstanden.

Om te voldoen aan deze zorgplicht is in november 2022 het nieuwe GRP (2023-2027) vastgesteld door de raad. Met het GRP willen we op gestructureerde wijze zorgen voor de aanleg, het beheer, het onderhoud en de verbetering van het gemeentelijk rioleringsstelsel. Voor het GRP hebben we de voorziening "riolering" gevormd. De lasten en baten worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord en het jaarlijkse resultaat hiervan wordt gestort of onttrokken uit de gevormde voorziening riolering. De nadruk van dit GRP ligt op klimaatadaptatie en bewustwording hiervan.

Het beheer

Om de beleidsdoelstellingen voor het jaarlijks onderhoud te realiseren, voeren we onder meer de volgende maatregelen uit:

- Twee keer per jaar reinigen van alle kolken en lijngoten;
- Jaarlijks 10 procent van het vrij vervalstelsel reinigen en inspecteren;
- Jaarlijks noodzakelijke reparaties uitvoeren op basis van de hierboven genoemde inspectie;
- Twee keer per jaar alle gemalen en bergbezinkvoorzieningen onderhouden;
- Eén keer per jaar alle gemalen en bergbezinkvoorzieningen reinigen;
- Eén keer per jaar alle drukrioolgemalen reinigen en onderhouden;
- Jaarlijks opschonen van watergangen;
- Het onderhouden en vervangen van huisaansluitingen;
- Verhelpen van klachten, meldingen en storingen;
- Structurele vervanging van het riool bij einde levensduur;
- Het innen van rioolheffing.

Actuele ontwikkelingen

In 2026 ronden we de werkzaamheden aan de Luikerweg af. Daarbij wordt het regenwater uit het volledige openbare gebied afgevoerd naar de watergang langs de Zuidelijke Randweg.

Tegelijkertijd realiseren we de waterberging tussen de Zuidelijke Randweg en de Deelshurk. Na de herontwikkeling van de Zuidelijke Randweg zal hier het overtollige regenwater uit het zuidelijke deel van Valkenswaard worden opgevangen. Hiermee pakken we de wateroverlast aan in de Klappermanstraat, Peperstraat en Heistraat.

Daarnaast starten we met werkzaamheden aan de Haagstraat en omliggende straten, waarmee we de wateroverlast in de Zandstraat aanpakken. Ook voeren we enkele optimalisaties uit aan de Blauwe Ader Noord. Deze maatregelen dragen bij aan het verminderen van wateroverlast in de Bakkerstraat en Hoogstraat.

Riolering kwantitatieve en/of kwalitatieve indicatoren

Kwantitatieve indicatoren:		
Voorziening	Hoeveelheid	Eenheid
Vrijverval riool gemengd	153,5	Km
Vrijverval riool regenwater	28,5	Km
Vrijverval riool vuilwater	21,9	Km
Totale lengte vrijverval riool	203,9	Km
Rioolgemalen	13	Stuks
Persleidingen (exclusief drukriool)	3,8	Km
Minigemalen (drukrioolstelsel)	159	Stuks
Persleidingen (drukriolering)	37,8	Km
Lozingspunten vanuit extern gemengde riool overstorten	13	Stuks
Bergbezinkvoorzieningen	6	Stuks
Lozingspunten vanuit hemelwaterriolering	51	Stuks
IBA's	7	Stuks
Drainage	0,5	Km

Financiële consequenties:

Bedragen x € 1.000

Opgenomen kredieten riolering	2026	2027	2028	2029
Krediet verbetering riool	374	374	-	-
Krediet vervanging riool	3.219	3.079	3.254	3.097

Bedragen x € 1.000

Voorziening riolering	2026	2027	2028	2029
Saldo 1 januari	2.144	2.037	1.930	1.823
Bij storting	-	-	-	-
Af beschikking	107	107	107	107
Saldo	2.037	1.930	1.823	1.716

Wegen en bruggen Het beleidskader

De gemeente is verantwoordelijk voor de aanleg en onderhoud van openbare wegen en civiele kunstwerken. Uitgangspunt is dat deze openbare verhardingen en civiele kunstwerken tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten worden onderhouden. Een achterstand bij het onderhoud kan de veiligheid van weggebruikers in gevaar brengen, leiden tot klachten, leiden tot ongevallen en het aansprakelijk stellen van de gemeente. Leidraad voor het onderhoud aan wegen en civiele kunstwerken is de systematiek voor rationeel wegbeheer van het CROW (nationaal kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte).

Het beheer

Voor het beheer van wegen en civiele kunstwerken is het Beheerplan Wegen en Civiele kunstwerken 2021-2030 vastgesteld. Met dit plan willen we inzicht geven in de huidige staat van onze wegen en civiele kunstwerken en in de manier waarop we het beheer en onderhoud hiervan vormgeven. Daarbij kijken we vooruit naar de invulling van het beheer voor de komende begrotingsperiode, met een doorkijk naar de lange termijn (tien jaar). Dit beheerplan wordt iedere vijf jaar geactualiseerd. De volgende actualisatie staat gepland voor eind 2025. Bij de beheermaatregelen kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het tweejaarlijks uitvoeren van

een inspectie en het bijhouden van de data in GBI. Op basis hiervan stellen we onderhoudsplannen op en stemmen we af met andere beheerdisciplines en projecten.

Voor de instandhouding van wegen en civiele kunstwerken is de voorziening 'groot onderhoud wegen/bruggen' ingericht. De storting in deze voorziening is afgestemd op verschillende beheerplannen en onderhoudsplannen voor het onderhoud van onze wegen en civieltechnische kunstwerken.

Het dagelijks onderhoud aan onze wegen, bruggen en civieltechnische kunstwerken voeren we uit op basis van de klachten/meldingen die via meldesk (vanaf mei 2025 via de Binnenbeter-app) bij de gemeente binnenkomen. Deze ingekomen klachten worden, samen met de bij de inspecties geconstateerde kleine gebreken, op basis van prioritering verholpen. Het onderdeel gladheidbestrijding voeren we ten slotte uit op basis van een door het college vastgesteld gladheidsbestrijdingsplan.

Actuele ontwikkelingen

Elke twee jaar beoordelen we het onderhoudsniveau van alle verhardingen met een inspectie op basis van landelijke richtlijnen/normen. Medio 2025 wordt het totale wegen-areaal weer visueel geïnspecteerd. Op basis daarvan wordt het meerjaren onderhoudsprogramma elementenverharding 2026-2029 opgesteld.

Naast de visuele inspectie is in 2013 een grootschalig constructief onderzoek uitgevoerd aan onze doorgaande asfaltwegen om de levensduur en het onderhoudsniveau voor de middellange termijn te bepalen. In 2022 is een nieuw onderzoek uitgevoerd, met name voor de buitenwegen, welke als input heeft gediend voor het onderhoudsprogramma asfaltwegen vanaf 2026.

Elke vijf jaar beoordelen we het onderhoudsniveau van alle civiele kunstwerken op basis van landelijke normen/richtlijnen. De civieltechnische kunstwerken bestaan uit: bruggen, duikers, geluidsschermen, grondkeringen en kano-aanlegsteigers zijn in 2023 geïnspecteerd en opgenomen in een meerjarenplanning. Op basis van dit bestand plannen we de benodigde onderhoudswerkzaamheden en krijgen we inzicht in de geplande renovaties.

Op basis van de huidige ontwikkelingen zullen enkele bruggen opnieuw geconserveerd worden. Daarnaast worden diverse onderdelen, zoals de deklaag en langsliggers, vervangen van de Laagveldbrug. We zijn voornemens om de drie geluidsschermen langs de Damianusdreef te vervangen door een duurzame oplossing. De Wildbrug, een kleine brug in de bossen langs de Valkenswaardseweg, vereist op korte termijn vervanging van de houten constructie. Ook zijn de gemetselde bloembakken aan de Petrusdal en Estherdal in Dommelen vernield en dienen deze op korte termijn hersteld te worden.

De verwachting is dat er verder geen grootschalige vervangingswerkzaamheden zullen plaatsvinden, maar dat er voornamelijk kleinere reparaties en vervangingen nodig zullen zijn. Als uit de bevindingen of door vandalisme blijkt dat de levensduur door deze kleine aanpassingen niet op de lange termijn gewaarborgd zijn, zal per object worden bekeken of toch een grootschalige vervanging noodzakelijk is.

Wegen kwantitatieve en of kwalitatieve indicatoren

Uit het beheersysteem GBI blijkt dat de gemeente Valkenswaard in totaal ca. 2.100.000 m² verhardingen in beheer heeft en dat deze voldoen aan de in het KOOR gestelde kwaliteitsniveaus. De financiële consequenties voor wegen worden via voorziening wegen en losse kredieten in de begroting opgenomen.

Financiële consequenties:

Bedragen x € 1.000

Opgenomen kredieten wegen	2026	2027	2028	2029
Krediet grootschalig herstel asfaltwegen	1.715	3.755	2.009	-

Bedragen x € 1.000

Voorziening groot onderhoud wegen	2026	2027	2028	2029
Saldo 1 januari	895	864	833	834
Bij storting	795	795	795	795
Af beschikking	826	826	794	817
Saldo	864	833	834	812

**Groen
Het beleidskader**

Het is voor de gemeente van groot belang om positief bij te dragen aan de natuur en het milieu en als aantrekkelijke woongemeente te fungeren. Het streven is om met ons waardevolle groen de biodiversiteit te stimuleren en een woonklimaat te realiseren dat ruimte, rust en diversiteit bevat. Maar we willen ook de groene kwaliteiten benutten om bewoners en recreanten er plezier aan te laten beleven. Om het aanwezige groen te behouden, en zelfs te versterken, hanteren we het groenstructuurplan. Dit plan fungeert als toetsingskader voor het beschermen van ons bestaande groen en het inpassen van nieuwe ontwikkelingen. Voor het beheren van de ruim 960 hectare bossen, natuurterreinen en landschappelijke elementen is in het Integraal Ontwikkelingsplan Bos- en Natuurterreinen voor de komende jaren een ontwikkelrichting vastgelegd. Over het geheel bezien blijven we inzetten op vergroening, bijvoorbeeld door het aanplanten van nieuwe bomen: zowel in de kernen als in het buitengebied.

Het beheer

De kwaliteit van ons groen wordt in het kader van kwaliteit gestuurd werken (beleidsplan KOOR) regelmatig geïnspecteerd. Zo houden we elk jaar tweemaal een groen- en een kwaliteitsinspectie. Bij groenbeheer houden we zoveel mogelijk rekening met klimaatadaptie en proberen we de biodiversiteit en de ecologische natuurwaarden te versterken. Dat doen we bijvoorbeeld door daar waar mogelijk het onderhoud te verminderen. Om het milieu minder te belasten, borstelen we het onkruid weg in plaats van dat we het chemisch bestrijden of wegbranden.

Het bestrijden van de eikenprocessierups doen we steeds meer op natuurlijke wijze door het planten van speciale bollenmengsels, het zaaien van wildebloemen en het aanpassen van de vaste beplanting naar soorten die de natuurlijke vijanden van de rups aantrekken. Met mezenkastjes en speciale broedkasten wordt de natuurlijke bestrijding nog een extra impuls gegeven. Preventieve bestrijding, met een biologisch bestrijdingsmiddel, bouwen we af en voeren we nog slechts uit op plekken waar veel mensen komen en gezondheidsrisico's op de loer liggen. Invasieve exoten zoals de Japanse duizendknoop steken op steeds meer plaatsen de kop op. We beheersen de groei van de Japanse duizendknoop omdat voor bestrijding nog geen adequate en betaalbare methoden beschikbaar zijn. Ook de Aziatische hoornaar komt steeds meer voor binnen onze gemeente en bedreigt de biodiversiteit en voedselketen door verstuvende insecten als bijen te doden. Samen met het lokale IVN en de provincie nemen we maatregelen om de hoornaar te beheersen. Voor het groot onderhoud en de vervanging van groen is nog geen voorziening of reserve gevormd. De lasten en baten worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord. Bij de huidige werkwijze voeren we het vervangen, de vernieuwing en de renovatie van groen zoveel mogelijk uit binnen integrale uitvoeringsprojecten.

Actuele ontwikkelingen

In de Omgevingsvisie zijn stevige ambities met betrekking tot groen opgenomen zoals de 3-30-300 regel van Prof. Dr. Cecil Konijnendijk. In de komende periode gaan we die ambities en groennorm vertalen naar concrete beleidsregels die kunnen worden toegepast bij (nieuwe) ontwikkelingen. Uiteindelijk belanden die beleidsregels in het Omgevingsprogramma welbevinden. Door groenorganisaties te betrekken kunnen we maatregelen meer praktijkgericht uitwerken en vergroten we het draagvlak voor de regels en normen. Zo borgen we dat thema's als klimaatadaptatie, verhogen van de biodiversiteit en bescherming van ons bomenbestand beter wordt toegepast. Bij onze inwoners proberen we meer bewustzijn te creëren met betrekking tot deze thema's en werken daarbij samen met het IVN, Woningbelang en wijkcommissies. Ook denken we nog na over een regeling waarbij we particuliere bezitters van waardevolle bomen tegemoet kunnen komen in de kosten van onderzoek en onderhoud.

Groen kwantitatieve en/of kwalitatieve indicatoren

Kwantitatieve indicatoren:		
Voorzieningen	Hoeveelheid	Eenheid
Bomen	29.836	Stuks
Natuurlijke beplanting	669.938	M2
Cultuurlijke beplanting	315.056	M2
Hagen	29.686	M2
Gras	1.227.292	M2

Financiële consequenties:

Bedragen x € 1.000

Groen	2026	2027	2028	2029
Voor groen is een exploitatiebudget opgenomen in de begroting. Geen krediet van toepassing				

Gebouwen Beleidskader

Eind 2023 is de bestuursopdracht 2024-2028 vastgesteld met als doel om meer grip op vastgoed te krijgen middels het formuleren van een integrale vastgoedstrategie, het onderhoud van de vastgoedportefeuille meerjarig te borgen en ter voorkoming dat er voor het vastgoedbezit extra beroep zal moeten worden gedaan op de algemene middelen. Om het beoogde effect te halen zijn er hiervoor in 2024 meerde acties afgerond. Het meerjaren onderhoudsplan 2024 t/m 2043 voor het gemeentelijk vastgoed en de integrale vastgoedstrategie zijn in 2024 door de Raad vastgesteld.

Vanaf 2025 wordt de jaarlijkse voortgangsrapportage vastgoed (als onderdeel van de integrale vastgoedstrategie) opgesteld en goedgekeurd door de raad. In 2026 wordt de jaarlijkse voortgangsrapportage vastgoed uitgebreid. De eerste rapportage richtte zich voornamelijk op de clusters wijken en jeugd, in de rapportage zal nu ook de focus komen te liggen op de clusters sport, welzijn en cultuur. Tot slot zullen de baten en lasten op portefeuille verder worden uitgewerkt en zal hier eenduidiger over worden gerapporteerd.

Portefeuilleoverzicht

De gemeente Valkenswaard beschikt over een grote en diverse vastgoedportefeuille. Het in eigendom hebben van dit vastgoed is voor een gemeente geen doel op zichzelf. Het vastgoed faciliteert in het kunnen uitvoeren van wettelijke taken, beleidsdoelstellingen en andere maatschappelijke functies.

De gemeente Valkenswaard kent in totaal 74 vastgoedobjecten met een totale omvang van ongeveer 69.000m2 bruto vloeroppervlakte (bvo). Vanuit de wetgeving is er sprake van gedeeld eigendom tussen schoolbesturen (juridisch eigenaar) en de gemeente (economisch eigenaar/claimrecht). Wanneer het onderwijsvastgoed er buiten gelaten wordt betreft het 59 gebouwen en ongeveer 49.800m2 bvo. Onderstaande grafiek geeft een uitsplitsing van de vastgoedportefeuille naar gebruiksdoel.

Gebouwen kwantitatieve en/of kwalitatieve indicatoren

Kwantitatieve indicatoren:		
Voorziening	Hoeveelheid	Eenheid
Binnensport	11	16.023
Buitensport/Recreatie	25	9.361
Cultuur	1	7.000
Buurt-/wijkcentra	6	1.629
Huisvesting gemeente	3	11.776
Brandweer	1	1.028
Overig vastgoed	7	1.625
Woningen	5	1.395
Primair Onderwijs (PO)	15	19.350
Totaal incl. PO	74	69.187
Totaal excl. PO	59	49.837

Financiële consequenties:

Bedragen x € 1.000

Voorziening groot onderhoud onroerende zaken	2026	2027	2028	2029
Saldo 1 januari	4.504	4.327	4.519	3.522
Bij storting	1.189	1.189	1.189	1.189
Af beschikking	1.366	977	2.186	838
Saldo	4.327	4.519	3.522	3.873

Openbare verlichting

Het beleidskader

De gemeente is verantwoordelijk voor de aanleg en het onderhoud van de openbare verlichting langs de openbare wegen.

Hiervoor is het "Beleidsplan Openbare Verlichting 2025-2029" afgerond. Belangrijk uitgangspunt is dat de openbare verlichting naast de verkeersveiligheid ook de sociale veiligheid vergroot. Tegelijkertijd willen we dat de openbare verlichting energiezuinig en niet lichtvervuilend is en dat deze een zo laag mogelijke belasting geeft voor de flora, fauna en de omgeving. Voor de afweging om wel of niet te verlichten worden de determineertabellen uit de richtlijn NPR-13201 gehanteerd. Het uitgangspunt hierbij is: "Niet verlichten, tenzij...".

Het beheer

We hebben de beschikking over een beheerprogramma, waarin de actuele gegevens van onze openbare verlichting zijn opgenomen. De vervanging van de openbare verlichting vindt plaats via investeringsprojecten. Afgeschreven conventionele verlichting wordt vervangen door Ledverlichting. De lasten en baten worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord. In 2023 is het gecombineerd onderhouds- en vervangingsbestek aanbesteed voor de komende vier jaren. De aannemer draagt, naast het direct acteren op ontvangen storingen, ook zorg voor de juiste beheergegevens, klein- en grootschalige vervangingen en het dagelijks onderhoud waarbij wij als opdrachtgever de algehele regie voeren. Voor de komende periode wordt het gecombineerde onderhouds- en vervangingsbestek opnieuw aanbesteed. In 2025 worden 88 masten vervangen en 232 armaturen.

Actuele ontwikkelingen

Dit proces zetten we uiteraard naast de normale onderhoudswerkzaamheden en incidentele vervangen in 2026 voort. Het streven is in 2030 100% LED binnen de gemeente. Wij beschikken momenteel over 7.368 lichtmasten en 7.636 armaturen (inclusief grondspots).

Openbare verlichting kwantitatieve en/of kwalitatieve indicatoren

Wij beschikken momenteel over 7.368 lichtmasten en 7.636 armaturen (inclusief grondspots).

Voor groen zijn elke exploitatiebudgetten opgenomen in de begroting. Er is geen krediet van toepassing.

VRI

Het beleidskader

Eén van de kerntaken van de gemeente Valkenswaard is de zorg voor een goed functionerend wegennet. Verkeersregelinstallaties (VRI's) zijn daar een onderdeel van en hebben een belangrijke functie voor het realiseren van de beleidsdoelen. Deze beleidsdoelen gaan over belangrijke maatschappelijke thema's als mobiliteit, bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid. Voor VRI's is het Beheerbeleidsplan verkeersregelingen 2013-2022 vastgesteld. In 2026 zal het beheerbeleidsplan worden geactualiseerd.

In Valkenswaard staan momenteel dertien VRI's, die eigendom zijn van de gemeente. Door slecht afgeregelde regelapparatuur, uitval of andere storingen kunnen gevaarlijke situaties ontstaan. Een adequaat VRI-beheer, waarbij storingen snel worden opgelost en versleten en slecht functionerende onderdelen (preventief) worden vervangen, is noodzakelijk. Zo kunnen we de kans op storingen verkleinen en de levensduur van de installatie verlengen.

Het beheer

Het technische beheer vraagt om een duidelijke beheerstrategie en bijbehorende financiële middelen. Alle installaties worden jaarlijks onderworpen aan een inspectie. Op basis van de resultaten daarvan actualiseren we het onderhoudsprogramma voor een periode van vier jaar. Voor de instandhouding van verkeersregelinstallaties hebben we geen voorziening ingericht maar worden de lasten en baten rechtstreeks in de exploitatie verantwoord. Voor grootschalig onderhoud en vernieuwingen richten we investeringsprojecten in.

Naast het technische beheer is het functionele beheer van de installaties belangrijk. Het zogenaamde verkeersbeheer beoordeelt onder meer aan de hand van kruispuntanalyses en binnengekomen wensen en klachten of we de verkeersregelprogramma's in de verkeersregelautomaten (VRA's) moeten aanpassen. VRI's zijn ook een belangrijk verkeerskundig sturingsinstrument om verkeerstromen te beïnvloeden. Ook dit aspect maakt het noodzakelijk om actueel verkeersmanagement te voeren. Nieuwe VRI's worden voorbereid als intelligente

verkeersregelinstallatie (iVRI) om in de toekomst slimmer te kunnen regelen en op afstand te kunnen monitoren met behulp van een beheerscentrale.

Actuele ontwikkelingen

Hoewel alle dertien VRI's naar behoren functioneren is het noodzakelijk de oude regelkasten (> 17 jaar) te moderniseren omdat deze hardware- en softwarematig steeds vaker niet meer ondersteund worden. In 2024 is het traject gestart om de regelkasten van 6 VRI's te vervangen door iVRI's. Deze aanpassingen zullen een dynamisch verkeersmanagement mogelijk maken wat de doorstroming zal bevorderen. Voor deze aanpassingen is naast een investeringsbudget ook een rijkssubsidie beschikbaar.

VRI kwantitatieve en/of kwalitatieve indicatoren

Het aantal storingen en meldingen is een goede indicatie van de technische staat van een VRI. In combinatie met informatie uit het jaarlijks preventief onderhoud actualiseren we de planning voortdurend waar dat nodig is.

Financiële consequenties:

Bedragen x € 1.000

VRI	2026	2027	2028	2029
Voor VRI is een exploitatiebudget opgenomen in de begroting. Voor vervanging van specifieke VRI zijn (indien van toepassing kredieten opgenomen).				

Speelvoorzieningen Het beleidskader

In 2015 is het speelvoorzieningen beheerbeleid vastgesteld. Daarin staat dat we het aantal speelplekken verminderen, de speelplekken aanpassen aan de situatie in de wijk en de kwaliteit van de overblijvende locaties verbeteren als dat mogelijk is. Bij de aanpassingen kijken we ook direct naar de toegankelijkheid 'Agenda 22' waarin het uitgangspunt is dat (speel)voorzieningen voor iedereen toegankelijk zijn. Verder is voor het beheer en het onderhoud van de speelplekken uiteraard het 'Besluit Veiligheid van Attractie- en speeltoestellen' van belang omdat daarin de wettelijke verplichtingen zijn opgenomen waaraan de speeltoestellen moeten voldoen.

Het beheer

Vanuit het beheerprogramma speelvoorzieningen is een meerjarenplanning voor het groot onderhoud en vervanging opgesteld. De concrete onderhoudsplannen maken we aan de hand van de jaarlijks, wettelijk verplichte veiligheidsinspecties en de technische staat van de speelvoorzieningen. De kosten voor het onderhoud worden rechtstreek in de exploitatie verantwoord. De vervanging van de speelvoorzieningen wordt gedekt door de bestemmingsreserve speeltoestellen.

Actuele ontwikkelingen

Recent heeft de gemeente Valkenswaard de Samenspeelbelofte ondertekend. Dit betekent dat we ons inzetten om speelplekken zo in te richten dat iedereen zich welkom voelt, met of zonder beperking.

In 2026 vindt de opening plaats van de nieuwe natuurspeeltuin aan de Dukaathof. De inmiddels verwijderde speelplek aan de Heggeroosstraat krijgt een nieuwe locatie tussen de nieuwbouw in, met geheel vernieuwde speeltoestellen. Daarnaast worden op meerdere plekken in de gemeente bestaande speelplekken gerenoveerd om weer te voldoen aan de kwaliteit en veiligheidseisen.

Bewegen en ontmoeten vormen een steeds belangrijker onderdeel van de openbare ruimte. Bij de renovatie van speelplekken wordt hier nadrukkelijk aandacht aan besteed. Ook bij nieuwe projecten wordt actief gevraagd om hiermee rekening te houden en – waar mogelijk – hierop in te spelen.

Speelvoorzieningen kwantitatieve en/of kwalitatieve indicatoren

Wij regelen op dit moment het beheer, het onderhoud en de vervanging van 72 speelplekken. In zijn totaliteit staan daar nu 431 openbare speel en openbare sporttoestellen in onze gemeente.

Kwantitatieve indicatoren:		
Voorzieningen	Hoeveelheid	Eenheid
Speelplekken	72	Stuks
Speeltoestellen	431	Stuks
Valondergronden	8.400	M2

Financiële consequenties:

Bedragen x € 1.000

Reserve speeltoestellen	2026	2027	2028	2029
Saldo 1 januari	211	176	161	161
Bij storting	95	95	95	95
Af beschikking	130	110	95	109
Saldo	176	161	161	147

Buitensportvoorziening Het beleidskader

De beleidsvisie Valkenswaard beweegt naar de Toekomst en de verschillende normen van het NOC*NSF en sportbonden vormen het gemeentelijk beleidskader voor de buitensportvoorzieningen.

Met het beleid zorgen we ervoor dat de accommodaties voldoen aan de maatschappelijke (breedte)sport basisnormen.

Het beheer

Het "Meerjaren Investerings Plan buitensportaccommodaties" (MIP) geeft ons een nauwkeurig inzicht in de omvang, het kwaliteitsniveau en de theoretische levensduur van onze buitensportvoorzieningen. Dit kwaliteitsniveau wordt jaarlijks gecontroleerd en waar nodig aangepast in het MIP. Uit deze gegevens blijkt duidelijk dat we, gezien over een periode van dertig jaar, gemiddeld € 500.000 per jaar nodig hebben om het gebruik van deze voorzieningen voor de toekomst te kunnen garanderen. Jaarlijks geven we via de Nota Kaders aan welke buitensportvoorzieningen in het betreffende begrotingsjaar moeten worden vervangen. Deze worden vervolgens verwerkt in de begroting.

Het Meerjaren Onderhoud Plan buitensportaccommodaties (MOP) geeft ons een exact beeld welke middelen er jaarlijks nodig zijn om via regulier en dagelijks onderhoud onze buitensportaccommodaties op het vereiste kwaliteitsniveau te houden. Wanneer we dit onderhoud niet of minder uitvoeren lopen we het risico dat de theoretische levensduur van de buitensportaccommodaties/sportvelden niet gehaald gaat worden en dat er klachten vanuit de gebruikers ontstaan.

Actuele ontwikkelingen

In 2026 worden de kunstgras voetbalvelden van SV Valkenswaard en RKVV Dommelen vervangen. De nieuwe velden krijgen een natuurlijke infill van kurk en oliefpitten. Op deze manier bereiden we ons voor op het verbod op polymere infill, dat vanaf 2031 van kracht is. De natuurgras

trainingsvelden van SV Valkenswaard staan onder zware druk door de extreem hoge bespelingsintensiteit. Zolang deze intensiteit op het huidige niveau blijft, is het cultuurtechnisch niet haalbaar om de velden in een goed bespeelbare staat te houden. Natuurgras kan onder deze omstandigheden onvoldoende herstellen, wat ten koste gaat van de kwaliteit en veiligheid van het speeloppervlak.

Buitensportvoorziening kwantitatieve en/of kwalitatieve indicatoren

Kwantitatieve indicatoren:		
Voorzieningen	Hoeveelheid	Eenheid
Buitensportvoorzieningen	67	Stuks
Verschillende sporten	22	Stuks
Aantal verenigingen +/-	28	Stuks

Financiële consequenties:

Bedragen x € 1.000

Buitenspeelvoorziening	2026	2027	2028	2029
Kredieten buitensportvoorziening	1.256	607	215	383

Tractie Het beleidskader

In het KOOR (Kwaliteit Onderhoud Openbare Ruimte) is opgenomen dat "gemiddeld B" het kwaliteitsniveau moet zijn van het onderhoud van onze kapitaalgoederen. Daarnaast zijn er diverse wetten of regelingen als de Wegenverkeerswet en het Attractiebesluit en eisen van sportbonden waarin bepalingen zijn opgenomen hoe onze kapitaalgoederen moeten worden onderhouden. In het kader van het project "Beheer op orde" hebben we een professionele beheerorganisatie ingericht die voor de uitvoering van hun werkzaamheden moet kunnen beschikken over bedrijfsvoertuigen en machines.

Het beheer

Het onderhoud aan de bedrijfsvoertuigen en machines wordt voor een groot deel verricht door eigen personeel in onze garage. Jaarlijks moeten er ook voertuigen en machines worden vervangen. Hiervoor hebben we de bestemmingsreserve "tractie ruimtelijk beheer" ingesteld. Naast de bedrijfsvoertuigen en machines van het team B&U zijn hierin ook de voertuigen van de bodes en boa's opgenomen. Het college stelt jaarlijks het benodigde vervangingsbudget ter beschikking vanuit deze reserve.

Actuele ontwikkelingen

Het tractiebestand is afgestemd op de nieuwe beheerorganisatie. Dankzij de aanschaf van een graafmachine kunnen veel extra werkzaamheden voortaan door onze eigen buitendienst worden uitgevoerd. Naar verwachting leidt dit vanaf 2026 tot kostenbesparingen op het gebied van inhuur van materieel en personeel.

Sinds eind 2019 maken we gebruik van blauwe diesel (HVO-50), een milieuvriendelijker alternatief voor traditionele diesel. Al sinds 2015 zetten we actief in op de verduurzaming van ons tractiebestand.

In 2026 worden verdere stappen gezet in deze verduurzaming: twee dieselmotoren worden vervangen door elektrische exemplaren, en ook een tractor en het gladheidsbestrijdingsmaterieel worden vernieuwd. Daarnaast zal vanaf 2026 de nieuwe zoutsilo in gebruik worden genomen, wat bijdraagt aan een efficiëntere en milieuvriendelijkere werkwijze.

In 2024 hebben het tractiebeheerplan 2025-2028 opgesteld. Dit tractiebeheerplan vormt de kern van onze strategische benadering voor de instandhouding en verduurzaming van ons tractiebestand. Ook zijn de kostprijzen bijgesteld naar de huidige marktprijzen.

Tractie kwantitatieve en/of kwalitatieve indicatoren

Kwantitatieve indicatoren:		
Voorzieningen	Hoeveelheid	Eenheid
Bestel/bakwagens	21	Stuks
Vrachtwagens	1	Stuks
Veegwagens	2	Stuks
Overig rijdend materieel	14	Stuks
Werktuigen	41	Stuks
Gladheidbestrijdingsmachines	19	Stuks
Overige tractie gereedschappen	18	Stuks

Financiële consequenties:

Bedragen x € 1.000

Reserve tractie	2026	2027	2028	2029
Saldo 1 januari	502	551	376	274
Bij storting	277	277	277	277
Af beschikking	228	452	379	177
Saldo	551	376	274	374

Financiering

Inleiding

In de paragraaf financiering wordt de treasuryfunctie van de gemeente in beeld gebracht. De treasuryfunctie bestaat uit de taken financiering, cashmanagement en renterisicobeheer en voorziet de organisatie in de behoefte aan vreemd vermogen tegen zo laag mogelijke kosten. Er zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie budgettaire gevolgen verbonden, onder meer afhankelijk van het risicoprofiel. Onder de functie valt ook het garanderen van geldleningen door derden.

Beleid

We streven ernaar om de gemeentelijke inkomsten en uitgaven op een optimale wijze te financieren. Dit betekent dat er structureel gekeken wordt naar wijze waarop invulling geven aan de financieringsfunctie. Dit doen we met interne financieringsmiddelen (eigen vermogen) ofwel met externe financieringsmiddelen (opgenomen geldleningen).

Hierbij zijn er op basis van de wet FIDO drie wettelijke normen waar de gemeente aan moet voldoen:

- Tijdelijke overtollige middelen moeten worden aangehouden in de schatkist;
- Bij het aantrekken van kortlopende leningen mag het gemiddelde saldo de kasgeldlimiet niet overstijgen;
- Het saldo van aflossingen en renteherzieningen op de bestaande portefeuille langlopende leningen mag niet hoger zijn dan de renterisiconorm.

Voor het aantrekken van leningen wordt niet gekeken naar een specifiek investeringsproject, maar naar de gehele financieringsfunctie van de gemeente. Dit is ook wel een zogenoemde totaalfinanciering. Kenmerkend hierbij is dat er geen één-op-één relatie leggen is tussen de investering en de financiering. Het systeem van totaal-financiering maakt optimale benutting van externe financieringsbronnen mogelijk. We proberen leningen tegen zo laag mogelijke kosten aan te trekken en tegelijkertijd de renterisico's te beheersen.

Door de rekening-courantovereenkomst en kasgeldleningen kunnen we de tussentijdse schommelingen in de financieringspositie opvangen. Bij benutting van de kasgeldfaciliteiten hebben we afgewogen of en wanneer omzetting in een vaste geldlening noodzakelijk is.

Schatkistbankieren

De Wet HOF verplicht alle lagere overheden om geldelijke overschotten bij het ministerie van Financiën te beleggen. Hiermee wordt het overheidstekort binnen de grenzen van de Europese doelstellingen gehouden. Hiermee is het voor de gemeente niet mogelijk om haar middelen in andere fondsen of derivaten belegd kunnen worden. Hiervoor is een drempelbedrag opgenomen waarboven gemeenten hun gelden moeten afkomen door middel van schatkistbankieren. Tot een begrotingstotaal van € 500 miljoen is het drempelbedrag 0,75% van het begrotingstotaal (met een minimum van € 250.000). Voor de gemeente Valkenswaard met een begrote lasten in 2026 van € 116.535.000 bedraagt het drempelbedrag € 874.000. Bedragen die deze norm overschrijden worden automatisch afgeroomd naar de schatkist. Op het moment dat er weer middelen nodig zijn op de gemeentelijke rekening, worden deze gelden teruggestort.

Renterisico's op kortlopende schuld; de kasgeldlimiet

De gemeente mag hier activiteiten niet onbeperkt financieren met kort geld. In de wet FIDO is hiervoor een kasgeldlimiet opgenomen. Hiermee wordt een maximum gesteld aan de kortlopende schuld. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van de primitieve begroting. Voor 2026 is deze limiet € 9.905.000. We sturen op een korte schuld van ongeveer € 9.500.000, zodat we ruimte hebben om onder de kasgeldlimiet te blijven en nog steeds flexibel kunnen inspelen op ontwikkelingen. De

kasgeldlimiet mag niet meer dan drie achtereenvolgende kwartalen overschreden worden. De toezichthouder toets hier ook op.

Renterisico's op vaste schuld; renterisiconorm

De renterisiconorm houdt in dat niet meer dan 20% van de begrotingsomvang van een jaar aan een renteherziening en herfinanciering onderhevig mag zijn. Deze norm is ingesteld om een stabiele rentelast over de komende jaren te bewerkstelligen. Op een begrotingstotaal van ca. € 116 miljoen bedraagt de renterisiconorm van 20% een bedrag van € 23 miljoen. Alle lopende door de gemeente afgesloten vaste geldleningen hebben momenteel een vast rentepercentage gedurende de gehele looptijd (geen renterisico). Hiermee blijft de gemeente Valkenswaard ruim binnen de risiconorm van 20%, zoals ook weergegeven in onderstaande tabel.

Rente

Rente is een onderdeel van de kostprijs van een product. Vandaar dat rentelasten toegerekend worden aan producten. Het rentebedrag dat wordt toegerekend aan een investering is de uitkomst van de boekwaarde x het rekenrente percentage. De hoofdregel is dat er geen rente tijdens vervaardiging van een actief wordt geactiveerd: dus geen opname in de kostprijs. Pas vanaf het moment van ingebruikname van een investering worden rentelasten toegerekend aan het product waarvoor het actief wordt gebruikt. Uitzondering op deze hoofdregel betreft de uitgaven in de bouwgrondexploitatie. Om de kosten van het kapitaalbeslag in de kostprijs op te nemen wordt zowel over de boekwaarde per 1 januari van het dienstjaar als over de uitgaven dan wel de inkomsten in de loop van het dienstjaar rente berekend.

Rentetoerekening

De rentetoerekening naar producten dient te gebeuren op basis van de daadwerkelijke te betalen rente. Hierbij wordt geen gebruik gemaakt van de rekenrente, volgens de voorschriften in het BBV.

Vanaf begroting 2025 is ervoor gekozen om niet meer te werken met bespaarde rentes op eigen vermogen en voorzieningen. Hiermee worden de aanbevelingen van het BBV gevolgd.

De rentetoerekening voor 2026 ziet er als volgt uit:

Schema rentetoerekening begroting 2026				
Kostprijs treasury				
A	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	+	€	
				1.083.154
A	Overige rente			0
B	De externe rentebaten	-		30.000
		/-		
Saldo rentelasten en rentebaten				€ 1.053.154
Directe toe te rekenen rente				
C	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-	€	
		/-		31.977
C	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-	0	
		/-		
				€ -31.977
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente				€ 1.021.177
Bespaarde rente				
D	Rente over eigen vermogen	+	€ -	
D	Rente over voorzieningen	+	€ -	
				€ -
Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente				€ 1.021.177
E	De aan taakvelden toe te rekenen rente (renteomslag van 1%)	-	€	
		/-		1.607.435
F	Resultaat (incl. bespaarde rente) - fictief			€ 586.258

Financieringssaldo

De financieringsbehoefte is het bedrag aan liquide middelen dat de gemeente moet aantrekken om voldoende middelen te hebben om alle voorgenomen plannen, zoals opgenomen in de begroting, uit te kunnen voeren en de aflossingen (van bestaande leningen) op te vangen.

Het financieringssaldo geeft aan met welk bedrag het vreemd vermogen in een jaar zal toenemen (bij een financieringstekort, als de inkomsten lager zijn dan de uitgaven) of zal afnemen (bij een financieringsoverschot, als de inkomsten hoger zijn dan de uitgaven).

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Inkomsten	117.822	117.755	117.597	120.773
Totale uitgaven	116.535	116.785	119.159	121.593
Aflossingen	4.890	3.690	3.550	3.470
Financieringssaldo	-3.603	-2.720	-5.112	-4.290

Kredietrisico

De omvang van de kredietrisico's op verstrekte geldleningen in 2026 is opgenomen in de volgende tabel:

Omschrijving	Percentage	Hypothecaire zekerheid	Te verwachten restantschuld per 01-01-2026
Financiële instelling met een A rating of hoger	1%	Zonder	32
Overige toegestane instellingen	99%	Ja	2.701
Niet toegestane instellingen	-	Zonder	-
Totaal	100%		2.733

Het kredietrisico bij de financiële instellingen met een A rating of hoger betreffen de uitzettingen die bij de BNG uitstaan. De overige toegestane instellingen waarbij een kredietrisico aanwezig is zijn de verstrekte leningen voor de Groene Zone (zonnepanelen) en de Startersleningen (SvN).

Bedrijfsvoering

Inleiding

De wereld en daarmee onze opgaven veranderen in een vlot tempo. Dit vraagt meebewegen en meegroeien van onze organisatie. Onze samenwerkingspartners en inwoners mogen dit ook van ons verwachten. Als gemeente maken we ons zowel sterk voor het algemeen belang als voor de behoeften van kleinere groepen in de samenleving. Dat dienstverlenend karakter moeten we laten zien aan de inwoners, organisaties en partners met wie wij samenwerken.

Toekomstvisie

De Toekomstvisie 2040 is ons kompas. Hiermee sturen we op wat voor gemeente we willen zijn in 2040. De Toekomstvisie 2040 heeft twee pijlers: 'Kwaliteit van leven in Valkenswaard' en 'FF offline in Valkenswaard.' Dat is onze focus.

Programma OO

Programma Organisatieontwikkeling

Het programma Organisatieontwikkeling bestaat uit vier onderdelen, zie bovenstaande afbeelding. Het onderdeel Opgaven Kaderen omvat het in samenhang oppakken van de grote opgaven waaronder sturingsfilosofie, participatie, dienstverlening, omgevingswet, beleidskader sociaal domein en AI. Arbeidsmarktstrategie omvat het profileren als aantrekkelijk werkgever en de wervingsaanpak met als doel het vinden van talenten. In het onderdeel Binden en boeien staan de medewerker en zijn of haar ontwikkeling centraal, maar ook een goede onboarding, waardering en werk in balans. Interne communicatie en een inspirerende werkomgeving zijn projecten die raken aan dit programma onderdeel. En het onderdeel Organisatie Inrichten omvat de bestuurlijke samenwerking, integraal werken en hoe we intern samenwerken. Opgavegericht werken, data gedreven werken, innovatie en P&C cyclus raken aan dit programma onderdeel.

Het programma Organisatieontwikkeling sluit aan op de Toekomstvisie. Waar de Toekomstvisie aangeeft wie of wat we straks willen zijn, geeft dit programma aan hoe we dat willen realiseren. Alle projecten die onder de vier programma onderdelen vallen, dragen bij aan het realiseren van de Toekomstvisie.

Samenwerking met partners en binnen de regio

Samenwerking met onze partners en binnen de regio is van belang. We zijn continu in verbinding en in gesprek met onze omgeving. Samen met onze inwoners, onze (regionale) samenwerkingspartners en andere overheden werken we aan de doelen uit de Toekomstvisie. We zijn daarbij Altijd Open, we luisteren naar onze inwoners en partners. We denken mee en maken mogelijk, omarmen nieuwe en andere ideeën bij alles wat er in onze samenleving speelt. Participatie is en blijft een sleutelwoord. Het blijft belangrijk dat we de samenwerking vanaf het begin opzoeken.

Ook regionaal liggen er kansen om ons te profileren. We kijken daarbij niet enkel naar wat de regio ons biedt, maar nadrukkelijk ook naar wat wij de regio kunnen bieden. We hebben toegevoegde waarde aan de Brainportregio en zetten hierop in, in de manier waarop we samenwerken met de regio. Onze toekomstvisie, met de pijlers Kwaliteit van leven in Valkenswaard en FF offline in Valkenswaard, en de regionale ontwikkelstrategie bieden daar de handvatten voor.

Personeel & Organisatie

Vooruitkijkend naar 2026 ligt de focus op het versterken van personeelsbehoud en het beheersen van uitstroom. In 2026 zetten we extra in op het begrijpen en beperken van vrijwillige uitstroom, onder meer door extra aandacht voor exitgesprekken.

Daarnaast blijven we actief sturen op het verzuimcijfer. De positieve trend in de afgelopen periode vormt hiervoor een solide basis. Voor 2026 blijven we inzetten op behoud, of waar mogelijk verdere daling, van dit cijfer. Door krapte op de arbeidsmarkt en vergrijzing blijft de vraag naar gespecialiseerd personeel hoog. We investeren in employer branding, moderne wervingsmethoden en medewerkersbehoud via opleidingen, interne doorgroei en vitaliteitsbeleid. Hiermee wordt gepoogd de afhankelijkheid van inhuur te beperken.

In aantal FTE

Team	2024 Realisatie	2025 Begroot	2026 Begroot
Griffie	2,28	2,57	2,57
Directie/staf	6,56	7,56	8,23
Klantcontact Burgers (KCB)	12,04	26,12	27,12
Klantcontact Omgeving (KCO)	23,92	23,73	24,74
Klantcontact Zorg (KCZ)	27,94	27,94	27,94
Beheer & Uitvoering (B&U)	43,69	43,71	43,71
Sociaal en Economisch Beleid (SEB)	30,22	31,22	32,44
Ruimtelijk Beleid (RB)	34,92	34,48	34,48
Projecten & Programma's (P&P)	12,8	13,73	16,15
Toegestane formatie-omvang per 1 januari begrotingsjaar	194,37	211,06	217,38
Centrum voor muziek en dans (CMD)	9,58	9,74	10,14

Bovenstaande tabel heeft peildatum juli 2025. De mutaties in FTE van 2025 naar 2026 zijn reeds al bij raadsbesluit vastgesteld. Aanvullende mutaties op de formatie zijn opgenomen in de ontwikkelingen per programma.

Personeelsopbouw

Leeftijd	Percentage van totaal
19-20 jaar	1,19 % (3)
21-30 jaar	9,49% (24)
31-40 jaar	21,34% (54)
41-50 jaar	21,34% (54)
51-60 jaar	28,85% (73)
61 en ouder	17,79 (45)
	100% (253)

Bovenstaande tabel heeft peildatum september 2025.

In het overzicht met betrekking tot de personeelsopbouw zijn het CMD, B&W en gemeenteraad niet meegenomen.

Uitgangspunten tijdelijke inhuur

De inzet van externe medewerkers wordt bepaald op basis van een aantal uitgangspunten:

- Incidenteel werk, waaronder projecten;
- Tijdelijk extra capaciteit;
- Specifieke vaardigheden gezien de ontwikkeling van de organisatie;
- Externe deskundigheid;
- Vervanging bij ziekte;
- Moeilijk in te vullen vacatures door krapte arbeidsmarkt.

Ziekteverzuim

In 2024 (meetpunt hele jaar 2024) was het ziekteverzuim 5,26 procent en de meldingsfrequentie bedroeg 0,73. Het ziekteverzuim is licht gestegen ten opzichte van het jaar 2023 (ziekteverzuim 2023: 4,94 procent), de meldingsfrequentie is gelijk gebleven (meldingsfrequentie 2023: 0,73). Het verzuimpercentage A&O cijfer 2024 van gemeenten 20.000-50.000 is 6,7 procent, dat betekent dat de gemeente Valkenswaard een flink lager verzuimpercentage heeft. De meldingsfrequentie is laag in vergelijking met vergelijkbare gemeenten.

Preventief wordt ingezet op het dreigend vermijdbaar verzuim op dezelfde doeltreffende wijze voortzetten en ernaar streven om het verzuimcijfer niet verder op laten lopen. In 2026 willen we deze lijn doorzetten.

Ontwikkelingen in de bedrijfsvoering – GRSA2

In september 2024 heeft het bestuur besloten om de GRSA2 te voorzien van een financiële impuls en een aantal noodzakelijke ontwikkelingen vastgesteld. Deze hebben een plek gekregen in de eerste begrotingswijziging 2025 en zullen ook in 2026 een effect hebben op de bedrijfsvoering. Voor 2026 zullen de wettelijke en autonome ontwikkelingen zoals de WMEBV (Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer) en NIS/BIO2 (cybersecurity- en informatiebeveiligingsrichtlijnen) worden vormgegeven. Thema's als digitale transitie en volwassenheid, communicatie en arbeidsmarktkrapte behoeven blijvende aandacht.

In 2026 ligt de focus op zowel uitvoering als verdere organisatieontwikkeling. De prioritering hiervan wordt gezamenlijk bepaald. Hiervoor is een incidenteel budget opgenomen voor opleiding en ontwikkeling. Hoewel de dienstverlening over het algemeen op orde is, zijn er verbeterkansen bij de klantteams, met name binnen de teams financiën en audit & control. Met het ontwikkelplan en de vier harmonisatiethema's, die voor een deel doorlopen in 2026, wordt gepoogd de dienstverlening te optimaliseren.

Informatiebeveiliging - GRSA2

De gemeente wil een betrouwbare en digitaal weerbare overheid zijn. Door de groeiende afhankelijkheid van digitale processen binnen samenleving en bedrijfsvoering, neemt het belang van informatiebeveiliging en privacy sterk toe. Cyberdreigingen worden geavanceerder, wat vraagt om continue investering in zowel technische beveiliging als bewustwording onder medewerkers. De Europese NIS2-richtlijn en de toekomstige Nederlandse Cyberbeveiligingswet (verwacht in 2026) stellen hogere eisen aan de digitale weerbaarheid van overheden. Binnen de A2-gemeenten richten we ons daarom op de volgende vijf speerpunten voor 2026:

1. Vormgeven aan cyclisch risicomanagement op het vlak van informatiebeveiliging om aantoonbaar te voldoen aan een passend beveiligingsniveau.
2. Beveiligingsaspecten op het gebied van personeel, toegangsbeleid en beheer van assets.
3. Bedrijfscontinuïteit, zoals back-up beheer en noodvoorzieningen plannen.
4. Incidentbehandeling, het opstellen van een incident response plan.
5. Bewustwording, cyberhygiëne en trainingen op het gebied van cyberveiligheid. Deze vijf speerpunten implementeren we binnen de organisaties en dienen structureel geborgd te worden. De gemeente legt over informatiebeveiliging en privacy horizontaal verantwoording af aan de gemeenteraad en verticaal aan toezichthouders van de Rijksoverheid. Dit gebeurt via de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) methodiek, die aansluit op de planning- en controlcyclus van de gemeente.

W&I- GRSA2

Naast de reguliere dienstverlening vanuit Werk en Inkomen zijn er een aantal wettelijke ontwikkelingen die vormgegeven dienen te worden per 2026. Dit zijn: Participatiewet in Balans. Het wetsvoorstel Participatiewet in Balans is in behandeling bij de Eerste Kamer en heeft als beoogde ingangsdatum 1 januari 2026. De wet moet zorgen voor een eenvoudiger en menselijkere uitvoering, met meer ruimte voor maatwerk en herstel van de balans tussen rechten en plichten. Het voorstel bevat ruim twintig maatregelen die op korte termijn uitvoerbaar zijn. Hoewel de exacte gevolgen voor de uitvoering nog niet duidelijk zijn, is het aannemelijk dat de invoering effect zal hebben op werkprocessen en benodigde capaciteit. De GRSA2 bereidt zich hierop samen met de drie A2-gemeenten voor.

Inburgering

De inzet op inburgering binnen Werk & Inkomen is afhankelijk van de taakstelling statushouders, die jaarlijks fluctueert. Ook de beschikbaarheid van huisvesting per gemeente beïnvloedt de werkdruk. Zodra een statushouder is toegewezen, start W&I met het traject rondom scholing, participatie en re-integratie. Deze schommelingen zorgen voor piek- of dalbelasting in de uitvoering. De financiering wordt achteraf vastgesteld op basis van het werkelijk aantal inburgeringsplichtigen per gemeente, wat vraagt om een flexibele inzet van personeel en middelen.

Lokale toegang in het sociaal domein bij 3 gemeenten

Toegang gaat over de manier waarop mensen kunnen aankloppen bij de gemeente met vragen om ondersteuning in het dagelijks functioneren. Gemeenten hebben, ieder op hun eigen manier, hun toegang al grotendeels goed geregeld. Dit sluit echter niet altijd goed aan bij inwoners waarbij sprake is van meervoudige ondersteuningsbehoeften, met een levenslange of levensbrede hulpvraag en/of die in een complexe situatie zitten. In 2026 wordt verder ingezet om deze toegang te verstevigen en de ondersteuning in het sociaal domein te blijven bieden.

Vooruitblik GRSA2

Voor 2026 ligt de focus op de uitvoering van wettelijke en autonome ontwikkelingen, verdere doorontwikkeling en optimalisatie van de dienstverlening. Met gerichte investeringen in personeel en een efficiënte inzet van capaciteit wil de GRSA2 de organisatie verder versterken. Daarnaast wordt ingezet op structurele verbeteringen om de bedrijfsvoering toekomstbestendig en wendbaar te houden.

Wet open overheid (Woo)

Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De Woo is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en regelt het recht op informatie over wat de overheid doet, hoe ze dat doet en waarom. Deze publieke informatie wordt openbaar gemaakt uit eigen beweging (actieve openbaarmaking) of naar aanleiding van een verzoek (passieve openbaarmaking). De Woo heeft tot doel om overheden en semioverheden transparanter te maken. Het op orde brengen van de informatiehuishouding is in dit kader van essentieel belang.

Actieve openbaarmaking

De Woo verplicht gemeentelijke overheden om -gefaseerd door middel van tranches- elf informatiecategorieën actief openbaar te maken. De A2 Samenwerking heeft hier een project voor ingericht. De projectleider zal gaandeweg het project ook de rol van Woo-coördinator vervullen.

In de tweede helft van 2022 is het ambitieniveau vastgesteld op plus. Valkenswaard wil uiteindelijk het Zweeds model hanteren. Dat wil zeggen dat alles openbaar is, tenzij. Er wordt dan bijvoorbeeld ook onderliggende informatie openbaar gemaakt, of er wordt informatie gedeeld die buiten de verplichte informatiecategorieën liggen.

Wat willen we bereiken?

- In 2025 en 2026 wordt verder gewerkt aan het optimaliseren van werkwijzen en systemen.
- Voldoen aan de wettelijke verplichting om de informatiecategorieën uit de Woo actief openbaar te maken. De gemeente Valkenswaard voldoet per 1 november 2024 aan de eerste tranche van de Woo. In het laatste kwartaal van 2025 zullen de informatiecategorieën uit de tweede tranche van de Woo wettelijk verplicht worden. De publicatie van de informatiecategorieën uit de derde tranche zal naar verwachting in 2026 verplicht worden gesteld.
- Stappen zetten in het verder op orde brengen van de informatiehuishouding. Het betreft hier de opslag, het beheer en de verstrekking van gegevens binnen een organisatie. Dit moet goed georganiseerd zijn, zodat iedereen snel toegang heeft tot de benodigde informatie.
- Meer bewustwording bij medewerkers, leidinggevenden, burgemeester en wethouders en gemeenteraad over het belang van een goede informatiehuishouding zodat het doel van een transparante overheid met een goede toegang tot overheidsinformatie kan worden bereikt. De nieuwe projectleider krijgt hierin een belangrijke rol.

Financiën

De financiële gevolgen van de implementatie en uitvoering van de Woo zijn door het Rijk gecompenseerd met zowel incidentele als structurele middelen. De incidentele middelen zijn bestemd voor het verbeteren van systemen, het opleiden van medewerkers en het aanpassen van processen en de organisatie. De structurele middelen zijn bedoeld voor de actieve openbaarmaking van de informatiecategorieën zoals genoemd in de Woo, het aanwijzen van een contactfunctionaris en het beheer en onderhoud van systemen. Van deze middelen is een deel ingezet voor personeel en het publicatieportaal. De overige middelen berusten bij de gemeenten en zullen te zijner tijd aangewend moeten worden voor verdere implementatie van de Woo.

Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Valkenswaard heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen van de gemeente. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie, waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. De tegenhanger is dat bepaalde vormen van samenwerking ook risico's met zich meebrengen. Denk hierbij aan bestuurlijke en politieke risico's, maar ook aan financiële risico's.

Overzicht bijdrage verbonden partijen

In onderstaande tabellen worden alle verbonden partijen behandeld. Voor zover definitieve jaarrekeningen nog niet beschikbaar zijn, zijn conceptcijfers ingevuld, dan wel n.n.b. (nog niet bekend).

Bedragen x € 1.000

Verbonden Partij	Bijdrage 2026
Gemeenschappelijke regelingen	
Samenwerkingsverband A2 gemeenten (GRSA2)	12.904
Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)	598
Metropoolregio Eindhoven (MRE)	534
Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost (GGD)	1.421
Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven (Ergon)	5.835
Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)	2.198
Cure	4.274
	27.764
Overige verbonden partijen	
BGTS Groote Heide	54
BNG Bank	-
	54
Totaal	€ 27.818

Overzicht verbonden partijen

Verbonden partij	Programma	Vorm van belang	Omvang belang	Financiële bijdrage 2026 (* € 1.000)	Eigen vermogen 01-01-2026 (* € 1.000)	Eigen vermogen 31-12-2026 (* € 1.000)	Vreemd vermogen 01-01-2026 (* € 1.000)	Vreemd vermogen 31-12-2026 (* € 1.000)	Risico's	Verwacht resultaat (* € 1.000)
Samenwerking A2 gemeenten (GRSA2)	Overhead	GR	47,90%	12.904	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	Zoals in de gemeenschappelijke regeling is aangegeven ligt het financiële risico bij de deelnemende gemeenten. Jaarlijks wordt het financiële resultaat van de GRSA2 met de gemeenten verrekend. Via de Berap van de GRSA2 wordt jaarlijks een zo goed mogelijke voorspelling van dit resultaat gegeven, zodat dit bedrag opgenomen kan worden in de P&C producten van de deelnemende gemeenten.	kostendekkend

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)	Samen recreëren wij in Valkenswaard	GR	2,50%	598	3.739	3.589	4.717	4.717	De ODZOB actualiseert tweemaal per jaar haar risico- inventarisatie. Het totaal van de gekwantificeerde risico's bedraagt € 1,6 miljoen. De belangrijkste risico's waarmee de ODZOB momenteel rekening houdt: 1. Ransomware (informatieveiligheid) 2. Niet kunnen beschikken over voldoende en gekwalificeerd personeel, zowel vast als inhuur 3. Te lage productiviteit, niet veroorzaakt door ziekteverzuim. De algemene reserve van de ODZOB bedraagt ultimo 2024 € 2.000.000, dat is meer dan het totaal van de gekwantificeerde risico's.	kostendekkend
Metropoolregio Eindhoven (MRE)	Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	GR	De MRE rekent met een bijdrage voor Regionale opgaven, Brainport Development, het SRE Stimuleringsfonds en het Regionaal Historisch Centrum	534	20.247	19.859	21.938	20.849	De belangrijkste risico's waarmee de MRE momenteel rekening houdt. 1. Onvoldoende middelen en capaciteit voor de uitvoerende taken uit het samenwerkingsakkoord 2023- 2026 (Regiodeal, Ruimte en wonen, schaa sprong, Brede welvaart). 2. Doelvermogen ontoereikend voor eeuwigdurende nazorg 3. Niet kunnen invullen van vacatures waardoor externe inhuur noodzakelijk is. De huidige stand van algemene reserve van de MRE is voldoende om deze risico's af te dekken.	kostendekkend

Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost (GGD)	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	GR	De bijdrage aan de GGD bestaat uit een reguliere bijdrage op basis van een tarief per inwoner en een marktconform tarief voor de plustaken	1.421	5.650	5.590	27.808	26.220	De belangrijkste risico's waarmee de GGD momenteel rekening houdt: 1. De omvang van het weerstandsvermogen neemt de laatste jaren weer toe maar is nog niet geheel in overeenstemming met de geraamde risico-inventarisatie. Het totaal van de gekwantificeerde risico's bedraagt € 4,9 miljoen. De algemene reserve ultimo 2024 is € 4,05 miljoen 2. Toenemende arbeidsmarktkrapte bij specifieke functies betekent dat vaker tijdelijk een andere invulling van de taakuitvoering moet worden georganiseerd. 3. Risico op beveiligingsproblemen 4. Risico op meer werk en kosten op langere termijn als gevolg van een verslechterde algemene gezondheidssituatie van de burgers in onze regio.	kostendeckend
--	---	----	--	-------	-------	-------	--------	--------	---	---------------

Werkvoorzieningsschap regio Eindhoven (Ergon)	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	GR	De middelen die de gemeente Valkenswaard van het rijk ontvangt voor de uitvoering van WSW-taken worden doorbetaald naar Ergon	5.835	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	De belangrijkste risico's waarmee de Ergon momenteel rekening houdt: 1. Macrobudget WSW 2. Inhuur als gevolg van lage instroom Participatiewet 3. Wegvallen opdrachtgevers 4. Loonstijgingen en stijging overige kosten die niet kunnen worden doorbelast De algemene reserve van Ergon bedraagt na resultaatbestemming per 31 december 2023 € 9,4 miljoen. Deze reserve dient als weerstandsvermogen om risico's financieel op te vangen. Rekening houdend met kans en impact van de risico's is de vastgestelde hoogte van het weerstandsvermogen afdoende.	kostendeekkend
---	------------------------------------	----	---	-------	--------	--------	--------	--------	---	----------------

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)	Samen in dienst van Valkenswaard	GR	3,78%	2.198	2.557	687	47.350	47.290	De belangrijkste risico's waarmee de VRBZO rekening houdt: 1. Kosten grootschalige of langdurige crisis of incident 2. Huisvesting gebruikersonderhoud en duurzaamheid 3. Eigen risicodragers WW 4. Kosten die voortvloeien t.b.v. bedrijfskritische continuïteit. Op basis van de gekwantificeerde actuele risico's is de benodigde weerstandscapaciteit bepaald op € 4,7 miljoen. De benodigde weerstandscapaciteit ligt boven het weerstandsvermogen van € 3,2 miljoen. Het is niet reëel dat bovengenoemde risico's zich gelijktijdig in geraamde omvang voordoen. Daarmee achten we het acceptabel dat niet alle risico's via de algemene reserve zijn afgedekt. Ook zijn de kans en impact van enkele risico's lastig om in te schatten. In het uiterste geval zal VRBZO terugvallen op de gemeente om de kosten te dekken.	kostendeekkend
---	--	----	-------	-------	-------	-----	--------	--------	--	----------------

Cure	Samen in dienst van Valkenswaard	GR	8,50%	4.274	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	Cure heeft geen weerstandsvormogen opgebouwd. De systematiek van kostprijsbegroting staat dit niet toe. Mogelijke schade en risico's van materieel belang kunnen niet binnen de eigen weerstandscapaciteit worden opgevangen. Jaarlijks wordt er afgerekend met de gemeente. In de begroting heeft Cure een post onvoorzien opgenomen om autonome externe ontwikkelingen op te vangen (2026 € 396.000)	kostendekkend
BGTS Groote Heide	Samen recreëren wij in Valkenswaard	Overig	20%	54	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	De BGTS Groote Heide heeft een beperkt budget en beperkte eigen personeelsformatie waarmee de taken en doelen mee moeten worden gerealiseerd. De deelnemende gemeenten moeten ieder 2 x 0,3 fte menskracht leveren. Dat gebeurt niet altijd ofwel niet altijd met de juiste medewerkers waar qua kennisachtergrond en competenties behoefte aan is. De omvangrijke Interegsubsidie vraagt om een goede beheerorganisatie voor deze opgave. Die is deels ingevuld met professionele inhuur en deels eigen bezetting	kostendekkend

BNG Bank	Overhead	Overig	0,02%	0	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	Er zijn geen concrete risico's bij de verbonden partij. De dividenduitkering vindt plaats op basis van de jaarlijkse winst, waarmee er enige onzekerheid is over de hoogte van het rendement	n.v.t.
----------	----------	--------	-------	---	--------	--------	--------	--------	--	--------

Grondbeleid

Inleiding

De doelstellingen, werkwijzen en instrumenten van het grondbeleid liggen vast in de Nota Grondbeleid, vastgesteld op 16 mei 2024. Het uitgangspunt hierbij is het voeren van een dynamisch grondbeleid. Dit betekent dat wij onze gemeentelijke rol bij een ruimtelijk initiatief bepalen door de maatschappelijke- en financiële waardecreatie en de risico's die het initiatief met zich meebrengt af te wegen.

Parameters

Bij het opstellen van de calculaties is uitgegaan van onderstaande parameters:

Daar waar onderliggende contracten zijn afgesloten worden de indexen van deze contracten gevolgd.

Parameters calculaties	
- Rente	1%
- Disconteringsvoet (verplicht conform BBV)	2%
- Kostenstijging 2026 en 2027	4%
- Kostenstijging 2028 en verder	2%
- Opbrengstenstijging 2026-2027	1%
- Opbrengstenstijging 2028 en verder	2%

Prognose uitgave en inkomsten grondexploitaties

Jaarlijks worden de lopende bouwgrondexploitaties (grexen) geactualiseerd. Het proces van de actualisatie valt samen met het proces van de jaarrekening. Alle genoemde einddatums van de grexen zijn gebaseerd op de actualisatie van de grexen zoals die zijn gepresenteerd in de jaarrekening 2024. De eerstvolgende actualisatie vindt plaats ten behoeve van de vaststelling van de jaarrekening 2025.

Op basis van de calculaties verwachten we de volgende mutaties in de komende jaren bij de 6 grondexploitaties die in exploitatie zijn. Hierbij is in 2 tabellen inzicht gegeven in de uitgaven en inkomsten die we verwachten. Ook het einde van de looptijd van de betreffende plannen zijn in deze tabellen weergegeven. Op basis van de huidige inzichten worden in 2027 de laatste inkomsten en in 2029 de laatste uitgaven verwacht. De laatste grondexploitatie wordt naar verwachting in 2029 afgesloten

Verwachte uitgaven per jaar x € 1.000

Plan	Eind looptijd	2026	2027	2028	2029
Scottstraat	2028	208	264	81	0
Lage Heide totaal	2026	298	0	0	0
Jasmijn/Hazelaar	2026	538	0	0	0
LS ten Broekstraat	2029	139	128	19	382
Keizerstraat-Venbergseweg	2027	212	344	0	0
Wilde Wingerd	2026	22	0	0	0
Totaal		1.417	736	101	382

Verwachte inkomsten per jaar x € 1.000

Plan	Eind looptijd	2026	2027	2028	2029
Scottstraat	2028	0	389	0	0
Lage Heide totaal	2026	0	0	0	0
Jasmijn/Hazelaar	2026	938	0	0	0
LS ten Broekstraat	2029	0	1.759	0	0
Keizerstraat-Venbergseweg	2027	1.355	-13	0	0
Wilde Wingerd	2026	0	0	0	0
Totaal		2.293	2.136	0	0

Verwachte winstnemingen

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2024 zijn de tussentijdse winsten voor dat boekjaar bepaald volgens de 'percentage of completion'-methode (POC) en toegevoegd aan de Reserve Grondexploitaties. Deze methode is verplicht volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De geprognosticeerde winsten voor de komende jaren zijn ook op basis van deze methodiek berekend.

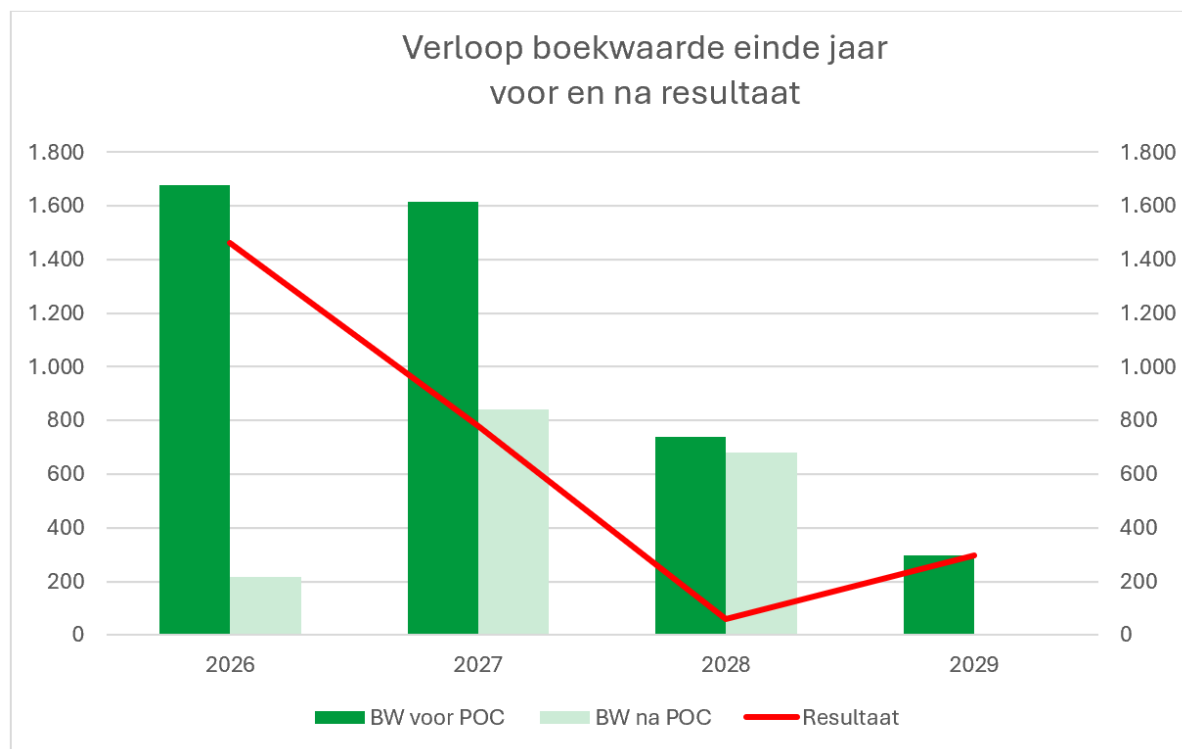
Voor komende jaren verwachten we de volgende (tussentijdse) winstnemingen.

Verwachte resultaten per jaar x € 1.000

Plan	Eind looptijd	2026	2027	2028	2029
Scottstraat	2028	67	190	35	0
Lage Heide totaal	2026	59	0	0	0
Jasmijn/Hazelaar	2026	1.078	0	0	0
LS ten Broekstraat	2029	0	442	23	298
Keizerstraat-Venbergseweg	2027	252	146	0	0
Wilde Wingerd	2026	5	0	0	0
Totaal		1.462	778	58	298

Verloop boekwaarde

Op basis van bovenstaande tabellen geeft dit het volgende beeld van het verwachte verloop van de totale boekwaarde. Dit vóór en ná het nemen van de verwachte winstnemingen.

Risicoanalyse

De risicoanalyse voor de lopende grondexploitaties vindt plaats op basis van een aantal uitgangspunten. Deze zijn door de raad vastgesteld op 24 februari 2022 en zijn als volgt:

- 5% van de nog te maken kosten;
- 5% van de nog te realiseren inkomsten;
- De kans dat deze risico's zich tegelijk voordoen stellen we op 90%|
- Inschatting gevolgen vennootschapsbelasting;
- Garantie grondprijsverlaging tot 1-4-2026 conform raadbesluit 2e actualisatie bouwgrondexploitaties 2015;
- Reservering fondsafdrachten;
- Reservering risico prijsgarantie Lage Heide.

Bij de laatste actualisatie van de grondexploitaties en daarmee de actualisatie van de risicoanalyse is de omvang van de benodigde Reserve Grondexploitaties per 31-12-2024 bepaald op € 826.000.

De voornaamste risico's bevinden zich bij grondexploitaties waarvoor nog aanvullende onderzoeken nodig zijn, zoals bodem en archeologie. Bij de jaarlijkse actualisatie van de calculaties wordt hierop zoveel mogelijk geanticipeerd. Daarnaast vormt de verplaatsing van verenigingen een potentieel knelpunt voor de planning van de projecten.

Voorziening voor verlieslatende grondexploitaties

We verwachten dat de verlieslatende grondexploitaties allemaal afgesloten worden in boekjaar 2025. Naar verwachting zijn er in 2026 geen verlieslatende grondexploitaties meer in exploitaties. Jaarlijks worden bij de jaarrekening de grondexploitaties geactualiseerd. Wanneer er een verwacht verlies is wordt hiervoor een voorziening gevormd op basis van de netto contante waarde. Mutaties in deze voorzieningen worden verrekend in de Reserve Grondexploitaties.

Reserve grondexploitaties

In februari 2022 heeft de raad een rekenmethodiek voor de maximale hoogte van de Reserve Grondexploitaties vastgesteld. Met het vaststellen van de ondergrens voor de reserve kan een deel van het saldo worden toegevoegd aan de Algemene reserve. De Reserve Grondexploitaties wordt gebruikt als dekking voor tegenvallende resultaten in de grexen en betalingen van de vennootschapsbelasting over de winstgevendende grexen.

De Reserve Grondexploitaties bedraagt op 31 december 2024 € 826.000 (jaarrekening 2024, peildatum augustus 2025).

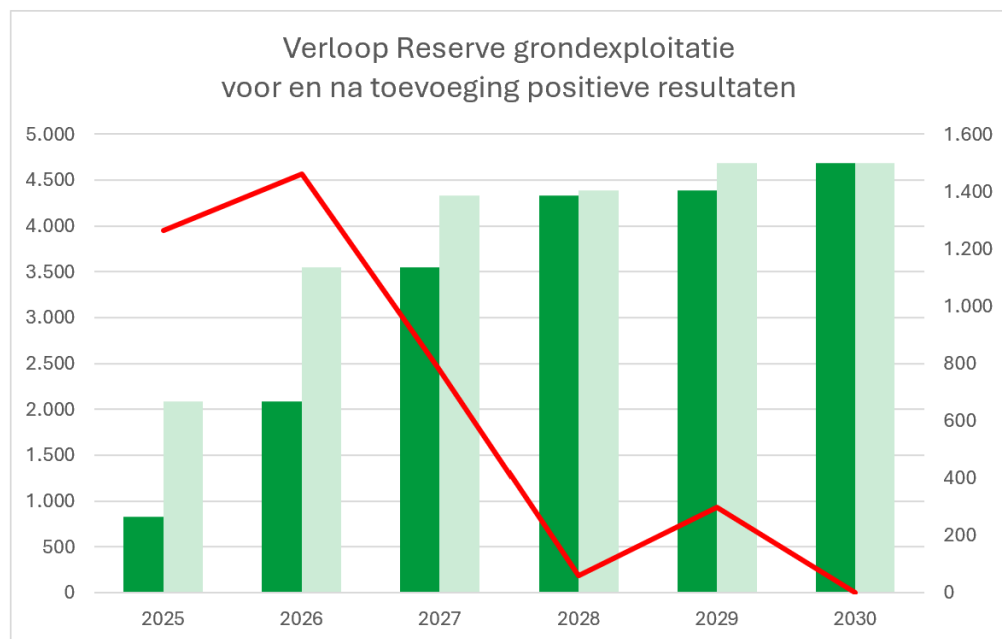
De geprognosticeerde ontwikkeling van de reserve wordt als volgt weergegeven. Hierbij is geen rekening gehouden met mogelijke afroaming naar de Algemene reserve:

Invoering Wet vennootschapsbelasting (Vpb)

De verwachting is dat we t/m 2026 geen Vpb hoeven te betalen. Daarom is er in de Reserve Grondexploitaties geen reservering opgenomen voor een mogelijke afdracht. Naar verwachting zal in de jaren daarna mogelijk wel sprake zijn ver Vpb-afdrachten. De omvang daarvan is nog niet bekend en afhankelijk van mogelijke nieuwe grondexploitaties.

Ontwikkelingen

De verwachting is dat de gemeentelijke grondexploitaties binnen afzienbare tijd aflopen. Momenteel wordt gezien welke locaties mogelijk in aanmerking komen voor gemeentelijke grondexploitaties.

Subsidieverstrekking

Inleiding

De kwaliteit van de samenleving in de gemeente Valkenswaard en haar kernen Borkel, Schaft en Dommelen wordt mede gekenmerkt door de hoge mate van sociale samenhang. Het fundament van die sociale samenhang wordt gevormd door betrokken burgers die vormgeven aan de samenleving, hun samenleving. Veel activiteiten die burgers ontplooiën, komen tot stand in georganiseerd verband. De gemeente Valkenswaard vindt die activiteiten belangrijk. Daarom verstrekt de gemeente jaarlijks subsidies aan een breed scala van meer dan honderd verenigingen en organisaties.

Er zijn veel verschillende subsidies en daarom hebben we de algemene subsidieverordening beperkt tot de hoofdlijnen. Het gaat om een procedureverordening en daarnaast gelden de beleidsregels. De subsidies kunnen structureel en incidenteel zijn en daarnaast is er sprake van subsidierelaties met gewone en intensieve sturing door de gemeente. Met subsidierelaties die hoog scoren op bepaalde criteria is er intensiever contact vanuit de gemeente, zodat we zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau tot een goed plan en een adequate monitoring kunnen komen. Het gaat om criteria zoals het van vitaal belang zijn voor het welbevinden van de burger, het bepalend zijn voor het al dan niet realiseren van gemeentelijke beleidsdoelstellingen en het vormen van een groot financieel risico voor de gemeente.

Subsidiebeleid en subsidieverordening

Begin 2019 is de evaluatie van het Subsidiebeleid 2016 en de verordening opgeleverd. Aan de hand van deze evaluatie zijn het beleid, de subsidieverordening en de beleidsregels aangepast. Dit aangepaste beleid is van toepassing op structurele subsidies vanaf 2021 en voor incidentele vanaf 2020. In 2024 is het subsidiebeleid geëvalueerd. Het nieuwe beleid zal in 2026 vastgesteld worden.

Subsidieplafond

Gebaseerd op de algemene subsidieverordening stelt de gemeenteraad, bij de jaarlijkse vaststelling van de begroting, per cluster het bedrag vast dat ten hoogste als budgetsubsidie door het college kan worden verleend aan organisaties. Dit zogenoemde subsidieplafond is bedoeld voor het daaropvolgende jaar en moet gebruikt worden om de doelen binnen het cluster te bereiken. Als er extra activiteiten nodig zijn om ons beleid goed te kunnen uitvoeren moet dat passen binnen de kaders van het subsidieplafond.

Op basis van het in 2016 vastgestelde subsidiebeleid zijn de subsidies verdeeld in clusters. Deze clusters geven aan welke maatschappelijke doelen worden gediend. In onderstaande tabel geven we aan welk subsidiebedrag met welk cluster is gemoeid:

Bedragen x € 1.000

Subsidiecluster	Subsidieplafond 2026
Meedoen Makkelijker Maken	1.867
Opgroeien en Opvoeden	1.260
Cultuur (Bibliotheek)	729
Bevorderen Sociale Cohesie	182
Cultuur	1.700
Ondersteuning Ondernemersklimaat	99
Sport	462
Toerisme	63
Vormgeving en Ontwikkeling	28
Volksgesondheid en Zorg	18
Totaal	6.408

Intensieve sturingsrelaties

Gedurende het jaar vindt met de intensieve sturingsrelaties periodiek zowel ambtelijk als bestuurlijk overleg plaats. In die gesprekken wordt de voortgang op de afspraken in de beschikking besproken. Met de intensieve sturingsrelaties binnen het sociaal domein zijn uniforme afspraken gemaakt als het gaat om inzet en verantwoording van de subsidie voor de inzet voorliggend veld versus de bijdrage aan het CJG/ Sociaal Team. Voor de inzet voorliggend veld gelden voorwaarden op basis waarvan de sturingsrelaties de inzet van uren in het voorliggend veld verantwoorden. Voor een deel van de activiteiten wordt een inwoner-ervaringsonderzoek afgenomen. Voor de bijdrage aan CJG/ Sociaal Team wordt gewerkt met een gezamenlijk ontwikkelplan waarin afspraken zijn opgenomen over ontwikkeling van onder andere de kwaliteit en scholing. Aan de sturingsrelaties wordt jaarlijks gevraagd om aan te geven aan welke doelen binnen het sociaal domein hun inzet bijdraagt. De resultaten van de activiteiten van de sturingsrelaties ten behoeve van het CJG/ Sociaal Team komen terug in de periodieke Monitor Sociaal Domein en de cliënt-ervaringsonderzoeken Jeugd en Wmo. Bij het beleidskader sociaal domein zijn nieuwe indicatoren geformuleerd. De sturingsrelaties conformeren zich aan de doelen en uitgangspunten zoals geformuleerd in het beleidskader Sociaal Domein.

Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten

Het totaal van de realisatie 2024 sluit aan bij de definitieve jaarrekening 2024. Daarnaast worden in deze tabel de begroting 2025 (inclusief kladwijzigingen) en primair begroot 2026 t/m 2029 weergegeven.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Begroting 2025 (incl. klad en wijzigingen)	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Lasten						
1 Samen zorgen wij voor Valkenswaard	60.638	56.838	56.592	56.212	56.963	56.831
2 Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	17.624	17.131	16.749	15.831	15.452	15.937
3 Samen recreëren wij in Valkenswaard	11.416	13.077	12.155	12.418	12.303	12.043
4 Samen vertegenwoordigen wij Valkenswaard	2.550	1.923	2.048	1.869	1.869	1.869
5 Samen in dienst van Valkenswaard	11.001	10.888	11.896	13.903	15.816	17.912
6 Algemene Dekkingsmiddelen	-123	-1.038	-910	-834	-648	-393
7 Overhead	15.849	16.288	16.908	16.615	16.633	16.623
8 Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
9 Onvoorzien	0	50	50	50	50	50
Totaal Lasten	118.956	115.156	115.489	116.064	118.438	120.872
Baten						
1 Samen zorgen wij voor Valkenswaard	15.984	13.386	13.094	12.770	12.779	12.779
2 Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	10.450	8.643	7.972	7.267	6.595	6.891
3 Samen recreëren wij in Valkenswaard	2.879	3.482	2.637	2.488	2.488	2.469
4 Samen vertegenwoordigen wij Valkenswaard	0	0	0	0	0	0
5 Samen in dienst van Valkenswaard	7.100	6.882	7.718	7.870	8.024	8.299
6 Algemene Dekkingsmiddelen	79.300	81.899	83.395	85.003	85.431	88.042
7 Overhead	45	28	35	35	35	35
Totaal Baten	115.758	114.319	114.851	115.433	115.353	118.515

Resultaat voor bestemming	-3.198	-837	-638	-631	-3.086	-2.357
Stortingen						
1 Samen zorgen wij voor Valkenswaard	535	115	115	115	115	115
2 Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	8.682	1.905	606	0	0	0
3 Samen recreëren wij in Valkenswaard	530	404	325	325	325	325
5 Samen in dienst van Valkenswaard	122	120	0	0	0	0
7 Overhead	0	158	0	0	0	0
Totaal Stortingen	9.870	2.701	1.046	440	440	440
Onttrekkingen						
1 Samen zorgen wij voor Valkenswaard	1.736	1.271	282	142	127	141
2 Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	13.756	3.214	1.602	965	985	1.196
3 Samen recreëren wij in Valkenswaard	765	1.372	740	868	783	569
4 Samen vertegenwoordigen wij Valkenswaard	0	13	13	0	0	0
5 Samen in dienst van Valkenswaard	901	305	0	0	0	0
7 Overhead	17	456	334	317	320	323
Totaal Onttrekkingen	17.176	6.630	2.971	2.292	2.215	2.229
Mutaties reserves	7.306	3.928	1.925	1.852	1.775	1.789
Resultaat na bestemming	4.107	3.091	1.287	1.221	-1.311	-568

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Taakveld BBV	Omschrijving taakveld BBV	Programma a	Omschrijving programma	Inkomsten	Uitgave	Begroot 2026
0.1	Bestuur	4	Samen vertegenwoordigen wij Valkenswaard	-	1.931.883	1.931.883
0.1	Bestuur	5	Samen in dienst van Valkenswaard	-	388.222	388.222
0.10	Mutaties reserves	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-282.320	114.895	-167.425
0.10	Mutaties reserves	2	Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	-1.602.440	606.000	-996.440
0.10	Mutaties reserves	3	Samen recreëren wij in Valkenswaard	-740.276	325.213	-415.063
0.10	Mutaties reserves	4	Samen vertegenwoordigen wij Valkenswaard	-12.500	-	-12.500
0.10	Mutaties reserves	7	Overhead	-333.735	-	-333.735
0.2	Burgerzaken	5	Samen in dienst van Valkenswaard	-750.610	1.428.814	678.204
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	2	Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	-316.758	808.245	491.487
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	3	Samen recreëren wij in Valkenswaard	-50.700	37.154	-13.546
0.4	Overhead	7	Overhead	-34.900	16.908.280	16.873.380
0.5	Treasury	5	Samen in dienst van Valkenswaard	-30.000	-	-30.000
0.5	Treasury	6	Algemene Dekkingsmiddelen	-30.000	-492.542	-522.542
0.61	OZB woningen	5	Samen in dienst van Valkenswaard	-11.810	86.297	74.487
0.61	OZB woningen	6	Algemene Dekkingsmiddelen	-6.119.262	-	-6.119.262
0.62	OZB niet-woningen	5	Samen in dienst van Valkenswaard	-3.729	11.000	7.271
0.62	OZB niet-woningen	6	Algemene Dekkingsmiddelen	-3.039.307	-	-3.039.307
0.63	Parkeerbelasting	5	Samen in dienst van Valkenswaard	-	155.560	155.560
0.63	Parkeerbelasting	6	Algemene Dekkingsmiddelen	-750.842	-	-750.842
0.64	Belastingen overig	5	Samen in dienst van Valkenswaard	-40.539	10.000	-30.539

0.64	Belastingen overig	6	Algemene Dekkingsmiddelen	-151.999	-	-151.999
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	6	Algemene Dekkingsmiddelen	-73.303.914	-417.000	-73.720.914
0.8	Overige baten en lasten	5	Samen in dienst van Valkenswaard	-626.400	1.582.597	956.197
0.8	Overige baten en lasten	9	Onvoorzien	-	50.000	50.000
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	5	Samen in dienst van Valkenswaard	-126.631	2.458.823	2.332.192
1.2	Openbare orde en veiligheid	2	Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	-35.000	-	-35.000
1.2	Openbare orde en veiligheid	3	Samen recreëren wij in Valkenswaard	-	42.197	42.197
1.2	Openbare orde en veiligheid	5	Samen in dienst van Valkenswaard	-230.236	1.071.484	841.248
2.1	Verkeer en vervoer	2	Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	-242.904	5.158.543	4.915.639
2.1	Verkeer en vervoer	3	Samen recreëren wij in Valkenswaard	-	156.345	156.345
3.1	Economische ontwikkeling	2	Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	-32.632	842.213	809.581
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	2	Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	-267.745	92.554	-175.191
3.4	Economische promotie	2	Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	-94.812	539.594	444.782
4.1	Openbaar basisonderwijs	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-	146.311	146.311
4.2	Onderwijshuisvesting	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-272.632	2.863.275	2.590.643
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-467.100	1.636.110	1.169.010
5.1	Sportbeleid en activering	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-483.362	1.212.937	729.575
5.2	Sportaccommodaties	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-1.405.425	4.539.649	3.134.224
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-	15.000	15.000
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3	Samen recreëren wij in Valkenswaard	-1.123.580	3.356.827	2.233.247
5.4	Musea	3	Samen recreëren wij in Valkenswaard	-	378.570	378.570
5.5	Cultureel erfgoed	3	Samen recreëren wij in Valkenswaard	-5.400	244.797	239.397
5.5	Cultureel erfgoed	4	Samen vertegenwoordigen wij Valkenswaard	-	103.226	103.226
5.6	Media	3	Samen recreëren wij in Valkenswaard	-31.106	811.631	780.525
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-	225.844	225.844
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3	Samen recreëren wij in Valkenswaard	-277.141	4.630.767	4.353.626
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-744.381	8.930.796	8.186.415
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4	Samen vertegenwoordigen wij Valkenswaard	-	12.500	12.500
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-	24.655	24.655

6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-	1.093.142	1.093.142
6.3	Inkomensregelingen	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-9.263.000	12.377.535	3.114.535
6.3	Inkomensregelingen	2	Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	-444.929	493.169	48.240
6.4	WSW en beschut werk	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-	3.748.438	3.748.438
6.5	Arbeidsparticipatie	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-	1.256.667	1.256.667
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-	1.204.898	1.204.898
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-	3.309.397	3.309.397
6.712	Begeleiding (WMO)	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-	2.741.982	2.741.982
6.713	Dagbesteding (WMO)	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-	852.978	852.978
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-260.000	224.350	-35.650
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-	1.073.711	1.073.711
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-	5.844.326	5.844.326
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-	422.048	422.048
6.791	PGB WMO	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-	208.589	208.589
6.792	PGB Jeugd	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-	63.819	63.819
6.821	Jeugdbescherming	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-	896.543	896.543
6.822	Jeugdreclassering	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-	44.162	44.162
7.1	Volksgezondheid	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-141.109	1.578.317	1.437.208
7.2	Riolering	2	Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	-4.016.037	2.935.990	-1.080.047
7.3	Afval	5	Samen in dienst van Valkenswaard	-5.898.014	4.702.940	-1.195.074
7.4	Milieubeheer	2	Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	-	946.704	946.704
7.4	Milieubeheer	3	Samen recreëren wij in Valkenswaard	-950.000	2.220.080	1.270.080
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	3	Samen recreëren wij in Valkenswaard	-199.020	276.728	77.708
8.1	Ruimte en leefomgeving	2	Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	-60.000	2.259.773	2.199.773
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	2	Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	-1.529.913	1.529.913	-
8.3	Wonen en bouwen	1	Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-56.890	56.890	-
8.3	Wonen en bouwen	2	Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	-931.166	1.142.789	211.623
			Totaal	-117.822.206	116.535.144	-1.287.062

Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten

Met het overzicht van incidentele baten en lasten wordt een onderbouwing gegeven van het structurele begrotingsevenwicht. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het inzicht in de financiële positie van de gemeente. Van een structureel begrotingsevenwicht is sprake als structurele lasten in de begroting worden afgedekt door structurele baten.

Bij het opstellen van de tabel incidentele baten en lasten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het betreft baten en lasten die zich voordoen in de begroting en de jaarrekening.
- Het betreft baten en lasten opgenomen met een drempel vanaf € 50.000.
- Het betreft baten en lasten die zich maximaal drie jaar voordoen of waarvan de eindigheid vastligt als gevolg van een raadsbesluit of toekenningsbesluit.

Een storting in of een onttrekking uit een reserve is in principe incidenteel en maakt daarom ook onderdeel uit van de incidentele mutaties die van invloed zijn op het jaarrekeningresultaat. Uitzonderingen hierop zijn bestemmingsreserves met een egalisatiefunctie zoals bijvoorbeeld de reserve ter dekking voor kapitaallasten. Hierna volgt een overzicht van de incidentele baten en lasten, de incidentele baten en lasten met betrekking tot reserves en structurele baten en lasten reserves.

Incidentele lasten					
Programma	Omschrijving	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1. Samen zorgen wij voor Valkenswaard	Haalbaarheidsonderzoek BO de Belhamel	36	-	-	-
1. Samen zorgen wij voor Valkenswaard	Haalbaarheidsonderzoek BO Smelen	36	-	-	-
1. Samen zorgen wij voor Valkenswaard	Tijdelijke huisvesting BO Smelen	-	-	455	-
1. Samen zorgen wij voor Valkenswaard	Haalbaarheidsonderzoek BO Windroos	-	-	38	-
1. Samen zorgen wij voor Valkenswaard	Haalbaarheidsonderzoek SBO de Zonnewijzer	-	-	38	-
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Onderzoek Kerkhofstraat	30	-	-	-
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	SMP Duurzaamheid soortenmanagementplan	150	-	-	-
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Operatie Beethoven cofinanciering	500	-	-	-
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Omgevingswet (invoering)	565	518	470	360
Totaal		1.317	518	1.001	360

Incidentele baten					
Programma	Omschrijving	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	SMP Duurzaamheid soortenmanagementplan	150	-	-	-
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Huurinkomsten Politiebureau Waalreseweg	125	43	-	-
Totaal		275	43	-	-

	Saldo lasten minus baten incidenteel (exclusief reserves), positief voor structureel saldo	1.042	475	1.001	360
--	---	--------------	------------	--------------	------------

Toelichting incidentele baten en lasten

Haalbaarheidsonderzoek (BO de Belhamel, BO Smelen, BO windroos en SBO de Zonnewijzer) en tijdelijke huisvesting (BO Smelen)

In voorgaande jaren is het integraal huisvesting plan onderwijs vastgesteld. Voor de uitvoering van dit plan zijn incidentele kosten opgenomen voor een haalbaarheidsonderzoek ten behoeve van het herbouwen/renoveren van de verschillende schoolpanden. Indien van toepassing is ook incidenteel budget beschikbaar gesteld voor tijdelijke huisvesting.

Onderzoek kerkhofstraat

Er is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor onderzoek naar de reconstructie/herinrichting van de kerkhofstraat inclusief de kruising met de Waalreseweg.

SMP duurzaamheid Soortenmanagementplan

Valkenswaard werkt aan een Soortenmanagementplan (SMP), een plan dat de natuurvriendelijke

isolatie van woningen moet faciliteren en tegelijkertijd de bescherming van fauna in gebouwen moet waarborgen. Dit SMP zal ecologisch onderzoek doen naar beschermde soorten zoals vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen om schade aan hun verblijfplaatsen te voorkomen. Het plan is onderdeel van de bredere maatschappelijke opgave om duurzaam te bouwen en te renoveren, waarbij de gemeente ook investeert in het treffen van alternatieve voorzieningen.

Operatie Beethoven

Naar aanleiding van de operatie Beethoven wordt ingezet om woningbouw in de regio te versnellen. Een deelproject dat wordt ingesteld om hier uitvoering aan te geven is de inrichting van een subsidieregeling- en loket. Er worden twee subsidie-instrumenten uitgewerkt en getrancheerd opengesteld voor aanvragen, namelijk een vastgoedexploitatie-instrument gericht op het dekken van onrendabele toppen van de vastgoedexploitatie van ontwikkelende partij en een grex-instrument gericht op het dekken van onrendabele toppen van de grondexploitaties van gemeenten. Als er een beroep gedaan wordt op de subsidieregeling is cofinanciering door de gemeente een randvoorwaarde. Hoewel de regeling de komende maanden verder wordt uitgewerkt, wordt geadviseerd om hier alvast rekening mee te houden in de Nota Kaders. Voorgaande raakt ook de door de raad aangenomen motie versnelling woningbouw. Op basis van een grove indicatie van MRE zou Valkenswaard in aanmerking kunnen komen voor een subsidie van ongeveer 3 miljoen euro, mits het zelf een bijdrage van 1,5 miljoen euro als cofinanciering levert. Private partijen dienen daarnaast een bijdrage van 1,5 miljoen euro te leveren. Op dit moment valt nog niet te zeggen of en wanneer voor Valkenswaardse projecten subsidie kan worden aangevraagd. Aangezien deze regeling van wezenlijk financieel belang kan zijn, wordt hier voor 2026 al wel op geanticipeerd. Voor 2026 wordt een bedrag van € 500.000 gereserveerd om direct in te kunnen spelen op ontwikkelingen. Voor de volgende jaren wordt een PM post opgenomen.

Implementatie omgevingswet (omgevingsplan buitengebied, gebiedsgerichte aanpak en implementatie omgevingswet)

De Omgevingswet kent voor gemeenten een aantal kerninstrumenten waaronder de omgevingsvisie (verplicht), het omgevingsplan (verplicht) en het omgevingsprogramma (vrijwillig). Een omgevingsprogramma vertaalt de ambities en strategische doelen de omgevingsvisie in concrete maatregelen om deze ook daadwerkelijk te behalen. Daar waar deze maatregelen alleen onvoldoende zijn om de ambities en doelen te behalen, worden juridische regels geformuleerd in het omgevingsplan. Het werken met een beleidshuis en omgevingsprogramma's betreft een cultuur- en systeemverandering van sectorale beleidsvorming naar integrale beleidsvorming. De basis hiervan ligt ook in de Toekomstvisie 2024 en het raads- en collegeprogramma. Het werken met het beleidshuis en omgevingsprogramma's vergt een andere manier van werken. Hiervoor is extra training nodig. Bij het inwerkingtreden van de Omgevingswet heeft iedere gemeente van rechtswege direct een omgevingsplan. Dit omgevingsplan bestaat uit een tijdelijk en een nieuw deel. Het nieuwe deel is eerst nog leeg en het tijdelijk deel bevat o.a. de vigerende bestemmingsplannen, beheersverordeningen en de bruidsschat. Komende jaren wordt verder gewerkt aan het omvormen naar omgevingsplannen. Dit is een arbeidsintensief traject met als doel om uiterlijk in 2032 alles ingericht te hebben. Hiervoor is incidenteel extra capaciteit nodig.

Structurele onttrekkingen reserves

Een storting in of onttrekking uit een reserve is in principe incidenteel en maakt daarom geen onderdeel uit van het onderstaande schema over structurele toevoegingen en onttrekking in de reserves. Uitzondering hierop zijn de bestemmingsreserves ter dekking van het resultaat. Deze staan toegelicht in het overzicht reserves en voorzieningen.

Structurele reserves - stortingen					
Programma	Omschrijving	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
	Niet van toepassing.				
	Totaal	-	-	-	-

Structurele reserves - onttrekking					
Programma	Omschrijving	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Kapitaallasten de Haak 14	55	55	55	55
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Kapitaallasten cultuurcentrum de hofnar	306	312	319	315
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Kapitaallasten parkeerplaats sportpark Heike	2	2	2	2
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Kapitaallasten N69 Nulplus maatregelen	-	32	63	63
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Kapitaallasten vrachtwagen 83BKJ3	18	18	8	-
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Kapitaallasten Nimos onkruidborstel	8	8	-	-
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Kapitaallasten veegmachine BW45	16	16	16	16
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Kapitaallasten veegmachine BW44	17	17	17	17
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Kapitaallasten tractor WM53	8	8	14	-
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Kapitaallasten reconstructie westzijde markt MC/Her 04	36	36	36	36
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Kapitaallasten reconstructie BV 09	7	7	7	7
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Kapitaallasten reconstructie BV 15	5	5	5	5
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Kapitaallasten reconstructie BV 11	9	9	9	9
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Kapitaallasten reconstructie BV 28a	12	12	12	12
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Kapitaallasten reconstructie BV 28c	90	90	90	90

Structurele reserves - stortingen					
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Kapitaallasten reconstructie BV 28b	61	61	61	61
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Kapitaallasten reconstructie BV 28d	38	38	38	38
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Kapitaallasten reconstructie BV 38 herinrichting Luikerweg Bebeko	-	20	20	20
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Kapitaallasten Politiebureau Waalreseweg	48	48	48	48
2. Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Kapitaallasten elektrisch wagenpark Cure	10	30	42	42
3. Samen recreëren wij in Valkenswaard	Kapitaallasten reconstructie Interreg projecten dommelland	8	8	8	8
5. Samen in dienst van Valkenswaard	Kapitaallasten brandveiligheid gemeentelijke gebouwen	9	9	9	9
5. Samen in dienst van Valkenswaard	Kapitaallasten gemeentehuis	307	311	314	317
	Totaal	1.070	1.152	1.193	1.170

	Totaal Onttrekking - stortingen structureel	1.070	1.152	1.193	1.170
	Totaal Onttrekking - stortingen incidenteel	910	761	643	680
	Totaal Onttrekking - stortingen totaal	1.980	1.913	1.836	1.850

	Saldo incidentele baten - lasten + totaal incidentele onttrekking - stortingen (positief voor structureel saldo)	1.952	1.236	1.644	1.040
--	---	--------------	--------------	--------------	--------------

	Saldo bandbreedte intern	1.287	1.221	-1.311	-568
	Bandbreedte exclusief incidentele baten en lasten (toetsingskader provincie)	3.239	2.457	333	472

Overzicht reserves en voorzieningen

Tabel stand reserves per programma

Algemene reserve	Begroting 2026 (stand op 1 januari van begrotingsjaar)	Begroting 2027 (stand op 1 januari van begrotingsjaar)	Begroting 2028 (stand op 1 januari van begrotingsjaar)	Begroting 2029 (stand op 1 januari van begrotingsjaar)
Algemene reserve	15.743	15.104	14.512	13.968

Bestemmingsreserves	Begroting 2026 (stand op 1 januari van begrotingsjaar)	Begroting 2027 (stand op 1 januari van begrotingsjaar)	Begroting 2028 (stand op 1 januari van begrotingsjaar)	Begroting 2029 (stand op 1 januari van begrotingsjaar)
Opvang vluchtelingen en migranten	-	-	-	-
Speeltoestellen	211	176	161	161
Totaal bestemmingsreserves programma 1	211	176	161	161
Reserve grondexploitatie	826	826	826	826
Egalisatie vastgoed	603	-	-	-
Stimulering woningbouw	152	127	127	127
Landschapsverbetering	375	375	375	375
Totaal bestemmingsreserves programma 2	1.956	1.328	1.328	1.328
Onderhoud en vervanging inventaris CMD	28	33	38	43
Beeldende kunst	182	167	152	137
Vervanging instrumenten CMD	119	121	123	125
Inventaris sport	57	47	37	27
Tractie ruimtelijk beheer	502	551	376	274
Evenementen	-	-	-	-
5-jaarlijkse herdenking	20	40	60	80
Reserve rood voor groen	44	44	44	44
Mobiliteitsfonds	-	-	-	-
Totaal bestemmingsreserves programma 3	952	1.003	830	730
Totaal bestemmingsreserves programma 4	-	-	-	-
Coronaherstelplan	910	256	-	-
Afwikkeling activiteiten	-	-	-	-
Vervanging bedrijfsmiddelen	581	575	569	563
Totaal bestemmingsreserves programma 5	1.491	831	569	563
Totaal bestemmingsreserves	4.610	3.338	2.888	2.782

Dekkingsreserve	Begroting 2026 (stand op 1 januari van begrotingsjaar)	Begroting 2027 (stand op 1 januari van begrotingsjaar)	Begroting 2028 (stand op 1 januari van begrotingsjaar)	Begroting 2029 (stand op 1 januari van begrotingsjaar)
Totaal dekkingsreserves programma 1	-	-	-	-
Kapitaallasten cultuurcentrum de hofnar	5.106	4.800	4.488	4.169
Kapitaallasten parkeerplaats sportpark Heike	17	15	13	11
Kapitaallasten vrachtwagen 83BKJ3	44	26	8	-
Kapitaallasten Nimos onkruidborstel	16	8	-	-
Kapitaallasten veegmachine BW45	79	63	47	31
Kapitaallasten veegmachine BW44	82	65	48	31
Kapitaallasten tractor WM53	30	22	14	-
Kapitaallasten N69 Nulplus maatregelen	1.599	1.599	1.567	1.504
Kapitaallasten projectportefeuille	-	-	-	-
Kapitaallasten reconstructie westzijde markt	1.317	1.281	1.245	1.209
Kapitaallasten reconstructie BV 09	141	134	127	120
Kapitaallasten reconstructie BV 15	112	107	102	97
Kapitaallasten reconstructie BV 11	327	318	309	300
Kapitaallasten reconstructie BV 28a	259	247	235	223
Kapitaallasten reconstructie BV 28c	2.157	2.067	1.977	1.887
Kapitaallasten reconstructie BV 28b	1.518	1.457	1.396	1.335
Kapitaallasten reconstructie BV 28d	1.518	1.480	1.442	1.404
Kapitaallasten reconstructie BV 38 herinrichting Luikerweg Bebeko	500	500	480	460
Kapitaallasten Politiebureau Waalreseweg	1.115	1.067	1.019	971
kapitaallasten Wagenpark Cure	500	490	460	418
Kapitaallasten Haak 14	1.365	1.310	1.255	1.200
Totaal dekkingsreserves programma 2	17.802	17.056	16.232	15.370
Inttereg dommelland	207	199	191	183

Totaal dekkingreserves programma 3	207	199	191	183
Totaal dekkingreserves programma 4	-	-	-	-
Kapitaallasten gemeentehuis	2.064	1.757	1.446	1.132
Kapitaallasten oude gemeentehuis	-	-	-	-
Kapitaallasten brandveiligheid gemeentelijke gebouwen	157	148	139	130
Kapitaallasten Gemeentewerf (verduurzaming)	-	606	582	558
Totaal dekkingreserves programma 5	2.221	2.511	2.167	1.820
Totaal dekkingreserves:	20.230	19.766	18.590	17.373
Totaal reserves (inclusief AR)	40.583	38.208	35.990	34.123

Voorzieningen	Begroting 2026 (stand op 1 januari van begrotingsjaar)	Begroting 2027 (stand op 1 januari van begrotingsjaar)	Begroting 2028 (stand op 1 januari van begrotingsjaar)	Begroting 2029 (stand op 1 januari van begrotingsjaar)
Totaal voorziening programma 1	-	-	-	-
Groot onderhoud onroerende zaken	4.504	4.327	4.519	3.522
Groot onderhoud wegen	895	864	833	834
Riolering	2.144	2.037	1.930	1.823
Totaal voorziening programma 2	7.543	7.228	7.282	6.179
GOB herinvestering groene doelen	822	822	822	822
Totaal voorziening programma 3	822	822	822	822
Totaal voorziening programma 4	-	-	-	-
WW verplichtingen personeel	66	66	66	66
Appa langlevensrisico	3.817	3.812	3.807	3.802
Afval	96	96	96	96
Bovenwettelijk verlof	178	178	178	178
Totaal voorziening programma 5	4.157	4.152	4.147	4.142
Totaal voorzieningen	12.522	12.202	12.251	11.143

Voorzieningen die in mindering op de activa worden gebracht:	Begroting 2026 (stand op 1 januari van begrotingsjaar)	Begroting 2027 (stand op 1 januari van begrotingsjaar)	Begroting 2028 (stand op 1 januari van begrotingsjaar)	Begroting 2029 (stand op 1 januari van begrotingsjaar)
Totaal voorziening programma 1	-	-	-	-
Grondexploitatie	3.200	3.200	3.200	3.200
Totaal voorziening programma 2	3.200	3.200	3.200	3.200
Totaal voorziening programma 3	-	-	-	-
Totaal voorziening programma 4	-	-	-	-
Dubieuze debiteuren algemeen	2.119	2.119	2.119	2.119
Dubieuze debiteuren W&I	411	411	411	411
Totaal voorziening programma 5	2.530	2.530	2.530	2.530
Totaal voorzieningen die in mindering op de activa worden gebracht:	5.730	5.730	5.730	5.730
Totaal voorzieningen	9.887	9.882	9.877	9.872

Tabel toevoegingen en onttrekking per reserves

Algemene Reserve

Algemene Reserve	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	8.346	17.110	15.743	15.104	14.512	13.968
bij: storting	10.047	245	-	-	-	-
af: beschikking	1.283	1.612	639	592	544	625
Saldo	17.110	15.743	15.104	14.512	13.968	13.343
De algemene reserve bestaat uit de componenten waaraan de gemeenteraad géén bepaalde bestemming heeft gegeven. De algemene reserve wordt gebruikt voor het opvangen van risico's in algemene zin en voor (grote) investeringen. Tevens wordt het voordelig of nadelig resultaat van de jaarrekening hiermee verrekend.						

Bestemmingsreserves

Coronaherstelplan	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	1.167	910	256	-	-	-
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	257	654	256	-	-	-
Saldo	910	256	0	0	0	0
De reserve is gevormd voor het sociale en economische herstel na de coronacrisis. Hiermee kunnen er gerichte investeringen plaatsvinden om negatieve effecten tegen te gaan die als gevolg van de coronacrisis zijn ontstaan. Dit reserve zal niet meer actief zijn na 2026.						

Onderhoud en vervanging inventaris CMD	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	8	23	28	33	38	43
bij: storting	15	15	15	15	15	15
af: beschikking	-	10	10	10	10	10
Saldo	23	28	33	38	43	48

De reserve is gevormd om toekomstig onderhoud en vervanging voor de inventaris van het CMD te kunnen dekken. Er is standaard een storting van €15.000 euro geraamd. In 2026 wordt er ook jaarlijks ook €10.000 onttrokken uit deze reserve.

Beeldende kunst	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	351	347	182	167	152	137
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	4	165	15	15	15	15
Saldo	347	182	167	152	137	122

Op 30 september 2004 heeft de raad de Nota beeldende kunst gemeente Valkenswaard vastgesteld. Daarin is de vorming van deze reserve opgenomen. In feite is ook hier geen sprake van een bestemmingsreserve in de zuiverste zin van het woord, omdat er geen sprake is van een eindbestemming maar van een doorlopende bestemming. In de nota is aangegeven dat 1% van de gerealiseerde grondverkopen - van na de vaststelling van de nota geopende bouwgrondcomplexen - in de reserve beeldende kunst wordt gestort. Deze werkwijze is door de BBV (besluit begroten en verantwoorden) niet meer toegestaan. Daarom is hier enkel een onttrekking geraamd, dit reserve heeft dan ook een aflopend karakter.

Vervanging instrumenten CMD	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	109	117	119	121	123	125
bij: storting	13	13	13	13	13	13
af: beschikking	5	11	11	11	11	11
Saldo	117	119	121	123	125	127

De reserve is gevormd om te voorkomen dat voor vervanging van instrumenten van het Centrum voor Muziek en Dans – wat in feite normale bedrijfsvoering is – krediet moet worden gevraagd. De reserve omvat alle instrumenten. Er wordt jaarlijks €13.000 gestort in dit reserve en €11.000 onttrokken.

Inventaris sport	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	39	59	57	47	37	27
bij: storting	20	20	20	20	20	20
af: beschikking	-	22	30	30	30	30
Saldo	59	57	47	37	27	17

De reserve is gevormd om te voorkomen dat voor allerlei vervangingen op het gebied van sport – wat in feite normale bedrijfsvoering is – krediet moet worden gevraagd. De reserve omvat allerlei losse sportmaterialen, zoals turn- en overige toestellen in gymzalen en sporthallen, maar ook buitensportmaterialen zoals doelen, atletiekmaterialen etc. Hiervoor is een inventarisatie gemaakt aan de hand waarvan een jaarlijkse vaste storting (€ 20.000) plaatsvindt op basis van de economische levensduur. De standaard geraamde onttrekking gaat vanaf 2026 naar €30.000.

Opvang vluchtelingen en migranten	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	793	783	-	-	-	-
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	10	783	-	-	-	-
Saldo	783	0	0	0	0	0

Bij de jaarstukken 2022 is deze reserve ingesteld en is een bedrag van € 793.000 bestemd aan de nieuwe reserve. De reserve is gevoed met gelden die over zijn gebleven uit de vergoeding die is ontvangen vanuit het Rijk voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne. De reserve heeft als doel met als doel het faciliteren van opvang, huisvesting en inburgering van vluchtelingen en migranten. In 2024 is er € 10.000 onttrokken. in 2025 wordt het restant onttrokken ter dekking (deels) van de aankoop van de Haak 14. Hiermee komt saldo op €0 en wordt dit reserve opgeheven.

Afwikkeling activiteiten	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	2.880	1.584	-	-	-	-
bij: storting	1.536	118	-	-	-	-
af: beschikking	2.832	1.702	-	-	-	-
Saldo	1.584	0	0	0	0	0

Deze reserve wordt aan het einde van het jaar gevuld met budgetten die het jaar over mogen omdat de werkzaamheden in het verslagjaar nog niet afgerond werden. Begin van het dienstjaar worden deze gelden vanuit de reserve gebracht naar de verschillende kostenplaatsen/projecten. Vanuit het verleden zijn ook de claims van volkshuisvesting en stimulering woningbouw op dit reserve verwerkt.

Stimulering woningbouw en volkshuisvesting	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	-	-	152	127	127	127
bij: storting	-	192	-	-	-	-
af: beschikking	-	40	25	-	-	-
Saldo	0	152	127	127	127	127

In het verleden zijn de claims van volkshuisvesting en stimulering woningbouw verwerkt in reserve afwikkeling activiteiten. Om dit reserve beter te kunnen volgen is besloten om een losse reserve aan te maken voor deze doeleinde. In 2026 wordt dit reserve gebruikt om verhuishouders te kunnen verstrekken aan inwoners om zo doorstromen op de woningmarkt te kunnen versnellen.

Tractie ruimtelijk beheer	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	477	559	502	551	376	274
bij: storting	183	277	277	277	277	277
af: beschikking	101	334	228	452	379	177
Saldo	559	502	551	376	274	374

De reserve is gevormd voor het wagenpark en aan te koppelen materieel om te voorkomen dat voor elke vervanging ten aanzien van de tractie – wat in feite normale bedrijfsvoering is – krediet moet worden gevraagd. Hiervoor is een beheerplan aanwezig aan de hand waarvan een jaarlijkse vaste storting plaatsvindt op basis van de economische levensduur € 277.000 vanaf begroting 2025. De geraamde onttrekking is gelijk aan het bedrag aan uitgaves aan tractie uit het beheerplan.

Vervanging bedrijfsmiddelen	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	471	529	581	575	569	563
bij: storting	58	58	-	-	-	-
af: beschikking	-	6	6	6	6	6
Saldo	529	581	575	569	563	557

De reserve is gevormd om te voorkomen dat voor allerlei vervangingen op het gebied van bedrijfsmiddelen – wat in feite normale bedrijfsvoering is – krediet moet worden gevraagd. De reserve omvat o.a. de vervanging van vloerbedekking, vitrage, koffieautomaten, keukenmateriaal, meubilair, archiefrekken etc. In het bezuinigingstraject van 2025 is gekozen om de storting vanaf begroting 2026 te laten vrijvallen, er is een standaard onttrekking van €6.000 euro.

5-jaarlijkse herdenking	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	-	-	20	40	60	80
bij: storting	-	20	20	20	20	20
af: beschikking	-	-	-	-	-	100
Saldo	0	20	40	60	80	0

Voor het organiseren van de 5-jaarlijkse herdenkingen is een reserve aangemaakt waarbij er elk jaar €20.000 gestort wordt. Eens in de 5 jaar wordt er €100.000 onttrokken voor het organiseren van deze 5-jaarlijkse herdenking.

Speeltoestellen	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	278	253	211	176	161	161
bij: storting	95	95	95	95	95	95
af: beschikking	120	137	130	110	95	109
Saldo	253	211	176	161	161	147

Er is sprake van vervangingsreserves, waarmee speeltoestellen in de wijken tijdig vervangen kunnen worden. De vervangingsinvesteringen worden vermeld in de begroting en de meerjarenbegroting. In de begroting wordt zichtbaar gemaakt welke vervangingen in het begrotingsjaar worden voorzien. Hiervoor wordt een jaarlijkse storting gedaan van €95.000. De onttrekking wijzigt per jaar en wordt ter dekking gebruik van de vervanging en reparatie van speeltoestellen.

Reserve rood voor groen	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	251	44	44	44	44	44
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	207	-	-	-	-	-
Saldo	44	44	44	44	44	44

De raad heeft op 25 april 2013 een besluit genomen voor het instellen van een reserve "Rood voor Groen". Het bestemmingsplan Lage Heide wonen en Lage Heide landgoed bevatten een kwaliteitsverbetering van het landschap, de zogenaamde Rood voor Groen-regeling. In het exploitatieplan Lage Heide wonen en de gemeentelijke grondexploitaties Lage Heide wonen en Lage Heide landgoed is een bijdrage voor deze Rood voor Groen-regeling opgenomen. Hierdoor is het noodzakelijk om een Reserve Rood voor Groen in te stellen, waardoor de Rood voor Groen-regeling en kwaliteitsverbetering van het landschap kan worden gerealiseerd. Gezien het einde nadert van grondexploitatie Lage Heide en omdat het volgens de BBV (Besluit begroten en verantwoorden) niet meer is toegestaan om op deze wijze stortingen te doen in een reserve heeft dit reserve een aflopend karakter.

Reserve grondexploitaties	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	966	826	826	826	826	826
bij: storting	1.268	-	-	-	-	-
af: beschikking	1.408	-	-	-	-	-
Saldo	826	826	826	826	826	826

Conform de nieuwe BBV-wetgeving is de gemeente verplicht tussentijdse winst te nemen inzake grondexploitaties. De tussentijdse winstneming bij grondexploitaties wordt jaarlijks berekend conform de door de commissie BBV voorgeschreven Poc-methode. De tussentijdse winstneming wordt gestort in bovengenoemde reserve. Daarnaast worden voorzieningen voor verwachte verliezen uit grondexploitaties ten laste van deze reserve gebracht. Wanneer de maximale hoogte van de reserve grondexploitatie is bereikt, valt het bedrag groter dan de berekende ondergrens, vrij ten gunste van de algemene reserve.

Egalisatiereserve vastgoed	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	1.132	882	603	-	-	-
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	250	279	603	-	-	-
Saldo	882	603	0	0	0	0

In de bestuursopdracht Vastgoed 2019-2023 is een beschrijving van de huidige werkzaamheden en de toekomstige ontwikkelingen binnen het cluster Vastgoed beschreven. Er is een flinke lijst in opgenomen van uit te werken punten, waaronder het onderbouwen van de toereikendheid van de Voorziening Onderhoud vastgoed. Omdat de capaciteit van cluster Vastgoed beperkt is, is besloten om de egalisatiereserve Vastgoed beschikbaar te stellen op basis van een plan van aanpak, voorzien van een bestedingsplan, zodat incidenteel extra capaciteit kan worden ingezet om de inhaalslag te maken. In 2025 worden de laatste werkzaamheden uit dit reserve bekostigd. In 2026 vindt enkel nog een onttrekking plaats van het resterende saldo. Dit saldo wordt ingezet ten behoeve van de dekking van kapitaallasten voor het verduurzamen van ons gemeentelijk vastgoed.

Landschapsverbetering	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	-	-	375	375	375	375
bij: storting	-	375	-	-	-	-
af: beschikking	-	-	-	-	-	-
Saldo	0	375	375	375	375	375

Op 24 januari 2025 heeft de provincie per brief aangekondigd dat de terugverdienopgave voor de ruimte voor ruimte regeling in zicht is. In februari zijn vervolgens de laatste kavels uitgegeven en is de regeling ten einde gekomen. Tegelijkertijd is er nog steeds sprake van een opgave en biedt de provincie ruimte om dit als gemeente zelf te organiseren. In Valkenswaard gaat het nu al om drie kavels die hiervoor in aanmerking komen en waarbij het traject al is opgestart. Daarvoor dient de gemeente een Bestemmingsreserve Landschapsverbetering in het leven te roepen zodat de ontvangen gelden gereserveerd kunnen worden om te besteden aan landschapsverbetering. Ook hoort hier een uitvoeringsprogramma bij met concrete landschapsverbeteringsprojecten die binnen 5 jaar tot uitvoer gebracht moeten worden. Ook inkomsten t.b.v. landschapsverbetering vanuit anterieure overeenkomsten worden aan dit reserve gekoppeld. Uit lopende overeenkomsten is c.q. wordt hiervoor circa € 375.000 ontvangen wat aan deze bestemmingsreserve toegevoegd kan worden.

Dekkingsreserves

Kapitaallasten gemeentehuis	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	2.652	2.351	2.064	1.757	1.446	1.132
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	301	287	307	311	314	317
Saldo	2.351	2.064	1.757	1.446	1.132	815

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaallasten van het gemeentehuis.

Kapitaallasten cultuurcentrum de hofnar	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	5.785	5.433	5.106	4.800	4.488	4.169
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	352	327	306	312	319	315
Saldo	5.433	5.106	4.800	4.488	4.169	3.854

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van het cultuurcentrum de Hofnar.

Kapitaallasten oude gemeentehuis	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	65	32	-	-	-	-
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	33	32	-	-	-	-
Saldo	32	-	-	-	-	-

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van het oude gemeentehuis. Vanaf 2026 is er geen saldo meer en zal dit reserve opgeheven worden.

Kapitaallasten parkeerplaats sportpark Heike	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	21	19	17	15	13	11
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	2	2	2	2	2	2
Saldo	19	17	15	13	11	9

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de parkeerplaats bij sportpark Heike.

Kapitaallasten brandveiligheid gemeentelijke gebouwen	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	175	166	157	148	139	130
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	9	9	9	9	9	9
Saldo	166	157	148	139	130	121

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de brandveiligheidsmaatregelen in de gemeentelijke gebouwen.

Kapitaallasten n69 Nulplus maatregelen	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	1.599	1.599	1.599	1.599	1.567	1.504
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	-	-	-	32	63	63
Saldo	1.599	1.599	1.599	1.567	1.504	1.441

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de Nulplus maatregelen aan de N69.

Kapitaallasten vrachtwagen 83BKJ3	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	82	63	44	26	8	-
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	19	19	18	18	8	-
Saldo	63	44	26	8	-	-

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de vrachtwagen.

Kapitaallasten Nimos onkruidborstel	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	32	25	16	8	-	-
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	7	9	8	8	-	-
Saldo	25	16	8	-	-	-

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de Nimos onkruidborstel.

Kapitaallasten veegmachine BW45	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	111	95	79	63	47	31
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	16	16	16	16	16	16
Saldo	95	79	63	47	31	15

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de Ravo veegmachine BW45.

Kapitaallasten veegmachine BW44	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	117	99	82	65	48	31
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	18	17	17	17	17	17
Saldo	99	82	65	48	31	14

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de Ravo veegmachine BW44.

Kapitaallasten tractor WM53	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	45	38	30	22	14	-
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	7	8	8	8	14	-
Saldo	38	30	22	14	-	0

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de tractor WM53. Vanaf 2029 komt deze reserve te vervallen.

Kapitaallasten projectportefeuille	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	5.330	125	-	-	-	-
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	5.205	125	-	-	-	-
Saldo	125	-	-	-	-	-

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de projectenportefeuille. Uit deze dekkingsreserve worden de afschrijvingslasten van nieuwe projecten gedekt. Vanaf 2026 is er geen saldo meer in dit reserve en wordt deze reserve opgeheven.

Kapitaallasten reconstructie westzijde markt MC/Her 04	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	1.389	1.353	1.317	1.281	1.245	1.209
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	36	36	36	36	36	36
Saldo	1.353	1.317	1.281	1.245	1.209	1.173

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van het Masterplancentrum voor de herinrichting van de kerk tot en met de markt.

Kapitaallasten reconstructie BV 09	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	155	148	141	134	127	120
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	7	7	7	7	7	7
Saldo	148	141	134	127	120	113

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de reconstructie van Kruis Vest tot en met de Zeelberg.

Kapitaallasten reconstructie BV 15	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	122	117	112	107	102	97
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	5	5	5	5	5	5
Saldo	117	112	107	102	97	92

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de inrichting voor het verblijfsgebied binnen de bebouwde kom.

Kapitaallasten reconstructie BV 11	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	345	336	327	318	309	300
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	9	9	9	9	9	9
Saldo	336	327	318	309	300	291

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van het Masterplancentrum voor de herinrichting van het Kloosterplein.

Kapitaallasten reconstructie BV 28a	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	283	271	259	247	235	223
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	12	12	12	12	12	12
Saldo	271	259	247	235	223	211

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de Westerhovenseweg.

Kapitaallasten reconstructie BV 28c	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	-	2.247	2.157	2.067	1.977	1.887
bij: storting	2.247	-	-	-	-	-
af: beschikking	-	90	90	90	90	90
Saldo	2.247	2.157	2.067	1.977	1.887	1.797

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van project reconstructie BV 28c.

Kapitaallasten reconstructie BV 28b	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	-	1.518	1.518	1.457	1.396	1.335
bij: storting	1.518	-	-	-	-	-
af: beschikking	-	-	61	61	61	61
Saldo	1.518	1.518	1.457	1.396	1.335	1.274

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van project reconstructie BV 28b.

Kapitaallasten reconstructie BV 28d	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	-	1.518	1.518	1.480	1.442	1.404
bij: storting	1.518	-	-	-	-	-
af: beschikking	-	-	38	38	38	38
Saldo	1.518	1.518	1.480	1.442	1.404	1.366

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van project reconstructie BV 28d.

Kapitaallasten reconstructie BV 38 herinrichting Luikerweg Bebeko	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	-	500	500	500	480	460
bij: storting	500	-	-	-	-	-
af: beschikking	-	-	-	20	20	20
Saldo	500	500	500	480	460	440

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van project reconstructie BV 38 herinrichting Luikerweg Bebeko.

Kapitaallasten reconstructie Inttereg projecten dommelland	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	-	207	207	199	191	183
bij: storting	207	-	-	-	-	-
af: beschikking	-	-	8	8	8	8
Saldo	207	207	199	191	183	175

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van project reconstructie BV 38 herinrichting Luikerweg Bebeko.

Kapitaallasten Politiebureau Waalresegweg	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	-	1.163	1.115	1.067	1.019	971
bij: storting	1.163	-				
af: beschikking	-	48	48	48	48	48
Saldo	1.163	1.115	1.067	1.019	971	923

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van aankoop politiebureau Waalresegweg 5.

Kapitaallasten elektrisch wagenpark Cure	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	-	-	500	490	460	418
bij: storting	-	500	-	-	-	-
af: beschikking	-	-	10	30	42	42
Saldo	0	500	490	460	418	376

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van het elektrisch wagenpark Cure.

Kapitaallasten Haak 14	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	-	-	1.365	1.310	1.255	1.200
bij: storting	-	1.365	-	-	-	-
af: beschikking	-	-	55	55	55	55
Saldo	0	1.365	1.310	1.255	1.200	1.145

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van aankoop de Haak 14.

Kapitaallasten Gemeentewerf	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	-	-	-	606	606	582
bij: storting	-	-	606	-	-	-
af: beschikking	-	-	-	-	24	24
Saldo	0	-	606	606	582	558

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed. Vanaf 2028 worden hier de kapitaalslasten van de verduurzaming van de Gemeentewerf uit gedekt.

Voorzieningen

Groot onderhoud onroerende zaken	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	-	5.979	4.504	4.327	4.519	3.522
bij: storting	7.305	1.189	1.189	1.189	1.189	1.189
af: beschikking	1.326	2.664	1.366	997	2.186	838
Saldo	5.979	4.504	4.327	4.519	3.522	3.873

Op 5 september 2024 is door de raad een actueel meerjarenonderhoudsplan vastgesteld. Hiermee is de reeds bestaande reserve onderhoud vastgoed omgezet naar een voorziening onderhoud vastgoed. Deze voorziening is ter egalisatie en bekostiging van onderhoudskosten van onroerend goed binnen de gemeente.

WW-verplichtingen personeel	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	53	66	66	66	66	66
bij: storting	67	25	25	25	25	25
af: beschikking	54	25	25	25	25	25
Saldo	66	66	66	66	66	66

Sinds 1 januari 2001 is de Werkloosheidswet ook op het gemeentepersoneel van toepassing. Daarnaast geldt een bovenwettelijke regeling in het kader van de zogenaamde OOW-operatie (overheidspersoneel onder werknemersverzekeringen). Vóór 2001 hadden de ambtenaren bij werkloosheid recht op wachtgeld. De WW-regeling is een slechtere regeling dan de wachtgeldregeling en bij de OOW-operatie is afgesproken dat ambtenaren van deze overgang geen nadeel mochten ondervinden. Daarom is tussen het LOGA (Landelijk overleg gemeentelijke arbeidsvoorwaarden) en de vakbonden een systeem van bovenwettelijke regelingen overeengekomen. Op het loon wordt een pseudo WW-premie ingehouden, die niet behoeft te worden doorbetaald aan de uitkeringsinstanties en ook niet wordt "gespaard" voor toekomstige gevallen. Daarom zal de gemeente zelf eventuele WW-uitkeringen en - indien van toepassing - de bovenwettelijke regeling moeten betalen.

Appa langlevenrisico	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	3.439	3.822	3.817	3.812	3.807	3.802
bij: storting	640	109	109	109	109	109
af: beschikking	257	114	114	114	114	114
Saldo	3.822	3.817	3.812	3.807	3.802	3.797

APPA is de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers. De gemeente dient een voorziening te treffen voor de mogelijke overdracht van pensioenverplichtingen van bestuurders. Bestuurders kunnen ervoor kiezen om na beëindiging van hun tijd als bestuurder, de pensioenverplichtingen die bij de gemeente zijn opgebouwd, over te dragen aan een andere pensioeninstantie, om daarmee pensioenbreuk te voorkomen.

Groot onderhoud wegen	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	784	917	895	864	833	834
bij: storting	795	795	795	795	795	795
af: beschikking	662	817	826	826	794	817
Saldo	917	895	864	833	834	812

De voorziening is bedoeld om de kosten van het onderhoud van de wegen te nivelleren, zodat er geen jaarlijkse schommelingen plaatsvinden in de benodigde bedragen. Hiervoor is een beheerplan beschikbaar, waaruit periodiek voor een vierjaarlijkse periode de storting in de voorziening wordt bepaald.

Riolering	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	2.857	2.251	2.144	2.037	1.930	1.823
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	606	107	107	107	107	107
Saldo	2.251	2.144	2.037	1.930	1.823	1.716

Deze voorziening wordt gebruikt om voor- en nadelige resultaten van de functie riolering en waterzuivering mee te verrekenen en verder wordt dit bedrag ingezet in het kader van de tariefbepaling die voortvloeit uit het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). De mutaties op deze voorziening zijn het resultaat van de verrekening van de baten en lasten in de exploitatie rioleringen in programma 2.

GOB-herinvestering groene doelen	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	97	411	822	822	822	822
bij: storting	571	411	-	-	-	-
af: beschikking	257	-	-	-	-	-
Saldo	411	822	822	822	822	822

In het Landschapsontwikkelingsplan van de gemeente is een project opgenomen voor het aanleggen van een ecologische verbindingszone. Van Groen Ontwikkelfonds Brabant ontvangt de gemeente hiervoor subsidie. Conform de subsidieregeling dient 50% van de subsidie geherinvesteerd te worden in groene doelen.

Afval	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	180	96	96	96	96	96
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	84	-	-	-	-	-
Saldo	96	96	96	96	96	96

Deze voorziening wordt gebruikt om voor- en nadelige resultaten van de functie van werking van afvalstoffen en verder wordt dit bedrag ingezet in het kader van de tariefbepaling die voortvloeit uit afvalstoffenbeleid. De mutaties op deze voorziening zijn het resultaat van de verrekening van de baten en lasten in de exploitatie afval.

Bovenwettelijk verlof	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	346	178	178	178	178	178
bij: storting	-	-	-	-	-	-
af: beschikking	168	-	-	-	-	-
Saldo	178	178	178	178	178	178

Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Deze vakantie-uren verjaren niet. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen met een niet-voorspelbare opbouw en afbouw is een voorziening gevormd.

Voorzieningen die in mindering op de activa worden gebracht:

Grondexploitaties	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	-	3.200	3.200	3.200	3.200	3.200
bij: storting		-	-	-	-	-
af: beschikking		-	-	-	-	-
Saldo	3.200	3.200	3.200	3.200	3.200	3.200

Per grondexploitatie dient per balansdatum te worden beoordeeld of er sprake is van een positieve of negatieve balanswaarde. Indien sprake is van een negatieve balanswaarde wordt het deel van de voorziening dat ervoor zorgt dat de grondexploitatie negatief wordt, verantwoord bij de voorzieningen.

Dubieuze debiteuren algemeen	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	2.098	2.119	2.119	2.119	2.119	2.119
bij: storting	53	-	-	-	-	-
af: beschikking	32	-	-	-	-	-
Saldo	2.119	2.119	2.119	2.119	2.119	2.119

Voor het afdekken van het risico van dubieuze debiteuren (algemeen) is een voorziening ingesteld. Aan de hand van werkelijke stand dubieuze debiteuren eind van het jaar wordt een inschatting gemaakt van de te verwachten ontvangsten dubieuze debiteuren, waarbij bij de beoordeling rekening wordt gehouden met de tijd van de openstaande post evenals het betalingsgedrag van de debiteur.

Dubieuze debiteuren W&I	JRR 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 1 januari	501	411	411	411	411	411
bij: storting	36	-	-	-	-	-
af: beschikking	126	-	-	-	-	-
Saldo	411	411	411	411	411	411

Voor het afdekken van het risico van dubieuze debiteuren (W&I) is een voorziening ingesteld. Aan de hand van werkelijke stand dubieuze debiteuren eind van het jaar wordt een inschatting gemaakt van de te verwachten ontvangsten dubieuze debiteuren, waarbij bij de beoordeling rekening wordt gehouden met de tijd van de openstaande post evenals het betalingsgedrag van de debiteur.

Investerings

bedragen x € 1.000

Programma	Omschrijving	Investeringsbedrag	Kapitaallasten (afschrijvingen + rente)			
			2026	2027	2028	2029
Investeringen in 2026						
Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Entrees Dommelland	215	-	-9	-10	-10
Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Verkeersmaatregelen illegale motorcross	75	-	-8	-8	-8
Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Energieopslag	100	-	-5	-5	-5
Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Grootschalig herstel asfaltwegen 2026	1.715	-	-85	-85	-84
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	BO Schepelweyen, Hoefsmidwei 4 rennovatie- gebouw	280	-	-3	-3	-2
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	BO Schepelweyen, Hoefsmidwei 4 rennovatie- installatie	187	-	-2	-2	-2
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	BO Servatius Dorpsstraat 57 nieuwbouw- gebouw	127	-	-1	-1	-1
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	BO Servatius Dorpsstraat 57 nieuwbouw- installatie	85	-	-1	-1	-1
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	MIP De Wedert renovatie buitenbad	280	-	-17	-17	-16
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	MIP buitensportvoorzieningen 2026 (incl. btw)*	1.256	-	-159	-157	-156
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	Aanschaf lampen AVV	70	-	-4	-4	-4
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	Lampen TWC De Kempen	83	-	-5	-5	-4
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	Kleedlokalen TVV Heerkensdreef 16	304	-	-22	-22	-22
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	SVV kunstgrasveld + kleedkamers	1.130.000	-	-62	-62	-62
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	Verduurzaming CC De Hofnar 10	2.401	-	-120	-119	-118
Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2026	3.592	-	-107	-107	-106
Investeringen in 2027						
Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Verduurzaming gemeentewerf Kennedylaan 3a	1.103	-	-	-55	-54
Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Grootschalig herstel asfaltwegen 2027	3.755	-	-	-187	-186
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	BO Schepelweyen, Hoefsmidwei 4 rennovatie- gebouw	2.519	-	-	-137	-136
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	BO Schepelweyen, Hoefsmidwei 4 rennovatie- installatie	1.680	-	-	-141	-140
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	BO Servatius Dorpsstraat 57 nieuwbouw- gebouw	1.145	-	-	-43	-43

Samen zorgen wij voor Valkenswaard	BO Servatius Dorpsstraat 57 nieuwbouw- installatie	763	-	-	-64	-63
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	BO De Belhamel Rudolfusdal 60 nieuwbouw- gebouw	244	-	-	-2	-2
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	BO De Belhamel Rudolfusdal 60 nieuwbouw-	163	-	-	-2	-1
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	BO Smelen, Smelen 109 Nieuwbouw- gebouw	297	-	-	-3	-3
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	BO Smelen, Smelen 109 Nieuwbouw- installatie	198	-	-	-2	-2
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	MIP buitensportvoorzieningen 2027 (incl. btw)*	607	-	-	-46	-45
Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2027	3.452	-	-	-104	-103
Investerings in 2028						
Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2028	3.254	-	-	-	-98
Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Grootschalig herstel asfaltwegen 2028	2.009	-	-	-	-100
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	BO De Belhamel Rudolfusdal 60 nieuwbouw- gebouw	1.951	-	-	-	-83
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	BO De Belhamel Rudolfusdal 60 nieuwbouw-	1.301	-	-	-	-123
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	BO Smelen, Smelen 109 Nieuwbouw- gebouw	2.373	-	-	-	-101
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	BO Smelen, Smelen 109 Nieuwbouw- installatie	1.582	-	-	-	-150
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	MIP buitensportvoorzieningen 2028 (incl. btw)*	215	-	-	-	-16
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	Verduurzaming gymzaal Emmalaan 1	430	-	-	-	-22
Investerings in 2029						
Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2029	3.097	-	-	-	-
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	Verduurzaming gemeentehuis de Hofnar 15	1.581	-	-	-	-
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	BO Windroos, Haagstraat 134 renovatie- gebouw	300	-	-	-	-
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	BO Windroos, Haagstraat 134 renovatie- installatie	200	-	-	-	-
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	SBO Zonnewijzer, Haagstraat 136 rennovatie- gebouw	366	-	-	-	-
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	SBO Zonnewijzer, Haagstraat 136 rennovatie- installatie	244	-	-	-	-
Samen zorgen wij voor Valkenswaard	MIP buitensportvoorzieningen 2029 (incl. btw)*	383	-	-	-	-
Totaal						

* Dit betreffen de nieuwe kredieten die zijn opgenomen in de begroting. Vrijval van oude kredieten is niet opgenomen in deze tabel. Het effect van deze vrijval is reeds gemeld in de nota kaders en daarmee verwerkt in de begroting.

** Hierboven zijn de bruto kredieten gepresenteerd. In praktijk kan het voorkomen dat er inkomsten op deze kredieten van toepassing zijn.

Uiteenzetting financiële positie

Geprognosticeerde balans

Het opnemen van een geprognosticeerde balans geeft de raad meer inzicht in de ontwikkeling van de investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en de financieringsbehoefte. Bij het opstellen van dit overzicht is rekening gehouden met een gemiddeld investeringsniveau over vier jaar. Dit wordt gedekt door middel van interne en externe financiering. Toekomstige resultaten zijn nog niet verwerkt in de meerjarenbegroting.

Bedragen x €1000

balans per 1-1-2025 (*1.000)			
Vaste activa		Vaste passiva	
	€ 110.841		€ 117.000
- Immateriële activa	€ 514	- Algemene reserve	€ 13.003
- Materiele activa	€ 107.594	- Overige reserves	€ 27.174
- Financiële activa	€ 2.733	- Gerealiseerde resultaat	€ 4.107
		- Voorzieningen	€ 14.021
		- Langlopende leningen	€ 58.694
Vlottende activa	€ 23.367	Vlottende passiva	€ 17.208
- Voorraden	€ 1.025	- Kortlopende schulden	€ 7.278
- Vorderingen	€ 20.950	- Overige vlottende passiva	€ 9.930
- Liquide middelen	€ 806		
- Overlopende activa	€ 585		
	€ 134.208		€ 134.208

Geprognosticeerde balans per 1-1-2026 (jaar 2025)			
Vaste activa		Vaste passiva	
	€ 117.252		€ 120.783
- Immateriële activa	€ 471	- Algemene reserve	€ 15.743
- Materiele activa	€ 114.048	- Overige reserves	€ 34.278
- Financiële activa	€ 2.733	- Voorzieningen	€ 12.522
		- Leningen	€ 58.240
Vlottende activa	€ 20.195	Vlottende passiva	€ 16.664
- Voorraden	€ 1.025	- Kortlopende schulden	€ 8.747
- Overige vlottende activa	€ 19.170	- Overige vlottende passiva	€ 7.916
	€ 137.447		€ 137.447

Geprognosticeerde balans per 1-1-2027 (jaar 2026)					
Vaste activa		€ 123.671	Vaste passiva		€ 127.202
- Immateriële activa	€ 436		- Algemene reserve	€ 15.104	
- Materiele activa	€ 120.502		- Overige reserves	€ 41.946	
- Financiële activa	€ 2.733		- Voorzieningen	€ 12.202	
			- Leningen	€ 57.950	
Vlottende activa		€ 20.195	Vlottende passiva		€ 16.664
- Voorraden	€ 1.025		- Kortlopende schulden	€ 8.747	
- Overige vlottende activa	€ 19.170		- Overige vlottende passiva	€ 7.916	
		€ 143.866			€ 143.866

Geprognosticeerde balans per 1-1-2028 (jaar 2027)											
Vaste activa			€ 130.089			Vaste passiva			€ 141.537		
- Immateriële activa			€ 400			- Algemene reserve			€ 14.512		
- Materiele activa			€ 126.956			- Overige reserves			€ 55.914		
- Financiële activa			€ 2.733			- Voorzieningen			€ 12.251		
						- Leningen			€ 58.860		
Vlottende activa			€ 20.195			Vlottende passiva			€ 8.747		
- Voorraden			€ 1.025			- Kortlopende schulden			€ 8.747		
- Overige vlottende activa			€ 19.170			- Overige vlottende passiva			€ 7.916		
			€ 150.284						€ 150.284		

Geprognosticeerde balans per 1-1-2029 (jaar 2028)					
Vaste activa		€ 136.508	Vaste passiva		€ 147.956
- Immateriële activa	€ 365		- Algemene reserve	€ 13.968	
- Materiele activa	€ 133.410		- Overige reserves	€ 62.935	
- Financiële activa	€ 2.733		- Voorzieningen	€ 11.143	
			- Leningen	€ 59.910	
Vlottende activa		€ 20.195	Vlottende passiva		€ 8.747
- Voorraden	€ 1.025		- Kortlopende schulden	€ 8.747	
- Overige vlottende activa	€ 19.170		- Overige vlottende passiva	€ 7.916	
		€ 156.703			€ 156.703

Geprognosticeerde balans per 1-1-2030 (jaar 2029)											
Vaste activa			€ 142.926			Vaste passiva			€ 154.375		
- Immateriële activa			€ 329			- Algemene reserve			€ 13.343		
- Materiele activa			€ 139.864			- Overige reserves			€ 68.632		
- Financiële activa			€ 2.733			- Voorzieningen			€ 11.360		
						- Leningen			€ 61.040		
Vlottende activa			€ 20.195			Vlottende passiva			€ 8.747		
- Voorraden			€ 1.025			- Kortlopende schulden			€ 8.747		
- Overige vlottende activa			€ 19.170			- Overige vlottende passiva			€ 7.916		
			€ 163.122						€ 163.122		

EMU saldo

Gemeenten moeten het kastekort van hun exploitatie beperken tot de overeengekomen percentages van hun totale begroting. Via dit zogenoemde EMU-saldo wordt gecontroleerd of de decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning leveren bij het streven om te voldoen aan de Europese begrotingsdoelstellingen. Het EMU-saldo is gebaseerd het kasstelstel (inkomsten en uitgaven) en neemt ook kapitaaltransacties mee (zoals investeringen). Een gemeente hanteert een stelsel van baten en lasten.

*bedragen x
€ 1.000*

EMU-saldo		Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-638	-631	-3.086	-2.357	+
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	6.419	6.419	6.419	6.419	-
3	Mutatie voorzieningen	-320	49	-1.108	217	+
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	0	0	0	0	-
5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0	0	0	0	-
Totaal EMU-saldo		-7.377	-7.001	-10.613	-8.559	

